

312073

వ ర్తి ది న ము వ ర్త క టి ం వ ర్త బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ ఆక్టోబరు 19-వ తేది శు క్రవారము
శ్రీ శివసామ నంపత్తర ఆశ్వయుజమాన శుద్ధ పంచమి

No. 168
[సంచిక ౧౬౮

ఆమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతావ్రతములు పొందియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్యును. వాయువు పోట్ల
తాపును. పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

ఆమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నోవ్వులకు సులభమివ్వబడి.
సంచకాన చీటి చూచి కొని
యోగము గలుగును.
ప్రతిఒక్కరినీ నమోదు చేసినది 1-8-0-10-0
ప్రతిఒక్కరినీ నమోదు చేసినది 1-8-0-10-0 లు.
ప్రతిఒక్కరినీ ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

ఆమృతాంజనం డిపో:
6, 7 తంబుకొట్టి, మద్రాసు
109, శ్రీరంగం, పోర్టు, బాంబాయి

ఇ ం డి యా గ వ ర్న మె ం టు వా రి

పో స్టు ఆ ఫీ సు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లు

యిప్పుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వత్సర కాంపౌండువడ్డీ దొరకును.

దీనివైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించనవసరములేదు. కోరినవారికి ఒకవత్సరమైనపిమ్మట వడ్డీతో
నహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమాసమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చనవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును. ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరుపారికివడ్డీతో
నహారూపాయలు తిరిగి యిచ్చివేయబడును. వివరములకు యేప్రోస్ట్రాఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(19-10-28)

సీమజువులి దినుసులు

ఇరుగి గజముల పీస్ ధరలు
కాంకంపల్లు-22 X 22 మంగినుగు (2) 8 10 0
సరాసరికము 7-10-0
కాంకంపల్లు-22 X 22 "మోటారు" (2) రు 8-4 0
సరాసరికము (20 X 21) రు 7-8-0
తెలుపుపల్లు-1708 (నెట్) రు 18 6-0 నెట్ గా 9000
రు 12-2-0 1702 రు 11-0-0 ఎల్ ఎల్ 78,
78, రు 8-5-0 68/888 రు 12-12-0; 9041 (నెట్)
రు 11-2-0, 80 (నెట్) రు 8-4-0.

నూలు

40 సంబర సీమ (5 పాకట్టులు)-టాక్రి రు 5-15-6
చలవ (50 X) రు 7-8-0, చలవ (ఎనిటెక్స్) రు 6-10-6,
చలవ (నాగి నల్ల) 6-10-0 చలవ (నెట్) రు 6-14-6 చలవ
(గడ్డతెలుపు) రు 7-15 0 కచ్చుగురము (ఎల్) రు 7-7-0

40 ఒపాక (ఒకపాకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
రు 4-0-0 రు 18-8-0 నెమలి

50 సీమ (5 పాకట్టులు)-అడికెట్ రు 14 14-0,
కాట్టు (ఎల్) రు 11-0-0, రుదూకము రు 8-15-0 ఎడ్డ
గడియారము రు 8-15 0

ఇల్లిడికెట్లు- (డిట్ మేక్) రు 224
డిట్ (క్రాసాయర్) రు 222
కాగితము రు 278.

పిమెంట్ పీపా పెల్:-

గిడ్ గోప్ (నెట్) రు 11-0-0
జర్మన్ నెట్ 10 0 0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:-

బావా కెడి రు 26-6-0 నవంబరు దిసంబరు రు 26-8-0
జనవరి మార్చి రు 26-8-0

వేరుపెనగ నూనె

పీపాలలో రు 110.

అముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 102-0-0

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7 టు 7 1/2) "అవకంట్రిస్" రు 1-8 9, 1 4 0
" (8 టు 8 1/2) " రు 1-8-8 టు 1-8-6
" (తేలిక) " రు 1-5 9 టు 1 6 1
" (8 1/2 టు 9) బెంగురూపు రు 1-8-8 టు 1 8 8
" (7 టు 7 1/2) " రు 1-4 0 టు 1 4 6
" (తేలిక) " రు 1-6-6 టు 1-7 0
" (8 టు 8 1/2) బెంగురూపు రు 1-8-0 టు 1-8 4
" (6 1/2 టు 7) " రు 1-4-8 టు 1 4 6
" (7 టు 7 1/2) బెంగురూపు రు 1-4-0 టు 1-4 8
" (6 1/2 టు 6 1/2) " రు 1-4-6 టు 1 4 9
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 1-4 0 రు 1 4 6
గడ్డతోలు రు 0-18 4 టు 0 18 7
గడ్డమోటోలు రు 1-7 6 టు 1 8 0
అవుమాడతోలు రు 1-14 9 టు 2 0 0
కడునుచేసిన మేకతోలు మొదటిరకం రు 8-4 0 టు 8-8-0
" మధ్యరకం రు 8-2-0 టు 8-4 0
" గొట్టెతోలు మొదటిరకం రు 2-4-0 టు 2-2-0
" మధ్యరకం రు 2-10-0 టు 2-12-0

ఇంద్రజాలము హేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, హాల్బాఫువము, ఆంగ్ల ఇంద్ర
జాలము, మంగ్రోకాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, చిట్ట
శేక తమాషాలు, విశేషవిద్యలు, మనుష్యుని మాయమచేయ
ట, మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీవముతో సమాధి యగుట, శరీ
రములని కలచేత మార్పాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట
మొదలగు విచిత్రములున్నవి దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు వెల రూ-4
2113 చమత్కార గణితము [అమృతపుడు] ఇందులో
విచిత్ర విశేష మహిమగలవి, సమస్యలు, చిక్కుప్ర
శ్నలు, యంత్ర, కమాషా లెక్కలు, శిశువధానము గలవు
దీని పరిచయ తెలిసిన కడుగును వెల రూ. 1. పోస్టేజీతో
పి. ఆర్. జగద్గుం జాయుడు, పింగళి, (రెంటురుడెలా.)

పార్వగ్రంథములు

పాడితోపాధ్యాయ ప్రవచనములు

[వేటూరి - ప్రభాకరశాస్త్రిగారు]

నవంబరు 28 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒకదాని "భీ
ష్మునివై (బ్రహ్మవైద్యుడగునె" అను పాఠమును గూర్చి కొంత
సందేహమును వెల్లడించెను అక్కడి పదము 'ప్రయ' యా
'బ్రయ' యా' అని యాయన సందేహము జిక్కుజిక్కు 'ప్రయ
నింది' అని కలదట అట్లగుచు చెప్పటకు, ఆపదము ఏ నిఘం
టువులోను గానరా లేదనికూడ కావిద్యార్థి వ్రాసెను దీనికి
సరియైన సమాధానమును అవిద్యార్థికి కారము చెప్పి పారకా
లోపాధ్యాయులు చెప్పగలరన్న సమ్మతముతో నేను దానిని
జూచియు బహుల వ్రాయ నెలిచి దాని నిన్నటికి (అక్టోబరు
5 వ తేది) ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వైద్యులు ప్రధానపండితు లా
కరు వింతసమాధానము వ్రాసిరి వారు "భీష్మునివై (బ్రహ్మ
వైద్యుడగునె" అని యాపాఠము దిద్దబడవలసి ననిరి

'భీష్మునివై (బ్రహ్మవైద్యుడగునె' అన్న పాఠము
సరియైనది 'ప్రయ', 'ప్రై' ప్రయ్య, రూపాంతరములు. దీనికి
నిదర్శనములు, అనియే యధును వ్రాసిన దొరగారి నిఘంటువు
నను, సీతారామచార్యులగారి నిఘంటువునను, నీపదము
లేదు అకాలమున నీపదము నుండి గుర్తింబడలేదు. ఇట్లే
నలి శబ్దార్థవంధికా దినిఘంటులు, పూర్వనిఘంటువుల తల
మార్పులే. ఆపూర్వ శబ్దకళితన మంతగా వానిలో గాన
రాదు కీర్తిశేషులయిన తం లేవప్పైరుమాళ్లయ్యగారు దీనియని
కిని దొలత గుర్తింది వారు ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తులో,
"భారతకవులు నన్ని చోడడు" అని వ్రాసిన వ్యాసములో
శిశువునుగూర్చి వాసిపరిశీలనమును బ్రకటిందిరి
వారికిండి ప్రయోగములను జూసిరి

"పురుష హీనయ్యే బరమ పతివ్రత
యయ్యే జగతిమోక్షక బ్రహ్మచరణ"
-భారత ఆదిప 6-ఆశ్వా
వంశజమూర్తిపై నెలకల బ్రైయిడియే నవలలు సాచ్చెదన్
-కాశీ 5-ఆశ్వా
నన్నటు లాదురాత్ము పదనలునకా
జనుమన్న జంతపి బన్నము లన్నియుం దెలిపి ప్రైయడనే
-విరాట 2-ఆశ్వా
భీష్మునివై (బ్రహ్మవైద్యుడగునె.
-ఉద్యోగ 3-ఆశ్వా.
ప్రైవడిపాఠ్యులగాక ధృతరాష్ట్రు డు గన్నది యేమి
-కర్ణక 3-ఆశ్వా

తేవప్పైరుమాళ్లయ్యగారు, 'ప్రయ్య' అనుధాతువునకు
స్వార్థమున పడ్యకుబంధము రాగా 'ప్రయ్యబడు' రూప
మేర్పడెనని, ప్రయ్యధాతువుమీద గృహంతరూపములు 'ప్రయ',
'ప్రై' ఏర్పడెనని వ్రాసిరి

ఇక్కడ వా కిందుక సంతకముగలదు తేవప్పైరుమా
ళ్లయ్యగారు ఆదిపర్వములోని ప్రయోగము. 'ప్రయ్యబడు'
గాను అది స్వార్థమున వద్యాదేవుగలదిగాను దలచిరి. అది
కూడ కృద్రూపమేమో 'ప్రయ్యవడె' అని యగునేమో అని
కాయమునము ఏకత్వద ప్రయోగముగల స్థలమునెల్ల బు
శిలింపగా 'ప్రయ్య' రూపము కూడ గానవచ్చెను

ప్రైయడు, ప్రయవెట్టు, ప్రైసడు, అని కృద్రూపము
లగు ప్రయ, ప్రైయ, ఇకువెట్టు, పదుధాత్వకబంధములతో
నుండుటమీది ప్రయోగములందు గానవచ్చెను కాన
యందిలి ప్రై వడు, రూపాంతరము గా నీ
యాశివర్వపాఠమునకూడ "పరమ పతివ్రతయయ్య జగము
చేరక బ్రయ్యవడె" అని యందునను కొనుచున్నాను | వ్రాత
ప్రతులందు వాసాపాఠములగువు 'ప్రయవడు' కలదు, 'ప్ర
య్యబడు' కలదు 'ప్రయ్యబడు' కలదు '20వేవేవేకలపు కాశీ
ఖండములలోకూడ 'ప్రయి' 'ప్రయ్యడి' అని రెండురూప
ములు వ్రాతప్రతులపాఠములున్నవి శృంగారనైషధముం
డిక్రిండి ప్రయోగముకూడ గలను

క) ప్రయ్యవడకుండ వాడిరి
వియ్యపుమేలు లు భయవిధవాంధవులుకా

-6. ఆశ్వాసము.
వ్రాతప్రతులలోనే యాపాఠముగలదు ముదితప్రతుల
లోని పాఠమును పరికాపు
'ప్రయ్యబడు' అని ప్రయోగమున్నచో ఆపద కనఁ
బడు ఇత్యదులందరినీ పదుంటిచా? లేక "ప్రయ్యవడకుండ"
అనియే పాఠమా' అను చోటనే సంతకముగాని, (ప్రయ, ప్రై),
ప్రయ్యరూపములయని నిరూపియు, దానికి భూము అని,

యధుమగుటకూర్చియు సందేహమే యుండగూడదు. ఇక్కడ
ప్రాయునిబట్టి యనర్థము కల్పింపవలసి వుండితలకు వ్రాతక.
ఇట్టి యధముననే 'ప్రయ్య' ధాతువుగూడ గలను.
ఇది ముగిసినదిగాని, యాపండితులు, "కాలిహోత్రు
నొద్ద" అని సమాసమునకు జిక్కుకొనిందిన వారెవరో
వ్రాసిన విగ్రహ వాక్యమును గూడ వాడేసిందిరి.
'కాలిహోత్రునొద్ద' అనునది వస్తీతత్పురుషము. దాని విగ్రహ
వాక్యము, కాలిహోత్రునియొక్క ఒద్ద, అనియే యుండును.
సమాసమున విధికి లోపింకగా కాలిహోత్రుని
ఒద్ద ఉండెను. సంధిజరగంగా కాలిహోత్రునొద్ద, అయ్యెను.
ఆత్మవారిల్లు, 'పరువులొద్ద' ఇత్యాది శబ్దసమాసరూపము
లిట్లే నిర్మించినవి ఇట్టిసంధులు, గొంపలపరిశీలితముగా, దక్కు
లందురు ఆత్మవారియిల్లు గురువులయొద్ద, అని యుండవలెనం
దురు 'చదివించె గురువులొద్ద' జనువులు తండ్రి, అనుభాగ
వత్ప్రయోగమును గురువునొద్ద అని దిద్దుతురు ఎన్ని దిద్దగల
రు క్రవ్వికండయిలుగా నిట్టి ప్రయోగములు ప్రాచీనకృతులలో,
గలవు ఈసందర్భమున జిన్నయమారిగారు బాల్యకళా
మునఁ జెప్పిన 34 నూత్రము చాలఁగా బాల్యలోపింపవలసినది
వార్తము చేర్చవలసినది

మంచి శైకండ్ హండ్ టైప్ రైటర్లు

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి
ధ ర ల జా బి తా కు వ్రా యు డు
అడిసన్ అండు కో లిమిటెడ్
మాంటరోడ్డు, మద్రాసు.

ప్రాధేనరు శంకరరావుగారి

కార్తీకార్ప గ్రాండు నర్కసు
రాజమండ్రిలో 19-10-28 తేది
నుండి 31 దినములవరకు
ప్రదర్శింతురు

సింహములు, వెద్దపులులు, ఏనుగులు,
ఎలుగుబంటులు, వశువులు మున్నగు
వాటి ఆద్యుతపనులు చూడతగినవి.
బి. వి. వి. నాయుడు, జనరలు మేనేజరు

శ్రీలక్ష్మీ శిల్ప-ఫేక్టరీ

వెద్దాపురము

వెద్దాపురములో శిల్ప-వస్త్రములను తయారుచేయు
ఫేక్టరీ మాదిరప్ప ఇతరులకు ఫేక్టరీలేనే
లేదను విషయము మన ఆంధ్రులకందటకును తెలి
సిన సంగతియే, మాయొద్ద అందటకును పనికివచ్చు
శిల్ప-వస్త్రములు అన్నిరంగులలోను సాదా అం
చులు, సాదా కమ్ములు, జరి అంచులు, జరి కమ్ము
లుతో సిద్ధముగానున్నవి. మా సరకులు ఇండియా
లో అన్నిచోట్లను దొలుకును. మా సరకులకు మా
ప్రేమమార్కు ఉండిరిను. మా ప్రేమమార్కు
లులేని బట్టలు అనగా వస్త్రములు మావికావని తె
లియవలెను కావలసినవారికి స్వాంపులు ఉచిత
ముగా పంపబడును.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ సీరాజు,

ప్రాప్తిబర్లు శ్రీలక్ష్మీశిల్ప-ఫేక్టరీ
టెలిగ్రాఫ్ అడ్డు.
"శిల్ప గుప్తు" } వెద్దాపురము

పుసులూరి కోదండరామయ్య.

(అంబాదుర్ ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

మైసూరు దసరా ఉత్సవము- అక్టోబరు 1928.

నెం. 11, ఆరుమాగంటి, సామకాపురం, మదరాసు.

ఆటువేలనియోగుల చరిత్ర

ఆటువేలనియోగి మహాశయలారా!

ఆంధ్ర, మైసూరు రాష్ట్రములందలి వివిధ ప్రాంతములఁ బ్రచారముగావించి 4725 ఆటువేల నియోగులయొక్కయు పేరితో బాంధవ్యముఁ గలిగిన బ్రాహ్మణాంతర్జాతీయులయొక్కయు సంకలనములను సంపాదించఁగలిగితి. శ్రీశృంగేరి ఉడిపి విద్యక్షేత్రముల నందర్బించి తత్సంబంధవివరములను గ్రహించితి. ఇప్పుడు నీను తమరందరిని ప్రార్థించున దేవునగాః—

1. మనలో స్వల్పసంఖ్యగల కుటుంబచరిత్రలుగల ముగ్గు సత్త్విరాజు సీతారామయ్య వంతులుగారి వంటివారగుదురు. ఇంతటి దేశప్రచారముగావించి వ్యయప్రయాసనులఁబడి కృతించి యంతవఱకు కృషిఁజేసిన నాకు చరిత్రలు గలవారలు నాయాచిరునామాకు దయచేయుచుటయే, జమీందారులు యెఱిగిరాదులు, పత్రికాముద్రాలయాధిపతులు, న్యాయవాదులు, ఉద్యోగులు, భూస్వాము లీకాఖ్యులందు కాఖ్యాభిమాన వితరణలైతె రాజీయమనాదు గనుక యాచరిత్ర సలహా (రూ 116/-) ర జపావక; (రూ 18/-) ప్రధానపావక; (రూ 25/-) పావక; (రూ 10/-) సహకారులగ ప్రోత్సహించి తమ తమ చాయాపటములతో సాధ్యమైనతర్యలలో దయచేయించిన ప్రయత్నం కారంభించెదను.

2. ఈవిజ్ఞప్తిని గమనించి తమతమ స్వీయవంశావళి యొక్క కాఖ్యా నూత్రగోత్ర ప్రవరసహిత గృహనామవివరములను కవిత్యరులు, యజ్ఞకర్తలు విశదాంకితులు, అమాత్యులు, జమీందారులు, ధర్మకర్తలు నుండిన వారి జీవితచరిత్రములను వారలచే రచించబడిన కృతినొందబడిన గ్రంథరాజములను యిప్పుడు గ్రామనామముగ నుండిన దీనికి పూర్వమున గల పాదమునామమంతయును స్వీయవంశమున గల మహద్వ్యక్తుల జీవితచరిత్రములను వారిచాయాపటములను బ్రాహ్మణాంతర్జాతీయులవారిలో గల సంబంధబాంధవ్యములు భూతనర్తమానములతో జరుగబడి యున్నవి గనుక వారివారి గృహనామ విలాసాదుల వృత్తాంతములను తమబంధుకోటియొక్క యింటిపేర్ల వివరములను తమకు తెలిసినవారెవరి వద్దనైన యివ్వతాం తమ తెలియజేయుటకు భద్ర వరువబడియుండిన వాటిని నా ప్రార్థనగ నైకొనిగాని వారి చేత గాని సదరు వృత్తాంతములను, సంతకములజేసియు, జేయించి యు సాధ్యమైనతర్యలలో, కటాక్షిపఁగోరెను.

3. వంశావళి అకారాదిగ 2 భాగములుగను, చరిత్రను 2 భాగములుగ ప్రచురించెద. మొదటి గోరినరీతి విరాళముల నొసఁగివారల చాయాపటములను నామధేనునవర్ణాక్షరములను చరిత్రయందు ప్రప్రథమమునఁ బ్రచురించుటయేగాక వారికి మేలిమిరకములతో వంశావళిచరిత్రల నుచితముగ నొసఁగబడును. ముందుగ రూ 1 కి తక్కువగాకుండ (అద్యాత్మనను) సంపువారల నామధేనులను రిజిస్టరీచేసి వారి కందికి అదిపోను మిగిలిన పైకమునకు పి. పి. పి. గా ప్రతులు పంపబడును.

4. "అన్యధాభావించక, యీ నెలాఖ్యలతో పుగ విరాళములను, అద్యాత్మనను, చరిత్రవివరములను దయచేయించగలందులకు వివరపూర్వముగ ప్రార్థించుచున్నాను."

17-10-28 వ అంకరాజు సుబ్బారాయశర్మ,
c/o ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 6 తిరుచెట్టిపేటి మద్రాసు.

పరిశ్రమవిద్య

చేరిపనులు శేష్యకాశవాటికి ఆర్టిస్టు, ఫోటోగ్రాఫర్ ప్రాసెస్ ట్రైగిలర్ ఆఫీసర్ నగు ఎస్. గోపాల్ నాయునిచే నమోదయిన బట్టి వ్రాసిన గ్రంథములు యందు ప్రతిములు వనల పుడయోగిందు రీతిని యుండుటచే నితరల సహాయము లేక శేష్యకాశ్యును.

చాయాగ్రహణతంత్రము 1 భాగము:—ఇందు ఫోటో జరీయనిధి, డెవలపింగు రీటించింగు శబ్దము లున్నవి. మొ 8 ఆణాలు. డిల్ 2 వ భాగము 1 వ భాగమున ఆభ్యాసములకు కఠిము లని విడిచిన బ్రామెడె ఎకలారి, ప్లాటిన్ టైప్, విచిత్ర ఫోటోలు, చేతిగడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడక యుండి కావలసిన కనబడునటుల చేయు వివిధతంత్రము లున్నవి. మొ 8 ఆణాలు.

విద్యార్థులు 1 వ భాగం:—లోహముల చేయుట, ముద్రాక్షర సిరాలు, వాతసిరాలు, పబ్లిక, నెట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రీక్ బ్యాటరీలు, డెత్, ఎలక్ట్రోప్రెస్సు, రైటు, గిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొవ్వపత్తులు, అగ్గిపుల్లలు, మనమే చేసికొన శేష్యును. మొ 8 ఆ. డిల్ రెండవభాగం:—ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రీక్ కనెక్షనులు, ప్రతిపెట్టెలు, రంగు వారిపబ్లిక, వివిధమైన నెట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, అత్తిక, వార్మిపులు, బైండింగు పనులు, ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. మొ 8 ఆణాలు.

చిరునామ ఎస్. గోపాల్ అందు కంపెని,

18. రామానుజయ్యగ వీధి, సామాకాదుపేట, మదరాసు.

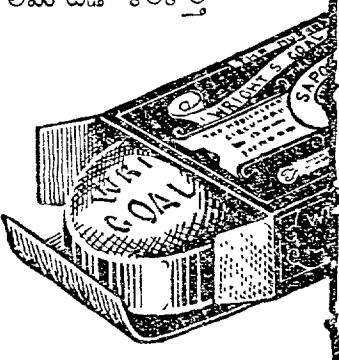
బిడ్డకు సురక్షితమైన

టాయిలెట్ సబ్బు.

బిడ్డల కుపయోగించుటకు టాయిలెట్ సబ్బు లలో కెల్ల నిరపాయకరమైన వెన్న ? ఎవ్వి ? అన్ని ముచివి కావు. దానియొక్క సువాసనను బట్టి అందుచేరు పదార్థములు విలువను గ్రహించగలము. బిడ్డకుపయోగించెడి సబ్బు మిగుల స్వచ్ఛమైనదిగా నుండవలెను. లేనియెడల తేతచర్మము కంది, ఆరోగ్యముకూడ చెడుట సంభవించును. ప్రపంచము దంతటను ఖ్యాతిగాంచిన రైట్స్ కోల్ టాయిలెట్ సబ్బు నుపయోగించుటయందే కడు శ్రద్ధ వహించు.

WRIGHT'S COAL TAR SOAP

ఘనవైద్యులందరిచే జగత్తునం దంతటను ఆమోదింపబడుచున్నది. బ్రిటిష్ మెడికల్ పత్రికలు లాన్సెట్, మెడికల్ టైముసుకూడ ఆమోదించినవి. మిగుల ప్రీతికరమైనది. మంచిగుణ మివ్వగలది. నిర్మలమైన పదార్థమునుండి కడుజాగ్రత్తో తయారు కాబడినది.

మత్స్యవృక్షలందరివద్దను ప్రోలండునద్యోకను ఇండియాను, బర్మాను సోద ఏజెంట్లు లిప్స్ లిమిటెడ్ కలకత్తా

బొంబాయి మిల్లుల సమ్మె విచారణాసంఘము

29 తేదీ నుండి విచారణ ప్రారంభమగును

బొంబాయి, అక్టోబరు 18:—బొంబాయి శేత మిల్లుల తగాదాల విచారణార్థమైన సంఘము యీ నెల 29 తేదీ నుండి విచారణ ప్రారంభించును. పత్రికా ప్రతినిధులు కూడ విచారణా సమయములందు రాసింబడుదురు.

ఈ నెల 25 తేదీ నాటికి మిల్లు యజమానులు కార్మికులను తమ యభిప్రాయముల వివరణ పత్రికలకు కిఖిత పూర్వముగా సమర్పించుట కంగీకరించిరి.

ఒక పక్షమువారి సాక్షులను వరీక్షచేసి ఆ త్తర సాక్ష్యమును గైకొను నట్లు ఏర్పాటు చేయబడినది.

విచారణా సంఘమువారి యెదుట వాదించుటకై స్వీడగులను ఏర్పాటుచేసికొనబడ్డారు. కార్యము తీర్చుటకై స్వీడగులు సమంజసమని మిల్లు యజమానులు ఋజువు చేయలేదు. కార్మికులు తాము కోరెడి సకములన్నియు సప్రమాణులేయని ఋజువుచేయలేదు.

ఈ విచారణా సంఘము యెదుట సాక్ష్యమివ్వటకై వచ్చెడి కార్మికులు అనాడు ష్యాన్స్ రీక రాజా, క గైర్ హాజరై నప్పటికి జేరిములో మినహాయింపక యిచ్చుటకై మిల్లు యజమానుల కంగీకరించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

ఓడ దేశము - నెహ్రూనివేదిక

పండిత నీలకంఠదాసుగారి ప్రకటన
జమవత్ పురం, అక్టోబరు 18:—సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గురించియు, నెహ్రూనివేదికను గురించియు తన యభిప్రాయములను వివరించుచు పండిత నీలకంఠదాసుగారు. ఎల్. వి గార్డీన్స్ విధమున చెప్పితి బిహార్లో కాంగ్రెస్ వారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము నామోదించి, అధివేత ప్రతిపత్తిని నిరాకరించినది తెలిసికొనుటకు నాకు సంతోషమును చున్నది. ఈ ఒక్కమాట్టంతో నెహ్రూనివేదికనంతయు వారామోదించుచున్నాడు. నేనెవల స్వాతంత్ర్య సమయముల స్థాపించ బిహార్ రాష్ట్రములో నల్లదల ప్రచారము చేయుచుంటిని. ఓడ్రాష్ట్రము నాట్లాను ప్రజల సమక్షే, ఒక్కరాష్ట్రముగా విభజించుటయొక్కటే మనవిగాదు. ఇతరవాతీయ సమస్యలతోకూడ ఓడ్రుని సాల్వాసనలెక. ఇది యొక్కటే ఓడ్రులపని యని కొంచెు విలవారులు చెప్పుచున్నాడు. ప్రభుత్వము వారకుం నీరికి మద్దతు చేయుచున్నాడు. ఈవని నైవకో క మినకో చేయగలదనియ, వారిని యాచించుదనియు ఆశలు పెట్టుచున్నాను. గోపబంధును స్థాపించిన సమాజ్ పత్రిక శేష: ప్రభుత్వమువారి కుదతి నంగీకరించుట చింతాకరము. ఆశ్చర్యకరము. ఈ పత్రికాభిప్రాయములు రాష్ట్రమునంతట ఖండింపబడుచుండుట సంకీర్ణకరము. రాష్ట్రోపరములయందు ప్రజలు, పత్రికలు నిట్లే ఖండించెదరులు నిశ్చయము. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

లార్డు ఆలివరుగారికి లాలాజీ ప్రత్యుత్తరము

బ్రిటిషు కార్మికవర్గమును భారతజాతీయవాదులెదుర్చుట

లార్డు ఆలివరుగారు లాలాజీపరియ్యగారికి క్రిందివిధముగా వ్రాసినది:— పర్యవశ్య పరమావేశమువారు మొట్టమొదటి చిత్తరాజ్యంగవిధానమును తయారుచేయుటలో జనుమను గాంచినందులకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. ఈవిధాన మునందు ముం దింకను మాన్యులుగావింపవలయున్నదనుటకు సు దియములేదు. గాని దీని నిట్లు తయారుచేసినందులకు మిమ్ములకు మీన్నేహితులను నేను అభినందించుచున్నాను. మాదేశపుకారాపత్రిక లీపేషనుడను ఆదిత్యమోక్షమును, అపర్ణమును, ప్రచురించుచున్నవని నేనెన్నె టనవసరము. ఈపత్రికలు అభివృద్ధి తునమావేశమునందు అభివృద్ధియు ప్రతిభయును మాజనకాలేదనియును, ఎక్కువప్రాతినిధ్యవిషయమున రాజకీయ విజ్ఞానప్రబోధమును గావించుచున్నట్లుగుట మహిమవృద్ధియులయొక్క మార్గపుటలులను సూత్రముగా విమచింపవలయును చెప్పుటగుండ యనవసరమే.

గత మే ను “కంఠేయవరం శత్రు” అనుపత్రికలలో నైమజుకమిషనుయొడల బారతీయవైఖరినిగూర్చి నేను వాద్యం తాళిప్రాయములకు పూర్తిగ వివరించియున్నాను. ఈ వా అభిప్రాయముతో నింగ్లాండునుగల మీన్నేహితు లనేకు లేకీ భవిం చి యు న్నారు. మీరు బ్రిటిషు కార్మిక వక్షును ను దిరించి నట్లును | ఆవర్త మునకు భారత సంస్కరణచక్షుల యుపయోగమేమి చేయు మీరు చెప్పినట్లును ఒక వార్తాపత్రికలో గావించితిని. అది నిజమైన వసుగాక, కాని అదియేజనుమనో మీరు తప్పకభిప్రాయము వదిలివిన నేను చెప్పుచున్నాను. ఇటువంటివార్తలను రిపోర్టు చేయుట కీడుకలగజేయుటకేకాని సురక్షకటికాదు. ఇందువలన బ్రిటిషు కార్మికవక్షుమనకును మీకును భేదములభిజయించి మీ యెడల వారు క్రమకలగజేసికొనుట మానివేసెద.

మీ బంధిని మీరే నడుపుకొనును బ్రిటిషు కార్మికవర్గమునకుల మీన్నేహితుల సాహాయ్యము మీ కవసరములేనట్లు మీకుతోచినది. కావున మీ బంధిని మీరే భారతదేశమున నడుపుకొనవలసియున్నది. మీ యొక్క నిండావచనములవలన నిచ్చుట లానుభవీ నేను మున్నగు న్నేహితులతప్ప అతర కార్మికవక్షుసభ్యులు మీయొక్క కోరికలయెడల ఎట్టి ప్రోత్సాహమును చూపుట లేదు. ఇచ్చట పార్లమెంటు వారును రాజకీయ వక్షులవారును యాద్యక్షులయెడల క్రోధముగలగియున్నయడల మీవార్తము కులయెదుర్చునట్లు తిశ్యుడు.

గాలి బిసెంటుగారిపర్య భారతదేశమును తిరిగిచేరినెం టునే భారతదేశ సంస్కరణములయెడల నింగ్లాండునందుల భావ ములనుగించి నిరాశను వ్యక్తపఱచెను. నేను ఆశ్చర్యపడుటకదు. ఇది అంత మువ్యముగనంగరికాదు. ఇట్టిఅభిప్రాయములు క్షుణ్ణ భంగురములకావచ్చును. కాని నైమజుసంఘమువారి యెడల మీరు చూపుచున్న వైఖరి వలన మహమ్మదీయులు కలగజేయుచున్న ప్రతిబంధములను, స్వదేశీసంస్థానప్రశ్నయొక్క ఆటంకమును బలపరచుచున్నవారికి రెండు ఆయుధములు చేపూరినవి. అట్టివారికి (బహిష్కరణ) వైఖరివలన ఆవకాశములుకలగజేయును రాజకీయవోషము. కావున మీవార్తమున కద్దుపడువానిల్లమీరు తొలగించుకొనవలసి యున్నది.

లాలాజీ జవాబు

పైయుత్తరమును జవాబుగ లాలాజీపరి రాయుగారు యాక్రిందవిధముగా వ్రాసిరి.

నేను మీతో మొగమెట్టును యను మాటలేకుండ చెప్పెదను.

బ్రిటిషుకార్మికల దృక్పథము భారతదేశమునెడల పూర్తిగ మార్పుకొనినదికావున మేము అట్టివాతిలక విజయను సాహాయ్యమును పొందజాలమని తలచుచున్నాము

1924 లో మీరు ప్రభుత్వధికారమును పొందియున్నపుడు మేముతోను సంస్కరణమును మీరు నిర్లక్ష్యముగజూచితి. అదియునుగాక గోడయట్టుపై రోకటికొలుయును చందమున యర్థపముచున్న తప్పు ముద్రెయ్యమును పూర్వవక్షువారిచే తనైనను గావించబడవలసినది కఠిన కావరమును చెప్పాను. అర్జి నెన్నె యను మీరే పేరగావించితి. నాటినుండి నేటివరకును లేబరువక్షువారి వ్యభావము లోకి దిగ్గు లిలరలు పక్షముల వ్యభావమునే పోలియున్నది.

భారత జాతీయవాదులు (బ్రిటిషు కార్మికవక్షువారు ప్రభుత్వధికారమును వహించ నవకాశము కలవనియు, అప్పుడు వారివార్త త్రులు క్రియాశూపము చేయవలయును తలచుటయే యట్టి మాన్యునకు కారణము. సామాజ్యమునకు వ్యతిరేకముగ (బ్రిటిషు లేబరు వక్షువారును సంబంధితలేదు. రాబోవు లేబరు ప్రభుత్వమున ఆవక్షుప్రముఖులు కావినెటువలయును గనుడగోచుచున్నాడు. కావున వారైనను భారతదేశమునెడల సానభూతిని జూపజాలకున్నాడు

బహిష్కారపద్ధతి

సంపూర్ణ శ్వేతసంఘమునే బోర్డప్రభుత్వమువారు నియమించుటకు తొండుగోడారమునుజూపి లేబరువక్షువారునుగొప్ప నియమమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తిం చె నని భారతజాతీయవాదు లభిప్రాయ పడుచున్నాడు. మేము ప్రస్తుతమున్న యర్థలో మీరుచూడ నుండిన యెడల మా(బహిష్కార) అభిప్రాయముగలదును తెలిసికొనియుండుడు.

నైమజుసంఘ బహిష్కరణ విషయమున మనకు భేదాభిప్రాయములు గలవని యంగీకరింపకతప్పదు. నైమజు సంఘ కల్పనయేగాక యీ సంఘపుకార్యములు కూడ దోషపూరితము లని మా దృఢాభిప్రాయము. భారతీయులలో విభేదములను గల్గించుటకు ఈసంఘము నెలకొల్పబడెనని మేము తలచుచున్నాము. ఇట్టి పరిస్థితులలో మాకు బహిష్కార మార్గముతప్ప తదితరమార్గ మేమియులేదని నేను నొక్కినక్కరింతును.

కొలపింపవర్తనలకు, కింబలు బ్రిటిషు కార్మికనాయకులను నిండుంచు భారతజాతీయవాదులను గావించుచుండిన యుపకారములను నేను గర్హించుచుండినది మీకు జ్ఞప్తియందవచ్చును. కాని అప్పటినుండి బ్రిటిషుకార్మికనాయకుల అభిప్రాయము మాన్యులేది యున్నందున వారిపై ఆధారపడుట నిష్ప్రయోజనముని తింకవలసివచ్చెను. భారతజాతీయవాదులకును (బ్రిటిషుకార్మికనాయకులకును మధ్యగల అభిప్రాయభేదములవలన వారికిగల స్నేహమునకు భంగముకలగకూడదు. నైమజుకమిషను రిపోర్టుయెడల లేబరువక్షువారును జాతజోయెడు వైఖరిపై చాలావరకట్టిస్తేహము ఆధారపడియున్నది.

ఆంధ్ర పత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

7, తంబుకెట్టిపేటి, చెన్నపురి

ఎప్పటికీరున రాబోవు శుక్ల సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటింపఁబోవుచున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీ, యాధికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయయుంచి, అమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక సలంకరించి మాయద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గాంచి వివిధ విభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల సావిభాగమునందే ముద్రించి సంచికను ఉగాది నాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁదలచినాము. నియమిత కాలమునకుఁబూర్వమే వ్యాసములన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని అట్లు విషయవిభాగమును గావించ ననుకూలముగానేరదు. సంచికామూద్రణ మారంభించిన పిదపఁ బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 30 నవంబరు 1928-వ తేదీలోఁపల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసమునను ‘సంవత్సరాది సంచికకు’ అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతరచిత్రములును, సంపూర్ణ వివరణములతో నియమిత కాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము, చిత్తగింపుడు

కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు,
ఆంధ్ర పత్రికాధిపతి.

ప్రభుత్వమువారి కరివోక్తులు

బొంబాయి కేంద్రప్రభుత్వముల తగాదా

నైమజు విచారణయందు బయల్పడిన అంశములు

పూనా, అక్టోబరు 18:— నేటి నైమజుసభ విచారణ యందు కొన్ని రహస్యములు బయల్పడినవి. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు మొత్తము నిర్ణయములగూర్చి ఒసంగిన సాత్వ్యకత మతోని కొన్ని భాగములపై వర్తజరిగెను. దానిబట్టి ఇండియా ప్రభుత్వమునకు తీవ్రముగ్గుర్గుణ జరిగినట్లు తెలిసెను. ఉభయము కరివోక్తులందుకొనబడు వెడదీయలేదు. ఇతర సంస్థలే, అట్టి వదము లుపయోగించినచో తప్పక ప్రభుత్వోత్సాహము కనుక చెదియుండదు ఆరిక కార్యదర్శి, వైల్సంగారు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి నూదనలకు తాను సహధాను చెప్పగలను గాని భావకు తాను పూచీవడవని కికాభాయి ప్రేమచంద గారికి జవాబుగ చెప్పిరి. సర్ జాను నైమజుగారు నవ్విరి.

మొత్తము కవిటీవారిది విచిత్రవాదముని బొంబాయిప్రభుత్వమువారి సాత్వ్యవత్తమనం దున్నందుకు నైమజుగారు అతే పించిరి కవిటీవారి కిఫార్సులు “గ్రుడ్డి సిఫాన్సు”లనుట మొత్తము సంఘమువారికి దురుద్దేశము లాకోపించుట యగునని, ప్రేమచంద గుగా రనిరి.

బ్రాకుబే తప్పిదమును

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తుమింపలేదు

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు బ్రాకుబేస్త్రీ-ముమున్న గునితపయోగ యత్నములకింద అభివృద్ధికాఖలో విశేషధనము వృధచేసినందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు కఠినముగ నిరసించియుండిరిని సర్ గౌరుగారు బయలుపెట్టిరి. ఆపయము తనకేమియు తెలియదని వైల్సంగారనట అత్యర్థకరముగ నున్నది. ఒక్క వైల్సంగారికే తెలియదో బొంబాయి ప్రభుత్వమువారికి గూడ తెలియదో వందేవామే. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు “దుందుకున యత్నములు” క్రింద పొయిన ధనముయొక్క ఋణముక్రింద 63 లక్షలు పోతుండిన బొంబాయి ఋణమునందు లోటులేక లాభమేమియుండెడిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వ్రాసిన భాగము గౌరుగారుపలికిరి. వైల్సంగారు దీనికి బదులుచెప్ప నెందిగాని నైమజుగారు వాదించిరి. వైల్సంగారు జెప్పదలచినదీపన 63 లక్షలు కేవలము అభివృద్ధికాఖ స్త్రీ-ములకు మాత్రమే చెందినది కాదు, అన్నింటికి చెందినదేమినిరి. (ఫీ (పెను).)

15 తేదీని నొసంగ్రామములోని ఆంధ్రజ్ఞానగ్రంథాలయ ప్రథమ వార్షికోత్సవము జరుపబడినది.

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:— నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజా కాలేజి ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువునంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టిపేటి మదరాసు.

శ్రీభగవద్గీత

శ్రీ బెల్లంకొండ రామారాయకృత భాష్యార్థ ప్రకాశ వ్యాఖ్యానిత కాంకరభావ్యము గలది.

(సంస్కృతము)

అశ్వుత్పాద్యమయిన గ్రంథము.

ప్రథమవట్కము (1-6 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

ద్వితీయవట్కము (7-12 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

శృతీయవట్కము అచ్చగుచున్నది.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

7, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు.

మదరాసువార్తలు

తపాలానోటీసు:— ఈనెల 28 తేదీ ఆయుధపూచాదినము కావున ఆనాడు తపాలా ఆఫీసులకు సెలవు.

ఉలవకోడు శబరియారామము:— ఈ యాశ్రమముయొక్క 4వ వార్షికోత్సవము ఈనెల 21 తేదీన చాటి. ఎస్. ఎస్. రాజగోపాలాచారి యధ్యక్షతన జరుగవలెను.

అడయారు నటులు:— అత్యవసరము కేపు శనివారము సాయంత్రము 6 గంటలకు మ్యూజియం థియేటరునందు జరగను.

రాకపోకలు:— పెన్సియాఫేర్, నేయర్స్, కృష్ణయ్యగార్లు తేదీ ఉదయమునకు మద్రాసునందు. సర్ ఆర్. వెంకటరత్నంబాయాడుగారు గతరాత్రి రావురమానకు వయనమై.

మద్రాసు యువజనసంఘము:— ఈసంఘము వారు ఈనెల 21 వ తేదీన సాయంత్రము 6 గంటలకు పెరంబూరు బాలక్లబ్ గేటుకోడనందు కార్యోత్సవము జాలికాపాఠశాలయందు దసరా యాత్రవము జరిపెను.

నవరణ:— 11-10-28 తేదీన 8 శేత్ర ప్రయోగిని సోద్యోగం నోటీసునందు 4వ తైనలో ప్రతివాది భర్త లేలు రాక్షేత్రరావు అని ఉండుటకును వెలు రాక్షేత్రరావు అని ప్రయోగింపబడినది. చదువరులు దానిని గమనించి తీర్మానిం.

భగవత్పాదా ప్రసంగసభ:— ఈసభవారి యజమాన్యమున బ్రహ్మశ్రీ పండిత సాందరరాజ అయ్యంగారు జేసిన ఈనెల 20 తేదీన సాయంత్రము 4-15 గంటలకు 2 షిఫ్ట్ లలో జరిగి వారికథన 21 తేదీ సాయంత్రము 4-15 గంటలకు వేదాచల భగవత్పాదగారు మావాంపే, మచేలోపాఖ్యానమును చెప్పెదరు.

మద్రాసు సంగీతవిద్యార్థులు:— వారి యజమాన్యమున గోళం పోలనందు ఈనెల 20 తేదీన సాయంత్రము 6 గంటలకు పల్లవం పండిరావుగారు వేణుగానమును, మంధర కోణం కోడండరావు అయ్యంగారు మృదంగమును, మారంగపురి గోపాలకృష్ణ అయ్యంగారు ఫిడేజను వాయిచెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:— రిజిస్ట్రార్ గారి టిట్లుప్రకటించుచున్నట్లు. ఇదిగిరిత ప్రయోగింపబడినట్లు రాజోపు నందంబు 5 తేదీనాక ఈనెల 29 తేదీన సాయంత్రము 4 గంటలకు పెనేటుమంకిరమన ఎం. బి. బి. ఎస్. బి. ఎస్. ఎస్. సి. డిగ్రీల రివీడు, ఆఖరపరీక్షనకులు వీక్షాఫలితములు ప్రయోగింపబడును.

నాగూరుకాండ్రె యుత్సవము:— రాజోపు న వంబర్కమాసమున నాగూరునందు కాండ్రెయను మహమ్మదీయోత్సవము జరుగునగాన మద్రాసు ఎగ్జ్యూక్యూటివ్ కమిషనరీ పోపు యాత్రికులకు టిట్లు టిక్కెట్లు యివ్వవలెనని మద్రాసు మహమ్మదీయులు వై శ్రేష్ఠికావలను గోరిరి.

చింతాద్రిపేట నర్తకాలక్షేపసభ:— ఈనెల 21 తేదీన సాయంత్రము 4-15 గంటలకు నె 1/106 రు స్వామి నాయకసభి చింతాద్రిపేటలో పునుక్కులు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు వేణుగానమును, ఉమమాల్యం రాజగోపాల అయ్యగారు ఫిడేజను, మద్రాసు పీఠంబక జేకాయగారు మృదంగమును, కశీవరం వేలాలయ్యచెప్పె గారు గజరూప వాయిచెదరు.

హిందూ ధియలాజికల్ హైస్కూలు:— భజన సంఘమువారి యజమాన్యమున ఈనెల 22 తేదీన సాయంత్రము 8-30 గంటలకు హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు కలసి సంస్కృతిపూజనని భజనగానించెదరు. శ్రీహరి శ్రీరంగం కోటపాచారిగారు సరస్వతి పూజను గరించి యుపన్యసించెదరు.

బహిష్కరణసభ:— మద్రాసు మహాజనసభ వారి యజమాన్యమున కేపురాత్రి 9 గంటలకు టిక్కెట్ల టిక్కెట్ల కొండెన్ మండలిమందు సైమనువంతు బహిష్కరణసభ శ్రీహరి ఎస్ శ్రీనివాస అయ్యంగారి యధ్యక్షతన జరగను. ఎస్. పత్తయ్య, డి.ఎల్. ఆహమ్మద్, పయ్యన్, టి. పి. మీనాక్షి సుందరంగార్లు ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకసభ
పై పభాసభ్యులు దేశరాజ హోత్సవములు యీనెల 20 వ తేదీ మొదలు 21 వ తేదీవరకు అయ్యంగారి యధ్యక్షతన గానవినియోగమున నాటక ప్రదర్శనములతోను జరిపెదరు. మ-రా-రాత్రి. పి. కృష్ణారావుగారు, వడ్డమన్నాటి వెంకటాచార్యగారు పంతులవారు, శ్రీనిధి సుంతు నువ్వు రత్నమ్మగారు ఆర్యజ్యోతిషభ్యులన్ను ఆరిభ్య విచ్చెదరు. పభాసభ్యులెల్లరును విచ్చేలు బ్రాహ్మణులు.
17 నిష్కాపిడి } బి. వి. గోపాలకృష్ణరావు,
చెన్నపురి 19-10-28 } గాల్ కార్యదర్శి.

అడయారు నటులు
వీరు గతముగతా రము, గురువారమునాడు మ్యూజియము థియేటరులో ప్రాగ్భక్తిమదేశము నాట్య పద్ధతులకు డెబ్యు కొన్ని ప్రదర్శనములగావించి పజపుర ప్రశంసకపాత్రులైరి. కిరు రిరిగి శనివారమునాడు 6 గల్ల అవ్వొట్టిన అడే ప్రదర్శనమునగావించి అందువచ్చు ప్రదర్శనమునగూడ యిదివరకు వలనే జంతుహింసానివారణ సాధు మున క, శివు శర జాలయములకు దినియోగింప నెంచెరి. దీనిలాడవోపువారు భర్త కార్యమునకు సహాయపడినవా గగటయేగాక నూతనాంశముల నెరిగి మనోహరమున దృశ్యముల గాంచెను భాగ్యమున గాంచగలరు. కావున ఆకాశంగము కలగగలగుటకై గూ 1, 2, 1, వెలగల టిక్కెట్లు త్వరగనే కొనుటకుంచి.

రంగయ్యరు - నెహ్రూవివాదము

“స్వరాజ్య” పత్రికపై నోటీసు
ఈ క్రింది నోటీసు సి. ఎస్. రంగయ్యరు (ఎం ఎల్. ఏ.) గారి తరపున బార్డిజోసఫ్ గారిచే “స్వరాజ్య” పత్రికాపరిపర కంపబడినది.

అయ్యో, నాక్లయంటు ఆరు సి. ఎస్. రంగయ్యరు (ఎం ఎల్. ఏ.) గారిని నూర్చియొక సభ్యుడై ప్రకటన మీ “స్వరాజ్య” పత్రికయొక్క 8-10-28 తేదీ సంచిలో మీ ప్రకటించినట్లుగా సవరణ కయంటుద్వారా నాకు తెలియజేయబడినది. సవరణ ప్రకటన పరిశీలనా మోతీలాలు నెహ్రూగారిచే శ్రీ వ్రెన్ను ప్రతినిధిద్వారా గాంధీపబ్లికేషన్లకు చెప్పబడియున్నది. సరకు ప్రకటన అక్షరంబావకములతో నూర్చియున్నది. నాక్లయంటుచే గాంధీబడిన కొన్ని ప్రకటనలు “అర్పియు దురుద్దేశముతో నూర్చిన యజనము” అనిగూడ చెప్పబడినది.

ఇట్టి ప్రకటనలు గావించుటలన సి. ఎస్. రంగయ్యరు “అబద్ధము”గా గానించుచున్నాడని గూడ చెప్పబడినది. మీరు నాక్లయంటు గూర్చి గావించిన పరిశోధన ప్రకటనలకు సవరణకయంటుకొని, అందుకు మీనిచ్చారమును డెబ్యు పురు మరీయొక ప్రకటన యీనోటీసు అందిన మూడుదినములలోగాని మీస్వరాజ్య పత్రికలోనే యెల్లరకు గానించు నట్లుగా, ప్రకటించవలెనని నేను నాయొక్క సవరణ కయంటు కోరికపైని యి:దుమాలముగా మీయ్య గోరుచున్నాను. మీరట్లు గావించుచు నాక్లయంటుచే నొక పరిశోధనపువనా మీ మీదను జేవకును. అందుకు నిర్బంధము నష్టములకును మీరే భాన్యునందురు.

బార్డి జోసఫ్ 17-10-28
శ్రీయుత ప్రకాశంగారి ప్రత్యుత్తరము
పై నోటీసునకు ప్రకాశంగారి రిండికెషన్లకు మిచ్చిరి:—
అయ్యో, మీక్లయంటు ఆరు సి. ఎస్. రంగయ్యరుగారి తరపున మీరు పంపిన నోటీసు మాకు సకాలముననే అందినది. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని మీక్లయంటునకును సభ్యులన్న యొకవివాదముగూర్చి వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించగలిగిన విషయమును మేము ప్రకటించినందుకు మీక్లయంటు మామీద చర్యదీనికొనదలచుట యెలనో మాకు తెలియకన్నది. మీక్లయంటునకు పట్టుదలయున్నచో, వారి బెదరంపునకొన మేము గని పెట్టిమాచెదము.
ఇట్లు,
టి. ప్రకాశం.

మద్రాసు ఆఖిలవక్షసభ

సర్ సి. పి. రామస్వామయ్యగారి ప్రకటన
మనకర్తవ్యము గూర్చి చుట్టును రాజకీయములలో భేదాభిప్రాయముల కలలు పొక్కిలి దురదృష్టము. నే ప్రమాదవేదికయూ, కోర్కె ఆఖిలవక్షసభా తీర్మానములను వివిధ రాజకీయపక్షములవారి మధ్య వైమధ్యమును కలగజేయగలవి కాంగ్రెసు నాయకులు కొంచెం గుర్తించిరి. కోర్కె తీర్మానములకు వ్యతిరేకుగ నొక కాంగ్రెసు తీర్మానమును లేవదీ యెటలన ప్రయోజనమేమిదూ కలగజేరదు. పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ, కుదాన్ చంద్ర బోమగార్లవంటి సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యవాదుల వాదము నేను బాగుగ తెలిసికొనగలను. కాని ప్రస్తుత తగాదా వివిధవిషయములపై నాధారపడియున్నది. సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యవాదుల తప్పు అనియు, వివిధపక్షములపధ్య వైమధ్యమును గలగజేయు నేరదరియు నేను అందుచున్నాను.

సామ్రాజ్య స్వాతంత్ర్యమే యదవ్యవసరముగావించు ప్రబోధము నిజమైన దైవబో వారు కోర్కెలు, కాపనపథలు బహిష్కరించవలసియున్నది. అట్టివారికి బిబ్లిషు పార్టీ మెంటుతోగూడ సంబంధ మండమాదను. జాతీయ యొకమత్యమునకు పాటుపడక అనవరతును భేదములను కల్పించుకొని యిట్లు కలహించుట పొక్కిలి కోరదనీయును. (అ. ప్రె.)

న్యాయస్థాన వార్తలు

స్టేటు క్రైమిటివై శ్రీనివాసపెరుమాళ్ కోవిల
సర్కరల దావా
హైకోర్టు తీర్పు

ఎగ్జ్యూక్యూటివ్ బొంబాయిన్న సర్వెనెంబర్లు 406/1, 406/2, 451/2, 465 లలో నిమిషియున్న భూమి ఎగ్జ్యూక్యూటివ్ శ్రీనివాస పెరుమాళ్ కోవిలకు జెంజినట్లుగ ప్రకటించబడును, ప్రభుత్వమువారి నీ విషయములో అసభ్యుల దిమాశ్చేమకొ రేయలెనెనగ గోల్కలై మాండేయి ఇంజక్షన్ కోర్కెను సవరణ జేవాలయ పర్మిట్లకు ఇంటియా స్టేటు క్రైమిటివారిపై దావా జెచ్చిరి. న్యాయమూర్తి కెనరస్వామి శాస్త్రిగారు రి: న్యూజ్లాడ్, ల్యాండు ఎక్విజిషన్ ఆఫ్ సోదరుల కోజీపేట ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రదేశములను, వివిధ సాక్ష్యములకును సరిశీలించి, ప్రెసెంటేషన్లకు బలంబడియున్న దావాదూమి జేవాలయమునకు జే: జి: జే: జి: తీర్పు జెప్పిరి. వైకావానించిన సర్వేకెంబరులో నిమిషియుండిన భూమిపై మిగతాభూమి ల్యాండు ఎక్విజిషన్ చట్టముక్రింద ప్రభుత్వమువారిచే సభ్యులకొనబడినందున మిరకీ వారల జేవాలయమును అమోదించి యుండిరి. దావా సలమకు, యితర ప్లానులకుండి ప్రత్యేకించుట కష్టము. బంబరభూమిలన్నియు ప్రభుత్వమువారికి జెందిన వేయను నట్టేముతో ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయము నడపి యుండిరి. కాని వాడులు సవరణ భూములను పశువులమేకై వచ్చికకను, నట్టిత్రేవులకును ఉపయోగించుచునే యుండిరి. కార్యోత్సవనావన, ప్రభుత్వమువారు యిందులకుగాను తెచ్చిన ప్రాసిక్యూషన్లు నిర్భక్తులయ్యెను.
అందుచేత దావాకు కాలనోషముపట్టలేదనియు, సవరణ భూములు జేవాలయమునకే జెంజింపబడియు న్యాయమూర్తులు తీర్పుజెప్పును. ప్రభుత్వమువారు తనెం దొర్చుటలు గావించెదరు గావున మాండేయి ఇంజక్షన్ అవసరమని ప లి గ్గ రి.

సబర్బన్ గోవత్సమును చంపుట

విభోనీలో ఆక్షేపణ సభ
బొంబాయిలోని విభోనీలో జమునజను హిందువులు కలసి ఒక సభచేసి గోవత్సమును చంపుటకు గాధిగారి ననుమతింబు గొప్ప చుక్కార్యమనియు దానిని సమర్థించుచు సనతీనములో ప్రకటించబడినవ్యాసము అసహ్యకరముగనున్నదని యొ ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించి మహాత్మాగాంధీ యొ తీర్మానములో ప్రాయశ్చూడనని అందరును నునువులుచే గాంధీగారి మాత్రమే ప్రాయశ్చూడెను. అపూర్వమైన యీగాంధీగారి సిద్ధాంతమును హిందువులను జమునజనుగూడ తిరస్కరింపవలెనని అధ్యక్షుడు నుడివెను. అధ్యక్షుడు జమునడు. (అ. ప్రె.)

తిరువలిక్కేణి హత్యకేసు

18 వ తేది విచారణ

ఈ కేసు విచారణ మరల నేటిదినమున ప్రారంభింపబడెను.

లోకల్ గుంపు అసెంబ్లీ వి ఎస్. జ్యోతిరావుగారిచే క్రాసుపరీక్ష గావింపబడి యీ క్రిందివిధమున నుడివెను.

పోలీసు పంచాయితీ జనరల బండిపుడు కేసు హాజరయ్యెను. ఇన్ స్పెక్టరు గారు వచ్చుచున్నప్పుడు మేమెవ్వరమును బాధితులముగా నిలిచియుండలేదు. చాపాయిన్ స్త్రీ అన్న త్రికి తీసికొనిపోబడినద్రుడు కేసు ఆమెచెంబ అప్పటికి బోయి యుండలేదు. గోపాలు, కుష్మరావులు అప్పటికి బోయి లేమో నావ తెలియదు. గోపాలు కేసు కోర్టున వచ్చియుండెను. అతడు డిప్టికమిషనరుతో మాత్రమే రిపోర్టు చేసెను. పిమ్మట అతడు ఇన్ స్పెక్టరు కృష్ణచానుగారిచే ప్రశ్నింపబడెను. నేరముని గృహమునంద జరుగు గుమగూడినప్పుడు నేరముడు పిధిలోనికివచ్చెను. 1 వ నేరముడు సాయంకాలం 8-30 గంటలకు పోలీసువారిచే తీసికొనిపోబడినప్పుడే వాని పేరను కేసు దలిసికొంటిరి. చాపాయిన్ స్త్రీ అప్పటికి తీసికొనిపోబడిన చెంబుకే కేసు బోయిరిని. కాని పోలీసువారు గృహమునకు వచ్చినపుడు కేసుగూడ గృహమునకు వచ్చిరిని. నేరము లుభయములు మమ్మ గృహమునండి బొమ్మనిగెంటిరి. చాపాయిన్ స్త్రీ అప్పటికి తీసికొనిపోబడువరకున కేసు గోపాలు లోనే గలిసి అచ్చుబుడచిరి.

పిమ్మట ఎం. జి. రామచంద్రమూర్తి ఆనుకాపి (వైసి డెస్సీ) లోడి గడితెకాస్త్రు సహాయపండితుడు) యిట్లు సాక్ష్య మిచ్చెను:—హత్యజరిగిన సమయమున నా నివాస స్థలమున నీలి పీరస్వామి పిధి నెల్ల 10 గృహమునంద కేసుంటిరి. గత నెల 26 వ తేది మధ్యాహ్నం 2-30 గంటల సమయమున నాకు ధ్వని వినినది. పిధిలోనికి వచ్చిచూడగా నేరముని గృహమునంద జరుగు గుంపులుగా నుండిరి. గృహముఖ క్షూరము మూయబడి యుండెను. కేసు గృహమునైపు బోవుచుండగా గృహములో హత్య జరుగుచున్నదని ప్రజలు సాక్షి జెప్పిరి. వారు గృహము లోపల ప్రవేశింప యత్నించుచుంటే. హత్యజరుగుచున్నదని మీకెట్లు తెలిసినదని కేసు చారిని ప్రశ్నింపగా మరలవాడ నొం దుచున్న కేసులు వినిపించినవని వారు ప్రకృతింప మిచ్చిరి. పో లీసువారిని బిలువరాదాయని నేనుంటిని. ఒకడు వై సికిలుమిద దిక్షిణమునైపుకు బోయెను. కేసు 20 నిమిషములవరకు అచ్చట నే నిలిచియుంటిని. ద్వాయు తెరువబడెను. కొందరు జనులు లోన బ్రవేశించిరి. అప్పుడు 2 వ నేరముడు ఒకపిల్లను చంకలెట్టుకొని బయటికివచ్చెను. అతడు సరిగా ఉత్తర వైపునకు నడిచెను. గృహములోపున ప్రవేశించిరజనులు బయటికివచ్చి గృహములో నేమియు తెలియి. కేసు నాగృహమునకు బోయిరిని. 15 నిమిషముల తరువాత 2 వ నేరముడు రిగిగివచ్చి గృహము లోపునకు బోయి మరల బయటికి వచ్చి తిన్నె మీద గూర్చుండెను. ప్రజలు వానిని ప్రశ్నింపమొందెడిరి. కేసుగూడ అచ్చటికివచ్చిరి. 25 నేరము యిద్దరస్త్రీలవైపు తనచేతినికొప్పుడు వారు పోరాడుచుండి రని చెప్పెను తన్ను చీకాకుపెట్టెలదని ప్రజలతో ననెను. పిమ్మట కేసు బజారునకుపోయి 5-30 గంటలకు నాగృహముచేరిరి.

సాక్షి క్రాసుపరీక్ష చేయబడగా యిట్లునెను:— గృహములోనున్న యిద్దరస్త్రీలను కేసుజూచిరిని గృహమునకు రెండగురున్నది. ఒక తిన్నెమీద 2 వ నేరముడు గూర్చుండెను. ప్రజలెవ్వరను తిన్నెమీద నిలువబడి గాని మార్పుగాని యుండలేదు. కేసు గృహమున తెరుగుగా నిలిచియుంటిని. నావట్లు ప్రజలగుంపు ఉండెను. 2 వ నేరముడు తన చేతితోజూపిన యిద్దరస్త్రీలను కేసిదివరకెన్నడు జూచియుండలేదు. గృహమున బయటకు నుకూరు 20 కేక 30 మంది ప్రజలుండిరి. 2 వ నేరమునిప్రశ్నించుచుండినవారిలో పొద్దు సారథి అనువానిని కేసు పోల్చెను. కేసు 2 వ నేరమునియొక్క ప్రశ్నింపలేదు. కేసు చచ్చునండగా 2 వ నేరముడు అరుగుమీద గూర్చుండియుండెను. ప్రజలువానినిచూచి బరిహసింపచుండిరి. ప్రజలుఉద్రేకముతో నుండిరి తనో కేసుచెప్పకాలను. కాని, వాని జబాబును విని నవ్వుచుండిరి. పంచాయితీ జరుగుచుండినపుడు కేసు హాజరయి యుండలేదు. వారుమోజాలరువార అప్పటికింగము నానంద పవచ్చి సాక్ష్యమివ్వగలకేమోయని నన్నడిగెను. కేసు సాక్ష్య మునిచ్చినపుడు సవిస్మయము తన పాత్రుడయ్యిరిలో వ్రాసికొ నెను. కేసు కోర్టులో నేమిచెప్పిరినో సవిస్మయముతో గూడ నడి చెప్పిరిని.

పిమ్మట, త్రివర మంగన్నులో ఆనుస్త్రీ యిట్లు సాక్ష్య మువల్లెన:—హత్యజరుగుచుండినపుడు కేసు కి కివద్ద మంచ ముమీద గూర్చునియుంటిని. ఎదురుగానుండిన చెట్టియాడగృహమునకు 2వ నేరమునిభార్య వచ్చెను. నేరమునితల్లి అచటికివచ్చి యిట్లునెను. నీ బిచ్చట మాటాడుచున్నావు. మన గృహములో వికలు సంభవించినది. కేసు బయటికి వచ్చి యేమి జరిగినదని అడిగితిరి. 'వాడు నిక్క అంటించినాడు రమ్మ' అని తల్లి 2-వ నేరముని భార్యతో చెప్పును ఆమెను గృహమునకు బిలుచుకొని పోయెను. వారిచెంబ కేసును మరి కొందరును బోయిరిని 2వ గదితలుపు మూయబడెను. 'ఆమె నిప్పు అంటించుటకు ఒక్క క్లానిన' అని చూచుభాగములోనున్న స్త్రీలు చెప్పిరి. కేసు ద్వారమునంద నిలిచియుంటిరి. 2 వ నేరముడు అంటిలోనికి బోయి తిరిగి వచ్చి వయోమీద గూర్చుండిన. 'ఎవరు కాలి పోయిచారా' తన పాము కరచినదా నిజముగా కేసు జరిగినది. అని కేసు 25 నేరముని బ్రశ్నించిరిని. అట్లేమియుజరగ లేదు. స్త్రీలు పోరాడుకొనిరి. అని యతడు బదులు చెప్పెను. ఆమెను అప్పటికి పంపగూడదా అని నేనంటిని.

ఏమియు ప్రమాదము జరగలేదు అని యతడనెను. కొందరు స్త్రీలు 'నిప్పు అంటించెను. నిప్పుఅంటించెను' అని కేసులు పెట్టుటచే నా ప్రశ్ననడిగిరి.

మధ్యాహ్నము ఫుహారానంతరము, పొద్దు సారథి ఆను సాక్షి యిట్లునెను:—

కేసు నీలి పీరాస్వామిపెట్టిపిధి 2 వ సంతులో నివసించుచున్నాను. నేరములకు గత 10 రోజులనుండియు కేసునెరుగుదును. కేసు నాగృహము నుం ద ర ని లు వ బ డి యుం డ కొందరుస్త్రీలు పిధిలో పరుగెత్తుచుండిరి. 'హత్య హత్య' అని కేసులుబెల్లుచుండిరి. నేరముని గృహ ముపొరుగున నున్న రాజాంగంఅయ్యకువద్దకు బోయి కేసు ప్రశ్నింపగా 'ఆమెను వారు కాలిచేసిరి' అని యతడు నాతో బయలుచెప్పెను. 'కొంతకాలమునుండి నా రామెను అనేకవిధముల బాధించుచుండిరి. గత 5 దినములనుండి నా రామెను తిండిబెట్టలేదు. నే నామెను చంపివేసిరి. కేసు నేరముల గృహమునకు బోయి ప్రశ్నింపగా, వారు నన్ను బయటికిగెంటిరి.' అని కూడా రాజాంగం అయ్యకు నాతోచెప్పెను. అప్పుడు కేసు గూడ అచ్చటికి బోయి. ప్రజలు గుంపులుగా వచ్చుచుండిరి. 1వ నేరముడు బయటికివచ్చి, 'ప్రమాదమేమియు జరగలేదు, మీరు పోవచ్చు' అని చెప్పును తలుపుమునిగొని లోనికిబోయెను. తరువాత 2వ నేరమునిభార్య దక్షిణము వైపునండి వచ్చి గృహములోనికిబోయెను. 2వ నేరముడుగూడ ఉత్తర వైపునండి వచ్చి, ప్రజలను పొమ్మని బ్రతిమాలుకొనెను. అప్పుడు తలుపు తెరవబడెను. మగగు కాఫీద్రాగుచుండిరి. ఒకరు తమలపాకులు నవలుచు. 3వ, 2వ నేరముడు తనపిల్లనుబట్టుకొని బయటికి వచ్చి యెడటిలో కొందరుగోబోయి 10 నిమిషములలో తిరిగి వచ్చి పిల్లను గృహములోపున విడిచి, బయట వయోమీద గూర్చుండిన. స్వామి నాధ కాస్త్రీ (నేరముని పి న తం (డి) నేరముని చీ వాట్లు పెట్టుచు వచ్చెను. 2 వ నేరముని లోనికిబొమ్మనెను. అట్లును నభయములు లోనికిబోయిరి. గోపాలు (పానీకూర్చును 4 వ సాక్షి వై సికిలుమిద బోయి తిరిగివచ్చి సవిస్మయము గానించ లే దనియు పోలీసువారు వచ్చుటకు నిరాకరించినయు చెప్పెను. జనులు గలంత చేయుచుండిరి. అప్పుడు ఒకపోలీసు కనిపేటు వచ్చెను. లోనప్రవేశించి స్వామినాధకాస్త్రీతో మాటలాడి ఉభయములను గలిసి పోలీసువైపునకువంకకు బోయిరి. స్వామినాధ కాస్త్రీ ఒక్కతేతిగవచ్చెను. పిమ్మట 5 గురు కనిపేటులువచ్చిరి. కాలిపోయినస్త్రీ అప్పుడు 5-30 గంటలకు జగ్గాబండి మీద అప్పటికి దీసికొన పోవడెను.

సాక్షి క్రాసుపరీక్ష జరిగినపిమ్మట కోర్టువిచారణ యీ దినమునకు ముగింపబడెను.

బాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

వి. పి. నెం 10/25 లో వి. వ. నెం 307/28

పెట్టిపనరు:—(బురుగులు)
1. దేవతు బాలయ్య కుమారుడు ముప్పయ్య
2. ,, ముప్పయ్య కుమారుడు కారబండి
3. ,, ,, ,, శ్రీరాములు
4. ,, ,, ,, రంగయ్య
5. ,, ,, ,, బాలయ్య

వైపులు, వర్తకులు, జాగరముడి.

ప్రతివాదులు:—(బురుగులు) కేసుల మాజీక్యం.

1920 వలెం ప్రావిన్స్ లో 7 వ ఆక్టోబరు 41-27 కేసుల ననుసరించి వై నడువారింపబడిన పిట్టిపనరు జరుగు నిమిత్తం ఒక్క దాఖలో చేసుకొనియున్నాడు. వై అట్టివిచారణమిత్తం 27-10-1928 తేది వాయిదా వేయబడినదని యందు మూలముగా తెలియజేయబడినది.

సబ్ కోర్టు-బాపట్ల } (పిన్ కోడ్ న గార్డి కేట్ జడ్జి.
15-10-28

బాలునకు ఉరి శిక్ష

17 ఏండ్ల యువకుడు 12 ఏండ్ల బాలుడు

కలిసి ఖానీచేసిరి

లాహోర్, అక్టోబరు 18:—తానూసింగునకు 17 ఏండ్ల వయస్సు కలిగినందుకు 12 ఏండ్ల వయస్సు. పీర్ డర్ యొక్క ముచ్చిన ద్రవను గూర్చి పీక చువుకొనుచున్న ముక్కేళ్లకు హైస్కూలులోని చహపాతి యొక్క ఉపాధ్యాయునితో నెపములు చెప్పినందులకై తమ సహపాతి పై రాహుసింగు కలిపునింగులు కత్తునమించి కత్తులతో నలిసి పొడిచినవారి.

నా దువయోగించిన ఆయుధములు దొరికినవి. వారు అతని కేరముందు చేసిన గాయములను జూడగా చంపివేయవలెనను దృఢపంకల్యముతోనే పొడిచినట్లుగా ఋజువునడి.

జిల్లా జడ్జిగారు వైజిప్పిన యిద్దరు బాలురకును శిక్ష విధించిరి.

17 ఏండ్ల వయసుగల రాహుసింగునకు ఉరిశిక్షయును 12 ఏండ్ల వయసుగల కలిపసింగునకు యాజ్ఞీక ద్వీపాంతర వాసమున విధింపబడెను.

హైకోర్టు, జడ్జిలు తీర్పుచెప్పుచు రాహుసింగునకు విధింపబడిన ఉరిశిక్షను తొలగించి యాజ్ఞీకద్వీపాంతరవాస మున విధించిరి. కలిపసింగునకు విధింపబడిన యాజ్ఞీకద్వీపాంతరవాస శిక్షను తగ్గించుటకు పీలులేదనియు అట్లు తగ్గించుటకు తమ కధికారము లేదనియు, కాని అతడు లేతవయసున నున్న బాలుడగుచే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు దయదలచి శిక్షను తగ్గించుటకు ఆలోచింపవచ్చు ననియు ఉత్తరువు చేసిరి. (ఆ. (నె.))

ANDHRA TUTORIAL HOME.

(Kodugantivari Street, Vizianagaram City)
Director:—Andhra Visarada Thapi Dharmarao B.A., M.R.A.S.

Coches students for Part I Inter and B. A. 1929. Classes open 1st November 1928. Expert instruction by well-known Lecturers. Vernacular composition and written work attended to. Residential Accommodation provided. Apply to save disappointment, to 'THE DIRECTOR'.

FOREST DEPARTMENT, BASTAR STATE.

Sealed tendars are invited for the lease for five years, from the 1st January 1929 to the 31st December 1934, of the monopoly right of propagating lac in State Reserved Forests and of collecting, purchasing and exporting lac in Reserved and Unreserved Forests and village areas in the groups specified below. Each group must be tendered for seperately. Full particulars as to the conditions of the leases, etc will be supplied on application by the Forest Office Head Clerk, Jagdalpur. Tenders should be addressed to the Administrator, so as to reach him not later than the 3rd Nov. 1928 and must be accompanied by solvency certificates, if the tenderer is not a Bastaria or is not known to the State authorities by reason of previous contracts- The State does not bind itself to accept the highest or any tender.

TAHSIL.	GROUP.
Antagaro	1. Antagarh 2. Partabpur 3. Chota Doggar 4. Narainpur
Kondagaon	1. Keskal 2. Shampur 3. Kondagaon
Jagdalpur	1. North Indrawati
Jagdalpur,	W. V. GRIGSON I. C. S., 10-10-1928. Administrator, Bastar State.

చక్క వ్యాధులను గురుకుమాడ లేకుండ చేయు
రా ధా కృష్ణ
తా మ ర మం దు
నా డు డు
అన్ని సాఫల లో దొ ర కు ను
V. S. SASTRY & Sons, Tenali Guntur D.

గ్రామకరణముల దుస్థితి

“నా నాటికి దీనికిట్లు నాగంభోట్లు” అన్నట్లు రాను రాను కరణముల స్థితిగతులు కడుహీనమైనవని గురియగుచున్నవి. పూర్వము కరణములకు తమ గ్రామాదులలో యెక్కువ వలంతుబడి కలిగి కరణముల యెడకలేని దేవనియు జరుగుచుండెడిదిగాదు. కావుననే శుమతి శతకముందు కం|| “కరణముల ననుసరింపక, విరసంబున తిన్నతిండి వికటించును” యని జెప్పియున్నది. మరియు గ్రామాదుల కెన్ని నవ్వకవ్వములు ప్రాప్తించినను గ్రామ ప్రజలు భరించి కరణముల శేవిధమైన కష్టనష్టములు గలగతుండునట్లు జూచుకొనుచుండెడివారు కావుననే “ఊరుమీద పూరు పడినను కరణముమీద కానుపడదను” సామెత జగత్ప్రసిద్ధిజేసి యీ నాటికిని వాడుకలో నున్నది. “విన్నన్న జెప్పినదే వేదమన్నట్లు” కరణ మెంతజెప్పినదియో వేదవాక్కుగా నా కాలపు ప్రజలు తలంచెడివారు. అందుల గ్రామముల ప్రజలు కలహములు లేక విశ్రేష్టము కలిగి కోర్టులను మాటదలంపక హాయిగా కాలక్షేపము జేయుచుండెడువారు. వారిని యీ కాలపు నాగరికులు “అర్రగుడ్డ వాని జూచిన నేదామడపోవువారని” పేరైన పల్కుచున్నారు. ఆకాలమున గ్రామరాయితల కెన్ని వివాదములు గలిగినను గ్రామకరణములకు జెప్పుకొనటయో, వాడు జెప్పిన రీతిని పరిష్కరించు కొనటయో, నా కరణమున కోర్టుల కెక్కిమనసిన అవసరము లేక శుఖజీవనము జరుపుకొనుటయో గలుగుచుండెడిది కరణములను లేమి గ్రామ ప్రజలను కన్నబిడ్డలవలె జూచుకొనుచు వారి కేయాపదవచ్చినను తమిడిగా భావించుకొని అనవసరముగా కోర్టుల కెక్కినీకను పై యధికారులచే జిక్కింపకను హాయిగా కాలక్షేపము జేయుచుండెడివారు. ఆకాలమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేరి భేదములు గాని కులకక్షులు గాని బొత్తుగా లేవనియే జెప్పవచ్చును. గోవులందును బ్రాహ్మణుల యందును దేవతల యందును అన్ని జాతులవారను భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి బ్రవర్తించెడి వారు.

“కం|| పొరుగున పగవాడుండిన, నిరవొందగ వ్రాతకాడె, యేవికయైనక, ధరగాపు కొండెమైనను, కరణాలకు బ్రతుకు లేదు గదరా శుమతీ.” యన్నట్లు ప్రస్తుత కాలముం దివి యన్నియు ప్రతి గ్రామమున తలస్థించినవి. నా కరణముచే కరణముల పరువు మర్యాదలు పలుకుబడి బొత్తుగా నశించినవి. కరణములను లక్ష్యభావమున జూచువారు లపలే గానపచ్చుటలేదు. ప్రతి గ్రామముందును ప్రతికులములోను కొందరు వర్ణాకాలపు చదువని జెప్పబడువచ్చిరాని అక్షరములు కొన్ని నేర్చుకొని ప్రైవేట్లను శేర్లబెట్టుకొని బజారులందు డబ్బములు కొట్టుచు ప్రజలకు అంతరికలహములను బుట్టించి పార్టీలను బలపరిచి కులకక్షులను పెంచి కోర్టులకు నెక్కించి పలుబాధలు పెట్టించి కడుపునకు హాయిగా దినకపోయినను కోర్టులకు డబ్బును ధారపోయించి వశీకలను జేయించినవారనేకలు కనుపడుచున్నారు. ప్రస్తుతముం దిట్టివారల మాటలే ప్రజలకు నుడువును మించిన తీపుగల్గింపుచున్నవి. ఇందు మూలమున నైకమత్తయుజెడి, “కం. ఒకయారికి నొకకరణము, నొకతీర్చియైనగాక నొగి చక్కచెనం, గకవికలం గాకయొందునె పకలంబును గొట్టునడక” అను నీతి సార్థకమైనది. కరణములపై తనములు సాగుకాలమందును, సాగని యిక్కాలమందును ప్రజలెంత అన్యోన్యమైనారగము కలిగి ప్రవర్తింపుచుండినది కనుగొనవలెననిన కోర్టులే సాక్ష్యములగుచున్నవి.

ప్రస్తుత కాలముం దన్ని గ్రామములను యీవిధమస్థితికి గురియగుచుండటం యటుండే లోకలోబోర్డుల ఎలక్షనల మూలమున “మూలిగడి నక్కపై తాటికాయపడినట్లు” కులకక్షులు మరింత స్పృహించి మారుమూలమందు ప్రతిగ్రామమునకును “ఎలక్షన్” అను పిచ్చిబట్టి ప్రజలను మరింత కలనరబెట్టుచున్నది. ఇట్టి పండితావధాయందు మునిగియున్న గ్రామప్రజలు కరణములను లేకగొనీకయు వారిమాటలను వివకయు వారి వుత్తర్యుల సాగనీకయు నిర్లక్ష్యభావమున జూచుచుండటం యెల్లప్రజలకును గవర్న మెంటు వారికిని తెలిసిన విషయమయినట్టిది.

ఇట్టి విషమస్థితిలో జీవుకొనియున్న యిక్కాల కరణముల జీవనము లెంత శుఖప్రదముగా జెప్ప నేరికి దరమగును?

గవర్న మెంటువారు యిచ్చు జీతములా బహుస్వల్పములు. ఆదాయమా సావ్యము. సహాయధూతులా గానరారు. నెరవేర్చవలసిన పనులా వితిమీరినవి. కుటుంబములా తామర తంపరలు, డబ్బములాయెక్కువ. నీటిగోటులాజాస్తి హావలా నొకరిని మీరవలయు పరువుప్రతిష్ఠలా తగ్గరారు. ఇన్ని చిక్కులకు లోనైయున్న కరణముల కుటుంబములు శుఖజీవనము జరుపనేరక “మ్రొంగన మెతుకులేక పోయినను మీసాల మీదికి పంపెగనూనె” యనురీతి నెట్టెటోకాలము నిల్చుచున్నచున్నారు.

నర్ ఫెడరికు వైక్కుగారు

బొంబాయి గవర్నరు గ నియమింపబడిరి. విల్సను ప్రభువుగారు విరమించిన వెంటనే ఉద్యోగము స్వీకరింతురు.

వైక్కు ప్రభు

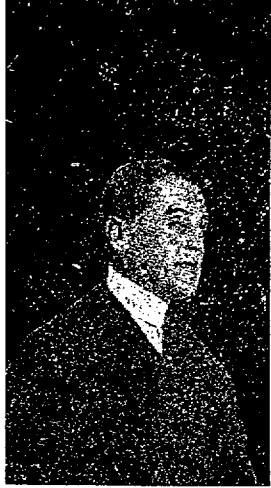
నూతన బొంబాయి గవర్నరుగారి భార్య. శ్రీ శ్రీ బోనపూలా ప్రధానిగారి కుమార్తె.

ఇట్టి కష్టములుగల కాలమందు గవర్న మెంటువారు తమకు గ్రామ ప్రతినిధులయిన కరణముల యందుదయజూపకున్నయెడల కరణములు జీవించుటయు సర్కారుపనుల నెరవేర్చుటయు కష్టతరముగా నుండకమానదు. సజ్జ జొన్న కూడుతన భార్యభర్తగల కుటుంబమైనను హీనము లోజుకు రు 0-12-0 అయినను లేనిది జరుగ నీచదు, ఆపై యధావిధిగ జరుగవలసిన కుటుంబఖర్చులు యావత్తు జరుగకమానదుగాదా. వేరెవ్వులెల్ల సంచరింపవలయునన్నను ఆహారాతములు నెడలేగజేయుచున్నను నెరవేరి కరిణీకములకు తెరపియెక్కడ? కరిణీకములే యటుకు తప్ప యేయితర వనలను నెరవేర్చుటకు అర్హులు కాక పోవుట మరియొక పడకటము. ఇన్ని యిక్కట్లులను కరణములను పదబ్రష్టులుగాకుండ రక్షింపవలయునన్న గవర్న మెంటువారే రక్షింపవలయును ఎన్నియొత్తరములనుండి రాజరీకమును గనిపెట్టుకొని రాజరీగా మెలంగుచు పితృతీమకు భూములను గోల్పోయి యితర వృత్తులకు విపర్ణించి కరిణీకములను గనిపెట్టుకొని గాలక్షేపముజేయుచున్న యీ వీధకరణములకుటుంబములయందు నయామములగు గవర్న మెంటువారు తమవయాంసమునకుగిరించి ప్రతికరణములకు తుపకు గలకు రు 80 లకు తక్కువగాని జీతమున్ను సర్కారుపనులపై తాలూకాఫీసుకు హాజరైనపుడెల్లా రానుపొను ఖర్చులు భరియింపజూపం ది, భూతాతినిధిలకు, అలెక్షనలన్ను, యెక్కింపుటా ఇకనూరు పర్వెప్రొనింగులో తగ్గితుపాండిన కరణములను తిరిగి పర్వేకు పంపకుండులాగున్ను, గ్రామమునపములతోపాటు గ్రామకరణములను లోకలోబోర్డులలో సభ్యుడుగా నిలచుటకు అర్హులకలిగియుండులాగున్ను వుత్తర్యులు యిప్పించినయెడల కరణముల కష్టములు చాలాభాగము గట్టికి శుఖజీవనము జరుపుకొనుచు గవర్న మెంటువారికి సమీకరణములై యుండునని యీ విషయమై కాపనసభాసభ్యులెల్లరును గట్టి ప్రయత్న మొనరించి గవర్న మెంటువారిని ప్రోత్సహింపక కరణముల కష్టములు నెనుద్రొక్కించెనరనియు ప్రార్థింపుచున్నాడెను. తిన్నూరుపాలెం } కంచర్ల సూర్యనారాయణరావు, 17-10-1928 } కరణం.

డా॥ జె. హెచ్. గేగారు

చీనాయందు ఎనిమిదేండ్లు ప్రాచ్యదేశ ఒలింపికు సంస్థకార్యదర్శిగ నుండి వచ్చిరి. మదరాసు నందు క్రైస్తవ యువజనసంఘ దేహపరిశ్రమ పాఠశాలయం దాచార్యులుగ నియమింపబడిరి. (పి. ఎఫ్. ఎ.)

బర్కిను హెడ్డు ప్రభువుగారు

ఇండియా మంత్రివదనికి రాజనామా నిచ్చిరి. వార్తాపత్రికల డైరెక్టరుగ వ్యాపారము సాగింప నున్నారు.

సూర్యూరు వేట నాటక ప్రదర్శనములు

సూర్యూరు వేట శ్రీజయలక్ష్మీ సమాజమువారు 28-9-28 తేదిన గయోపాఖ్యానమును, నెల్లూరు విశ్రమంపెరివారు 30-9-28 తేదిన రామచాను నాటకమును చక్కగా ప్రదర్శించిరి. ఈ రెండు నాటకములందు రా బడి రు 618-6-2 లు. ఖర్చులు 879-15-7. ఆదాయము రు 238-9-7 లు. ఈ వైకమును సూర్యూరు వేట బోర్డుహోదాగూర్చి వీధవిద్యార్థికిని, పరస్పరీ గ్రంథాలయమునకు దిగ్విముగా నొసంగిండును నాటక సమాజములవారికి విందమయి.

శ్రీజయలక్ష్మీ సమాజపు సభ్యులగు శ్రీయుతులు కల్వ కొల్లు ఆదిత్యకాశ్యప్రి, పాకు శ్రీనివాసకాశ్యపున, శ్రీ నెల్లూరు విశ్రమంపెరివారి దిబ్బటికి విచ్చేయునట్లు గావించిన ప్రఖ్యాత కవీ పాత్రికారులు ఖుంబసాల ఒలరామయ్యగారి కిని, భర్తకార్యములకు సహాయముజేసిరి తదితరులకును విందమయి లభించుచున్నాము.

మ. నెంకటరమణరావు, కార్యదర్శి, నాటకకార్యవిగ్ధానాక సభాము.

ప్రా ఫెసరు రాధాకృష్ణనుగారి యువస్యాసములు

హిందూమతమునుగూర్చి యువస్యాసించెదరు కలకత్తా, అక్టోబరు 18 నుంబరు 17 తేదీ లగాయత 22 తేదీవరకు బొంబాయి రాజధానిలోని టూక్సుఖాంకేషు మండలి అనుశ్చేయకుండుగల భారతీయ తత్వవిచారణమండలి యందు హిందూమతమునుగూర్చి కొన్ని యువస్యాసములకు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ ప్రాఫెసరులగు రాధాకృష్ణనుగారు విపంగురు. (క్రీ.వెన్.)

పోలీసు పరిపాలనము

శ్రీ విశ్వేశ్వరం

1927 సంవత్సరపు పోలీసు పరిపాలనము అభివృద్ధి గనుపించును. పోలీసుశాఖను ప్రజలవశము చేయవలసిన యవసర మెంతయో గనుపించును. తెలవనీయములసంఖ్య నాదాపుగ నన్నిమండలముల లోను బెరిగెను. వీనిసంఖ్య 30631 నుండి 31580 టికి బెరిగెను. హత్యనేరములసంఖ్య 893 నుండి 967 కి బెరిగెను. బందిపోటునేరములు 250 నుండి 268 కిని, దోచిపోయినదాని 602 నుండి 720 వరకును, ఇండ్లలో ప్రవేశించుట 8072 నుండి 8170 వరకును, సామాన్యపు దొంగతనము 17460 నుండి 17659 వరకును, పశువుల దొంగతనము 3354 నుండి 3786 వరకును బెరిగెను. ఆస్తికి సంబంధించిన నేరములు చెన్నపురి, కర్నూలు, కడపలలో నధికముగ నుండెను. ప్రధాననగరమునం దిట్టనేరములు ప్రబలియుండుట శోచనీయము. దొంగతనములు చెన్నపురిలో చాల పెరిగెను. తూర్పు గోదావరి, కుమరంజిల్లాలో గూడ పెరుగుదల గనుపించును. బుచ్చింపడగన హత్యలు 25 బెరిగెను. ఏప్రిల్ 11, పోలీసువారివలన తమ విధులను నెరవేర్చుటలో గానింపబడెను. మిగిలిన 17, వ్యక్తులచే నర్హతార్థము గానింపబడెను. అశ్రద్ధచే గల్గిన మరణములు 54 గలవు. నేరములసంఖ్య పెరిగినందున, దాని అన్వేషణ యయినను అభివృద్ధి గాంచలేదు.

కేరాన్వేషణము వెనుకటివలె నిలిచియున్నది. దొంగతనపు నేరములలో 1951449 రూపాయల విలువగల వస్తువులు పోయెను. వీటిలో 505293 రూపాయల విలువగల వస్తువులుమాత్రమే దొరకెను. 100 కి 25 వంతున దొరికెనని తేలిగది. కొన్ని జిల్లాలలో ఇంతకన్నను తక్కువయే దొరకెను. గంజాము మండలమున 100 కి 20 వంతునను, విశాఖపట్టణమునందు 100 కి 18 వంతునను, తూర్పు గోదావరిలో 100 కి 16 వంతునను, పశ్చిమ గోదావరిలో నూటికి 9 వంతునను, నెల్లూరు కర్నూలులలో 100 కి 20 వంతునను, కడపలో నూటికి 21 వంతునను, చిత్తూరులో నూటికి 16 వంతునను, చెంగల్పట్టణంలో 17 వంతునను, మధురలో 18 వంతునను, తిరునల్వేలిలో 15 వంతునను, నీలగిరిలలో 16 వంతునను దొరకెను. ఆస్తిదొరకనిది, నేరస్థులను ఇమించినను ప్రజలకు సంతృప్తి కలుగదు. ఆస్తిని దెప్పింపవలసిన బాధ్యత ప్రాచీన హిందూ దేశమున ప్రభుత్వముపై నిలిచియుండెడిది. ఇప్పుడట్టి బాధ్యత గనుపించదు. విచారణలలో 100 కి 55 వంతున శిక్షింపబడిరి. పోలీసువారివశమునుండి 91 మంది తప్పించుకొని పారిపోయిరి. వీటిలో 66 గురు తిరిగి పట్టుకొనబడిరి. పోలీసుశాఖ కయినవ్యయము 15096229 రూపాయలనుండి 15657220 రూపా

యలకు బెరిగెను. వ్యయమునకు దగిన ఫలము గనుపించదు.

పోలీసువారు తమ విధులను నెరవేర్చుట యన సరమై యుండ వారికి ప్రత్యేకముగ బహుమానములనిచ్చుట కేమికారణముగలదో తెలియదు. ఇట్టి బహుమానముల నిచ్చుటవలన బహుమానములు తేకున్నచో, వారు తమవిధులను తిన్నగ నిర్వర్తించకపోవచ్చును. 1927 సంవత్సరమున చెన్నపురిలో 409 మంది పోలీసువారికి 4857 రూపాయల బహుమానము లీయబడెను. జిల్లాలలో 5363 మంది పోలీసు ఉద్యోగులకు 36433 రూపాయ లీయబడెను కల్లరల సెటిల్ మెంటులో 201 మందికి 1261 రూపాయ లీయబడెను. ఈరీతిని 42551 రూపాయలు పోలీసువారికి బహుమానములక్రింద వెచ్చించబడెను. బహుమానముల నింతకన్న వివిగ నీయవలయుననియు, ఇండుకుగాను ఎక్కుడుద్రవ్యము గావలయు ననియు ఇక స్వేచ్ఛరుజనరలుగారు వ్రాయుచున్నారు. కాని ఈ సూచన పోలీసుశాఖాసాధ్యమమును బెంచునని తలంపజాలము.

సెటిల్ మెంటు గోదావరి ఏజెన్సీ

పోలవరం డివిజను, ఎల్లవరం డివిజను, కామయిడు గ్రామముల రి సెటిల్ మెంటుకు సంబంధించిన కాగితములను, ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. ఏజెన్సీ డివిజనులో తెలిసిన గ్రామములు అభివృద్ధియందు వెనుకబడియున్నపుడు, ఈ భాగమున కయినను సెటిల్ మెంటు రేట్లను పెంచుకొనిన బాగుండెడిది. కాని, హోల్లెవర్లుగా రెట్టి మినహాయింపుల గావించుట కంగీకరింపరయి. పోలవరం డివిజను రెండు గ్రామములను చేరువనున్న రయిత్వారి గ్రామములతో సమానముగ జూడవలయును గాని విభేదము జూపకూడదని వీరు వాదించిరి. కామయిడుగారు 42 గ్రామములలో నిదివరకు పరిశీలనయిందీరి. ఇప్పుడటుల జేయుట యనవసరమని వీరు భావించిరి. రెండు గ్రామములలో నుండు ప్రజలు అనాగరికపు జాతివాండ్రను సందర్శమునగూడ పాటింపనక్కరలేదనిరి. కోయజాతి వారును తదితరులును గూడ ఎక్కువ నాగరికవంతులేనట. వీరు తమయవసరములకొరకు ఎటుల బట్టిన నటుల వాదింప నమర్చులని తేలుచున్నది. సెటిల్ గ్రామములకును రెండు గ్రామములకును ఒక్కమాదిరిసూత్రములనే అవలంబించ వలయునని వీరు వాదించుచున్నారు. అయినను వీరు పోలవరముపై దయదలచిరి. శిస్తును 100 కి 100 కన్న మొదట నెక్కువ జేయకూడదని వీరు హద్దు నెర్పరచిరి. ఇట్టి ఎచ్చుదల చాల నధికముగ గనుపించినను ఎకరమునకు మూడు నాల్గు అణాలుమాత్రమే ఎచ్చునని వీరు సమాధానము జెప్పిరి. ఎకరమునకు నాల్గుణాల ఎచ్చుదల వీరికి కడుసులభముగ దోచెను. గాబోలు. కామయిడు సెటిల్ మెంటుక్రింద జేర్చబడిన నలువది రెండు గ్రామములను 1339 షనలీ నాటినుండియు రయిత్వారి సెటిల్ మెంటుక్రిందికి దీసికొని రావలయుననియు వీరికి ఎక్కుడు సాకర్యముల నొసగుట తప్పనియు వీరు చాటిరి. తూర్పు గోదావరి కలెక్టర గుబ్రాకెను గారు వీరి యభిప్రాయముతో నేకీభవించిరి. రివిన్యూ బోర్డువారు సెటిల్ మెంటు

ఉపసరుగారి సూచనలతో పూర్తిగ నేకీభవించిరి. ఎల్లవరం డివిజనులోని గ్రామములు సెటిల్ మెంటుకు తగియున్న వనియు, సెటిల్ మెంటువిషయములో భేదము జూపనక్కరలేదనియు, పోలవరం డివిజనులో నవలంబించు పద్ధతులను యల్లవరంలో గూడ నవలంబింపవచ్చుననియు, హోల్లెవర్లు గారు స్పష్టముగ చెలిపిరి. వీరియభిప్రాయములతో తూర్పుగోదావరి ఏజెంటు గుబ్రాకెనుగా నేకీభవించిరి. రివిన్యూబోర్డువారును వీరితో నేకీ భవించిరి. తూర్పుగోదావరి ప్రజలకే క్రొత్తపన్ను. తెంతయో భారమని తోచుచుండ, ఏజెన్సీభాగముల ప్రజలకెంత దుర్భరముగ నుండునో, యూహింపవచ్చును.

ఆలివియరు ప్రభువుగారి ఆగ్రహము

బ్రిటీషు లేబరుపక్ష దృక్పథమును, భారత జాతీయనాయకులు ఖండించుటచే, ఆలివియరు ప్రభువు గారికి మితిమీరిన కోపము వచ్చినది. తమ ఆగ్రహమును వీరు లజపతిరాయిగారికి వ్రాసిన లేఖలో వెల్లగిక్కిరి. భారతీయ దృక్పథమువలన, ఇంగ్లండులో ప్రతికూల భావము ప్రబలినటుల వ్రాసిరి. కాని, ముందుగ ప్రతికూలముగ ప్రవర్తించినవారు లేబరుపక్షము వారు గారా? అందుకు అరమ్మతి జూపుట భారతీయుల దోషమా? లజపతిరాయిగారు ఆలివియరు ప్రభువుగారికి తగిన జవాబు చెప్పిరి. లేబరుపక్ష ప్రముఖుల దృష్టిపథము ఎటుల పూర్తిగ మారెనో వీరు జూపిరి. లేబరుపక్షమువారు ప్రభుత్వ బాధ్యతను వహించినపుడు భారతీయుల న్యవరిచాలనాశయమును తృణీకరింపటకు గాక బెంగాలు ఆర్థి నెన్నును నిర్మించి దేశభక్తుల సర్పంధములకు కారకులయిరి. ప్రభుత్వ బాధ్యతను చాలించుకొనిన పిమ్మటగూడ, వీరు కన్నరైట్ల ప్రపక్షముతోజేరి తెల్లకమిషనును పాల్గొనిరి. భారతీయు లీకమిషనును బహిష్కరించి నందులకు వీరిపుడు నేర మెంచుచున్నారు. సరోజిని దేవిగారు పత్రికా ప్రతినిధితో ముచ్చటించును లేబరు పక్షమునందలి అత్యల్పసంఖ్యాకు లెవరో దప్ప తదితరు లందరును హిందూదేశ స్వేచ్ఛకు వ్యతిరేకులేయని తాము కనుగొంటిమని నుడివిరి. హిందూదేశమును పరాధీనస్థితి నుండి లేవనెత్తుటకు బ్రిటీషుపక్షము లెవ్వయును ముందుకువచ్చుటలేదు. లేబరు పక్షమువారు హిందూదేశముపట్ల జూపుచున్న వైఖరిని మార్చుకొనునటుల జేయుటకు ముందుగ ఆలివియరు ప్రభువుగారు భారతీయులను నిందించుట మిగుల శోచనీయము.

లాండు రివిన్యూచట్టము

లాండు రివిన్యూచట్టమువిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిన నటుల తెలియుచున్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తమ ప్రత్యుత్తరమును తయారుజేయుచున్నారు. సర్ హబిబుల్లాగారు స్టేటు కాన్సిలు సభలో జేసిన వాగ్దానమున కిది ఫలితమని చెప్పవచ్చును. కాని ఇందువలన అనుకూల ఫలము గలుగునని తోచదు. ల్యాండు రివిన్యూను శాసనసభవారి యిష్టము ననుసరించి విధింపవలయునను ఏర్పాటును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రద్దగించిరి. వెనుకటిచట్ట మందుచేతనే నిలిచిపోయెను. ఇప్పటికిని ఇండియా ప్రభుత్వ దృక్పథము మారినటుల

దోషం. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు వ్రాయకముందా, శాసనసభ వారియభిప్రాయము వెలువడ నవకాశ మియ్యక యిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు శాసనసభకు పన్నులను విధించునధికార ముండవలయునను విషయమై, పట్టుదల జూడవలసినది. శాసనసభ కీయధికార మియ్యనంతవరకు, ల్యాండు రివిన్యూచట్టమువలన ప్రయోజన ముండదు. సర్ హబిబుల్లాగారి వాగ్దానమువలన, గలిగిన లాభ మేమియు లేదని తలంప వలసి వచ్చుచున్నది.

క్యాబినెట్టు రహస్యములు

ప్రభుత్వ రహస్యములపేరుతో, ప్రభుత్వసభ్యులు శాసన సభ్యులకు తగిన ప్రత్యుత్తరముల నీయ మానుకొనుచున్నారు. నారాయణ మిశనుగారిని విడుదలజేయుచుటకు, లామెంబరుగ ది.బ. కృష్ణక నాయకుగారు ప్రజాప్రతినిధులు గ నున్నపుడు మిక్కిలి పట్టుదల జూపియుండిరి. వారి యభిప్రాయము లిప్పటికిని మార్పు జేందకబోయినను, ప్రభుత్వ నిర్ణయముతో వీరు సరిపెట్టుకొని యూరకున్నారు. మల బారునం దీ సమయమున అసాధారణపరిస్థితులు లేవు. అట్టికరి, నారాయణమిశనుగారిని వదలి పెట్టుట ప్రభుత్వమువారి కనీసధర్మము. కాని, యావజ్జీవమును మిశనుగారు రాజకీయ వ్యవహారములలో పాల్గొనగూడ దనుట, ఏటిన్యాయమో తెలియకున్నది. ప్రభుత్వమువారియు భావించుచున్నపుడు, తా మొక్కరమును ఏషియు జేయ జాల మని, కృష్ణకనాయకుగారు చెలిపి తమ నిస్సహాయతను వెల్లడిజేసిరి. తా మేల రాజీనామా నీయలేదని యడుగగ, అది క్యాబినెట్టు రహస్యమనిరి. ఇటులనే మరికొన్ని ప్రశ్నలకును క్యాబినెట్టు రహస్యములని, వీరు చెప్పి తప్పించుకొనిరి. ప్రభుత్వసభ్యులుగ జేరు భారతీయులు, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును కాపాడజాలక, ఎట్టియనమర్థ జూపుచున్నారో, గ్రహింపవచ్చును.

మొదట పరిష్కారము

మొదట పరిష్కారము వివిధ రాష్ట్రములమధ్య అనూయలను జెంచెను. రాష్ట్రములకు నష్టము గలిగించెను. వీరదగు మద్రాసు రాష్ట్రముపై ఎక్కువ బరువులను బడవైచెను. రాష్ట్రముల కప్పములను దీసివైచినవిమ్మట రాష్ట్రములకు కొంత యుపశాంతి గలిగినది. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రముల కప్పములను దొలగించుటవలన బొంబాయి కన్యాయము గలిగెనని సైమను కమిషనువారియెదుట మొరపెట్టుట విచిత్రము. బొంబాయి రాజధాని ఇకకంటాక్కు సధికముగ చెల్లించుచున్నదట. ఇకకంటాక్కు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చేరుటచే, భూముల రాబడి యధికముగనున్న రాష్ట్రములకు లాభము గలిగినదని, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. ఇకకంటాక్కునుగూడ రాష్ట్రములకే లభించునటుల జేయవలయునని కోరవచ్చును. పన్నుల విభజనమును మార్చవలయునని కోరవచ్చును. కాని బొం

బాయి ప్రభుత్వపు టార్జిక కార్యదర్శి యగు వైల్సు గారివలె, కప్పములను దొలగించినందులకు విచారము జూపుట, అప్రశస్తము. ఈనంగతిని సైమను గారుగూడ స్పష్టముగ తెలిసిరి. వైల్సుగారి సాక్ష్యము దూరాలోచన నేమాత్రము జూపదు.

సంస్థానములు : ఇండియా ప్రభుత్వము

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములు లోబడియుండనక్కరలేదనియు, సంస్థానములకిచ్చిన సనదులు వానిని బంధింపజాలవనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకును సంస్థానములకును మధ్య నుదయించెడి ప్రశ్నలను పంచాయతీ కోర్టుద్వారా పరిష్కరించుట యసంభవమనియు, డాక్టరు రమ్మబ్రాహ్మ విలియముగారు, వాదించిరి. కాని ప్రజలుగారు వీరి యభిప్రాయములతో నేకీభవించలేదు. నైజాముగారు రాజప్రతినిధిగారితోనే వ్యవహరించుట కిష్టపడినటుల వీరు నుడివిరి. సర్ లూయిజేనుగారు గూడ సనదుల విషయమై విలియముగారు చేసినవ్యాఖ్యానమును నిరాకరించిరి. సంస్థానాధీశులు నలుపుచున్న ఆందోళనవలన, బ్రిటీషు అధికారులకును, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలకును, సంస్థానముల ప్రజలకును వీరిపై గల యభిమానము దొలగునని తోచును. వీరి విచిత్రసిద్ధాంతములను నెవరును ఆమోదించెదరని తోచదు.

నైజాముగారు : నైజామీపోర్టు

విచారణ సందర్భమున, నైజాముగారు నైజామీ రిపోర్టును బెన్కొనిరి. మొదట సెటిల్మెంటు గూర్చి, నైజామీపోర్టు ఏనంగతిని నిర్ణయింపలేదని, వీరు ఒకరితిగ అధిక్షేపించిరి. నైజామీ రిపోర్టు రాష్ట్రములకును, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గూడ సంపూర్ణ బాధ్యత నొసగుచున్నది. మొదట పరిష్కారసమస్య కేవలము వివరములకు సంబంధించినవిషయము. రాష్ట్రములు స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్నపుడు, రాష్ట్రముల రాబడి రాష్ట్రములలోనే నిలిచియుండును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకపు రాబడులను సమకూర్చుకొనవలయును. ఈ వివరములను పిమ్మట నిర్ణయింపవచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండువరకు, యీ సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కారము గాజాలదు.

స్త్రీలమరణములు

అన్ని జాతులవారికన్న అమెరికాస్త్రీలు చిన్నతనముననే బిడ్డల గని ఎక్కువమంది చనిపోవుచున్నారని వల్లికు హెల్సు సంఘమువారు ప్రచురించుచున్నారు. వైద్యుల కీవిషయమున తగినజ్ఞానము లేదట. ప్రసూతివైద్యాలయములలో చికిత్స జేయు నిపుణులు లేరట. ఎట్టి ఇండియను జాతిలో ఇట్టిమరణములు లేనేలేవట. హిందూదేశమునందు చిన్నతనముననే బిడ్డలగని పలువురు స్త్రీలు చనిపోవుచున్నారని మిస్ మేయోగారు కడుతీవ్రముగ నిరసించిరి. న్యదేశములో జరుగుచున్న ఘోరములను యీమె కనిపెట్టినటుల దోచదు. ఇతరుల లోపములను వెదకి చూపకముందు మేయమ్మ గారు తమ జాతివారి లోపములను ముందుగ గ్రహించి వాని నివారణకై కృషిచేయుట వివేకముగద.

రాజకీయసభల నిషేధము

ప్రస్తుత రాజకీయస్థితినిగూర్చి కుప్పస్వామి మొదలిగారు వెల్లూరులో నువన్యసింప నెంచగ, రివిన్యూ డివిజనులు ఆసీనరుగారు రెండునెలలవరకు కెల్లూరు ఆర్మీ డివిజనులలో నువన్యసింపగూడదని, 144 శెక్కునును ప్రయోగించినటుల వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఈసమయమున రాజకీయసభలను నిషేధించి, వాగ్బంధన మొనర్చుటవలన, ప్రజాప్రభోదము జరుగుటకు వీలుండదు. ఇట్టి యుత్తరవులు, వాని యుద్దేశ్యమును విఫలపరచికొనునటులకు సందియములేదు. వీనివలన ప్రజలలో అసంతృప్తి మరింత బెరుగునుగాని తగ్గనరకు.

నైజామ్ సంఘ బహిష్కరణము

కరాచీ బహిష్కరణవాదుల తీవ్రప్రయత్నములు కరాచీ, ఆక్టోబరు 18—నైజామ్ సంఘ బహిష్కరణవాదుల సంఘము శనివారమునాడు సభజేసి తవాది బహిష్కరణోద్యమమును తీవ్రముగా కొనసాగించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. ఇదివరకే వీధివీధివెలు ప్రచారము సాగినది. సంఘము సగరమునకు వచ్చినప్పుడు సారథియేదేయదలవలేదు. సంఘమువారు సాక్ష్యము తీసికొను స్థలముల కెవ్వరిని పోకండి శీయవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాడు గాన 100కొంతి నైజాముల కొలెనని ప్రకటించిరి. నల్ల రావులూ పట్టుకొని యొక ప్రదర్శనము జరుగను. జిల్లాలకు తిరుగుచేయుచుచున్నాడు. కమిటీవారి నైజామ్ వాపు మాగ్గుచున్నాడని నల్ల జిల్లా ప్రదర్శనములు జరుపుటకు సిక్రయించుకొను.

న్యాయత్రయ సమితి

భారత స్వాతంత్ర్య సమితికి శాఖగా కరాచీలో నొక సంఘము స్థాపించబడినది స్వామి గోవిందాచార్యగారు సంఘాధ్యక్షులుగా నుండును. బహిష్కరణ కార్యదర్శిగా డాక్టర్ తారాచంద్రగారు శాఖాధ్యక్షులుగా నుండును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

తుర్కీదేశములో కరెన్సీనోట్లు నాణెములు రద్దుచేయబడినవి

బోలెవిక్కు ప్రచారముల ఫలితము కెమెరా, ఆక్టోబరు 18:—రష్యా ప్రభుత్వమునకు జెడిన తుర్కీస్థానములో ప్రయాణము చేసినవైన బాబుసారి యొక డీక్రియ వార్తలు తెలియ జేయుచున్నాడు. రష్యాకు తుర్కీస్థానములో అనేక సభలు జరుగబడినవి. 1929 సం॥ రష్యా ఆంధ్రము కాక పూర్వము ప్రజలందరకు తమతమ వద్ద నున్న కరెన్సీ నోట్లను నాణెములను గవర్నమెంటు ప్రజలలో ప్రజలందరు దాఖలు చేయవలయు ననియు ప్రకటించుటకై యీ సభలు చేయబడిన. 1929 సం॥ రష్యాలో యీ నోట్లు నాణెములు అమలులో నుండవు. వానికి విలువయుండదు. అని చెల్లనేరవు.

1929 సం॥ రష్యా నుండియు ప్రజలకు నాణెములతో పనిలేదు. ప్రతిపారుడు మతాను ఆ ప్రభుత్వముయొక్క పరిపాలనలోనున్న పానుడనని తెలియ జేయుతాను ఆదేశపు జాతివాదైన్లుగా స్పృశింపబడుచున్న యెడల ఆదేశపు గవర్నమెంటువారే అతని కుటుంబావసరములకు వలయునట్లు సామగ్రినంతనుసప్తయిచేయుదురు. ఈస్పృశింపబడే ప్రతివానికి ఉండవలయును. ప్రతివానిని పోషించెడి భారము ఆ ప్రభుత్వమువారిదే. ఎవరైనను కార్యాంతరములమీద దేశము పరిపాద్యునిదాటి యితర రాజ్యములకు వెళ్లవలసినయెడల వారికి అసహనము (దవ్యము గవర్నమెంటువారే యిచ్చెదరు. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయి అఖిలపక్ష మహాసభ

మోతీలాల్ గారి యధ్యక్షతన 25 తారీఖున జరుగును పూనా, ఆక్టోబరు 18—బొంబాయి రాజధాని అఖిలపక్ష మహాసభ సందేశ మోతీలాల్ నైజామగారి యధ్యక్షతన ఈ నెల 25 తారీఖున జరుగును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

విదేశవార్తలు

క్రొత్త ఇండియామంత్రి

బర్మో హెడ్ ప్రభుని
రాజీనామా అంగీకరించబడెను

పీలు ప్రభువు ఆయన స్థానే నియమించబడిరి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 19:—బర్మో హెడ్ ప్రభుని రాజీనామా అంగీకరించిరి. ఆయన స్థానే ఇండియామంత్రిగి పీలు ప్రభుని నియమించిరి. పీలు ప్రభుని స్థానే లండన్ డేరీ ప్రభుని నియమించబడెను.

బాల్విను బర్మో హెడ్

ప్రసంగములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 19:—బాల్వినుగారి కేర బర్మో హెడ్ ప్రభువు వ్యాపారములో ప్రవేశించుటను గూర్చి వ్రాసిన లేఖను ప్రకటించిరి. రాజకీయములనుండి కడసరము విరమించుకొన్న బాల్వినుగారు ఆయన అనుచరుల పట్ల సానుభూతి ప్రకటించుచున్నట్లు ప్రభువుల సభలో ఆసతి కారకీత్యా ఎలయు సభాసభును దేశసేవయందు గూడ అపు డవుడు జేసెదనని బర్మో హెడ్ ప్రభువు చెప్పెను.

బస్తా కరాచీ వైమానిక పయనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 19:—బస్తా కరాచీ వైమానికపయనము వచ్చే జనవరి నుండి ప్రారంభమగును. లండను నుండి ఇండియాకు 112 గంటలు తీరెను.

బాల్విను బర్మో హెడ్

సంభాషణలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 19:—16 తేదీన బర్మో హెడ్ ప్రభు ఇట్లు చెప్పెను:—నన్ను క్వీన్స్ కాలనీలలోని విదేశీ విద్యార్థులకు కేంద్రము కృతజ్ఞుడను. కొన్ని నెలల క్రిందట అనుభవము దానికంటె తొందరగా విడిచిపెట్టిరి. కాని పర్యవేక్షకుల తొందరలేకున్న అట్లు త్వరగా రాజీనామా అంగీకరించుట నెరవేరినట్లు కలగజేసి నడిచాడుగాను. నైపుణ్యమును నిజజీవితము ఆలోచించుటకు తగినంత చాలకాల ముండగల్గుననని తోచినను ఇంత తొందరగా అడిగెడివాడనుగాను. నాలుగు సంవత్సరములు ఇండియా కార్యాలయమున హాయిగగడిపి నేను విడిచిపెట్టుట కేంద్రము విచారించుచున్నాడను. నేను బాగుగ కృషి సల్పితిని, ఓరుగ పనిచేసితిని ప్రస్తుతము ను ప్రతిభుల ఇద్దరు రాజప్రతినిధులకే, వారితో నేను సహకారమును సల్పితిని తేలియును. మంత్రివర్గమునకు నీ సేవ జేసినది జెప్పమంటిని. వారికిగూడ నా మంచిచెడ్డలు చెలియును. ఇండియా కార్యాలయమునకు తెలియును. ఇండియా కార్యాలయమున సమస్తతతో పనిచేయు సిబ్బందికి చెలియును. పింతతయు నాకు తోడ్పడిరి. ఇంతటితో ప్రస్తుతము విరమించెదను. మిగిలినదానికి వేదియించెను. నా క్లెంట్లకుండు నేను ఇండియా కార్యాలయమున జేసిన పనిసంతకు ప్రకటించు సమయము, ఒక శోక రాకమానదు. నన్ను నేను పొగడుకొనుచు ప్రభుత్వరంగమునుండి విముక్తిమించువాడను. నా క్లెంట్లు లా యువ్వోగిగ నుంటిని. మరియొక నా క్లెంట్లు లాడు చాన్సిలరుగ నుంటిని. నాకడపటి నాలుగు సంవత్సరముల పని నిష్ఫలమని ఎవరును అనుకొనుచున్నాడని బర్మో హెడ్ ప్రభువు చెప్పెను.

సర్ బాల్వి, మా ప్రధానమంత్రియే రెండు పొగడుకొనుచున్నాడని ఇండియాకు వచ్చుచున్నాడు.

తురష్క పాఠశాలలు

ఆంధ్ర యువతీయువకులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 19:—115 ఆంధ్ర విద్యార్థులు నిన్న కాన్స్టాంటిన్ నోపిలులో దిగిరి. ఇందులో 15 బాలికలున్నారు. తురష్క పాఠశాలలందు పేరు తమ విద్యను పూర్తిచేసికొనెదరు.

బర్మో హెడ్ ప్రభువు

కడు సమర్థుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టో 18:—బర్మో హెడ్ ప్రభువు కడు సమర్థుడు, అద్భుతమేధావి, మంచి తర్కవాది, మంచి నిదాన మైనవాడు, చక్కనివక్త. అట్టివానిని కోల్పోయినందులకు మంత్రివర్గముంతయు విచారించుచున్నవని బ్రిటిష్ ముఖ్యమంత్రి లండన్ ఆవస్థాసభలో చెప్పిరి. ఇకమీదట ఆయన సామర్థ్యమును మన పక్షిలలో ఆనందించు భాగ్య ముట్టును.

రాజకీయములనుండి కడసారి విరమించుచున్నాడనుగాని బాల్వినుగారిపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతిని గల్గియున్నాడను. ఆతని సహనముపట్లగూడ సానుభూతిని గల్గియున్నాడను. ఒకరినొకరు విడిచిపెట్టి పోవునపుడు చాల విచారముగ నుండక మానదు. బాల్వినుగారి సామర్థ్యవంతమైన ఒకరితో నొకరు కలహించిన మంత్రివర్గమువారిని భ్రాతృవర్గముగ జేయగలెను. మిమ్ములకు, వారిని విధిలేక విడిచిపెట్టుచున్నాను. ఎంతయు విచారముగ నున్నది. కాని నా అనురాగమంతయు వీయందే లగ్నమైయుండును.

బాల్వినుగారి ప్రత్యుత్తరము

17 తేదీన బాల్వినుగారి కిట్లు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. నీ ప్రతిపాదన నాకేగాక నా సహచరులందరికిని విషాదకరముగ నున్నది. నాలుగు సంవత్సరములు మంత్రివర్గములో పీ రెంతయు ఘనముగ సేవనుసల్పి ఎంతయు సహాయమునర్పిరి. కష్టకాలమున కొండవలె నిలబడి మాకండగనుండిరి. విశ్వాసముగ ఉదార భావముతో ప్రవర్తించి సహచరుల గ నుండిరి. ఇండియా కార్యాలయమున పేరు చేసిన సేవనుగూర్చి ఇల్లించుట కిది సమయముగాదు. చారిత్రములు సంపూర్ణ వ్యాయమును జూపి మిసేవను ఉద్గడించెదరని నమ్ముచున్నాడను. మీరు ప్రవేశప నున్న క్రొత్త ఉద్యోగములో చిరకాలము ఆయురారోగ్య విశ్వరథముల బోంచెదరుగాక!

"కాఫీ, తేయాకు, త్రాగరు"

మాంసము తినరు

సీసీకు ముస్సోలీనీగారు కాఫీగాని, తేయాకుగాని త్రాగరు మాంసమును భుజించరు కాయగురలు, పండ్లై ఆతనికి ప్రధాన ఆహారము. కావలసినంత నీరును త్రాగును. రోజు 1-కి 17 గంటలు పనిచేయును. అందుచే మనసి పలకగానుండునని ఆతడు జెప్పెను. మితభోజనమునుజేతును. ఆల్కహోలును త్రాగను. వద్యపానమును నిషేధించువాడ నునెన.

రషియాలో కాలిజోఫు చాలుటలేదు

రిగా, అక్టో 18:—రషియాలో పాదరక్షలకు కలుపు పట్టినది తోలు చాలుటలేదు. మామూలుగ కావలసిన దానికంటె 1800000 జతలు తక్కువయినవి ప్రభుత్వమువారిలోనుండి దీర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

తెప్ప నెంట్లు కమాండర్ వర్గ వాల్సుగారు ఎట్టి అట్టచు నములేకుండ అట్లాంటికును చాలుటకు విమానములో ఆరికై ర్యనుగ ఒంటరిగ బయలుదేరిరి.

రాజ్యప్రతినిధి సెలవు

రుగ్బి, అక్టో 16:—1929 వ సం॥ అప్పటి వరసికియు ఇండియాలో అనుకూలముగ నున్న ఇర్విన్ ప్రభువు ఇంగ్లాండుకు 4 నెలల సెలవుమీద పోవుననియు గోవర్ధన్ ప్రభువు రాజప్రతినిధిగ నుండుననియు అనుచున్నాడు.

ఆస్ట్రేలియా సమద్రమాలింపమై అంతరించెను. పనిలో ప్రవేశించిరి. చాలంటిలను తీసివేసిరి.

నెహరు రాచకీయ నాయకత్వము నేటితో

అంతరించినది

(బీ ము న ర్వి ను)

లండన్, అక్టో 18:—డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలో పూర్తి విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట నేను మహాత్మాగాంధీగారి నాయకత్వ మంతరించెనని జెప్పితిని. అజ్ఞాప్యము ఫలించినది. నేడు నెహరు రాచకీయ నాయకత్వముగూడ నేడు అంతరించెననుచున్నాడను. ఇదిగూడ అజ్ఞాప్యము నిజమగును.

సయుమను కమిషను రాకచే భారత రాచకీయ అంతరించుటకు కలవరము ఆరంభమయినది. సయుమను కమిషనుకు లు తమ లోకములన్నిటిని బయటపెట్టెదరేమోనని పేరు భయపడుచున్నాడు. అందుచే సాత్వమును సాగించుటకు ఆతురత పడుచున్నాడు. నెహరు నివేదికను తయారుచేయుటచే కాంగ్రెసు పక్షములో చీలిక జరుగజేరినది. కొందరు నెహరును త్రొసి రాజచేయుచున్నాడు. బ్రిటిషు పత్రికా ప్రచారకు డొకడు ఇండియాలో అయిదు సంవత్సరముల క్రింద గాంధీగారు రాచకీయ అభ్యుదయము గావించినది. దానినందరును నమ్ములేదు. తరువాత అది నిజమని అందరను గ్రహించిరి.

నేడు నేను ఇండియాలో నెహరుగారి రాచకీయ నాయకత్వము అంతరించినదని జెప్పుచున్నాడను. ప్రాయశః దీనినందరును హేళన చేయవచ్చునుగాని కాలమే నిజమని చెబుతును.

ఈరాజ్యాంగ నివేదికను తయారుచేయుటచే నెహరుగారికంటె తక్కువ మేధావంతులైన నీతిగల రాచకీయజేతలు గాకున్నను అతివాదులు ఆయనను మించిరి. పండిత జవహర్ లాలు నెహరు, శ్రీనివాసయ్యగారు, రంగయ్యగారు డొమినియను ప్రతిపత్తికి విముఖులు. కాంగ్రెసు పక్షములో చీలికలు గల్గునని భయించుచున్నాడు.

పండిత మోతీలాలు నెహరు సామర్థ్యముగల వ్యాయవాదులు. తమ విషయమును చెబుటలో ఆరితేరినవారు. కాని నైపుణ్యమును బహిష్కరణము విఫలమైనదని తెలిసికొని రాజ్యాంగవిధానమును తయారుజేసి తమ ప్రతిపక్షను గోల్పోతిమని నెహరు, డాక్టరు సప్రూగార్డు గ్రహించిరి. అందరను దాని నంగీకరించెదరు ననికొనిరి. కాని ఈవిషయమై అంత తీవ్రముగ ముహూర్తములు భిన్నాభిప్రాయములుగ నుండురని ఎవరను ఎరుగరైరి.

తమ విధానమును ఆలోచించనలెననియు గమనించుకొనదనియు నైపుణ్యమునకలకు ప్రేరేపించనలెనని డొమినియో నెహరుగారున్నాడు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునిచ్చు కేంద్ర ప్రభుత్వసభ (అసంబ్లి) యధికారమును తగ్గించెదరని భయపడుచున్నాడు అందుచే తాను అసాంభావముతో ఊరకున్నతనను నమ్ముకొన్నవారి ఆశలన్నియు యడియాపగునని భయపడుచున్నాడు. అతడు మితివాదిగాడు. కాని స్వాతంత్ర్యవాదమును, బ్రిటిషు ప్రజలను సమాధానపరచుటకును, చాలవరకు పీల్చినంత వీకాభిప్రాయమును బడయుటకును మానుకొనిరి. తన తప్పును గ్రహించెను.

జెప్లినులో వెల్లిన ప్రయాణికుల

ను బాధపెట్టినయు, పోలీసువారు ప్రయాణికులను నుంకముల యధికారి కార్యాలయమునకు దొంగలను దీనుకు వెల్లి నట్లు గొంపోయినయు పోలీసువారు త్రోసిరియు, ఒకనిని ముఖముపై గొట్టిరియు ప్రషియాపోలీసువారు చాల తక్కుగ ప్రవర్తించినయు మరల ఇట్టి పయనమును ఎంతమాత్రము తిరిగి చేయనని ప్రషియా మంత్రి చెప్పెను. గదులలో వేడి అపరిమితముగ నున్నను కిటికీలను తీసివేయలేదట్లు పాసియములు ఆఖరైనవి. చట్టలను త్రాగరాదనిరి. వాననీటిని త్రాగవలెననిరి. నుంకములయధికారులు చాల అమర్యాదగ ప్రయాణికుల వరకులను వరిశీలించిరి. పోలీసువారిని నాకాధికారులు, నాకాధికారులు పోలీసువారిని నిందించుకొనుచున్నాడు. ఒకరికొకరు సహాయము చేసికొనలేదట.

న్యూయార్కు, అక్టో 17:—జెప్లిను ప్రయాణికులను, సిబ్బందిని నగరమున అభ్రాంతులుగా ఊరేగించిరట.

వర్తకమును స్వేయిను ప్రభుత్వమువారే జెప్పెను తీసికొనిరి. అందు వచ్చులాభములో జెప్పెనుకంటెనీవారు పాల్గొనెదరు. కంట్రాప్టు ఆఖరన దానిని స్వేయిను ప్రభుత్వమువారు కొనెదరు.

తాత్కాలిక యుద్ధరాయపుణ్యము నవంబరు 11 తేదీన వచ్చును. దానికి తగిన ఏర్పాటులు జరుగుచున్నది.

4875

ఎక్కువ ఉష్ణ ప్రదేశములకు తగిన నట్లుగా ప్రత్యేకముగా ప్యాక్ చేయబడినది.

నిర్మలమైనది, స్వీయ శుభ్రమొనర్చును, ఉపయోగించుచు రల ఖచ్చిత తగ్గించి ఆరోగ్యమును కాపాడును. అన్ని విధముల సుపయోగించుటకు శ్రేష్ఠమైనది. గుడ్ విన్స్ మాం చెప్పర ఇంగ్లాండువారిచే తయారైనది "బిస్" "ఫోటోగ్రాఫ్" "వెల్ రోజు" పాసిటాయి లెటెస్ ఫుల్ మో గ్రామ్ టాయిలెట్ సోపు కి కాదు.

ఆల్ ఫ్రెడ్. డబ్ల్యూ. బ్రూక్ సాబ్స్టాన్సు సెం 875, బొంబాయి

ఇదివరకు మావద్ద బేరము చేసిన

వారందరను తృప్తిపెండుట మాత్రమే గాక, పడేపడే అర్థరలను పంపుటయే మావద్దకు. నకు ప్రజల నిదర్శనము. మేలైన అపలు ఫష్టరాగము నగలు కావలసినవారందరను ఈదినవ విలాసమునకు దయచేయ గోరెదము లేక ఉత్తరము వ్రాసిన పంపబడుతు.

పరిశ్రమశాల:- జరిగం ను బ్రహ్మజ్యం నాయుడు అందుకో, 96, వరదాముత్రియప్పక వీధి, మద్రాసు; పోయా:- చైవాబహురోడ్డు (పూలఅంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

సంతాన నిరోధమువలదు

నీ కూతురు పెండ్లికేసికొనినచో ఏ వృత్తియందు ప్రవేశింపజేయదని యడుగ తన కొడుకై పెండ్లియాడి తీరవలెననెన, సంతానవతి గావలెను. చాలమంది కొడుకలను కనవలెను. అమెరికావారు ఇటలీ ప్రజలను రానీయకుండుటచేతన, ఇటలీకి అధినివేశస్థులును లేకపోవుటచేతన సంతాన నిరోధమును ఆమోదించెదరాయని యడుగ మనస్ఫూర్తిగా చిన్న కుటుంబములకు శత్రువుననెను. అనగా సంతాన నిరోధము కూడదనెను. సంతాన నిరోధము ఇతర జాతులకు హానిని దెచ్చుచున్నది. ఇటలీలో ఒక్కొక్క కుటుంబములో 10 మంది కంటె ఎక్కువ పిల్లలున్నార. ప్రతి 17,000 కుటుంబములకు 2188 కుటుంబములు పదిమందికంటె ఎక్కువపిల్లలను కన్నవారేనుననిరి. పిల్లలులేని నగరము నగరము గాదనిరి. జన సామాన్యమునకు గృహసంపత్తి సమకూర్చుటకంటె క్రభుత్వమునకు ఎక్కువ సంతానము కన్పించదు. ఆచారమును ద్వితీకృతముగ పంపించెదట. ఇటలీలో పనిలేనివారి సమస్యలేదట ప్రభుత్వమువారు సమ్మెలకు లొక వుటులను సహించర. యజమానులు ప్రభుత్వసమ్మతి లేనిచే పనివారిద్రను లొంగించుటకు నీలులేదట. అందుచే పనిలేనివారి సమస్య అందెదలను కన్పించదని మనస్ఫూర్తిగా రనిరి. మరలంత ప్రాధాన్యముగా కన్నును జాతీయనీతికి సాధనముననిరి. మనుష్యుల కడి గొప్పస్థాపు. వివాహ విచ్ఛేదనము తమ ప్యాణీజమునకు వికల్పముననిరి.

బ్రహ్మచారులవై రెట్టింపుపన్ను

అవివాహితులు, బ్రహ్మచారులు రాజ్యములో నందిరాదు. అందరను పెండ్లియాడవలెను. లేదా మునపటికంటె వన్ను వారిపై రెట్టింపు విధించెదమని మనస్ఫూర్తిగా రనిరి. మెయొకన్య దేశములో అన్ని దేశములకంటె శిశు మరణములు విస్తారమున్నవట. తగిన దాదులు, వైద్యులు లేనందున ఇట్లున్నదట. ఆస్ట్రేలియా నడుద్ర సాకాశులీల సమ్మె అతరించెన. పనిదేయటకు లై సన్ను బొంది.

ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యుడు

(బీము సర్వీసు) లండన్, అక్టో 18:- ఇండియా ప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యుడు సర్ విలియం మోన్టాగ్యు గారు శేషు లండనుండి బయలుదేరిరి. లండను ప్రజాస్వామిక ఇండియాలో ఆతని కవరీగూర్చి ఇట్లు వ్రాయుచున్నది సెంట్రలు పార్లమెంట్ స్క్రీము తేజాము మరల ప్రజేశమును గాంచుట. సామ్రాజ్య ఆర్థికసంపదను అధివృద్ధి చేయుటలో మూర్ఖుడగాకి మంచి యవకాశముగలదు. గ్రామ్యజీవితము యూరప్తనకు తిగినిచ్చుటకు లోపుగ బాధ్య పదమర దేశమునకేగునట. గజ్జపు పుడెములకు లాయిడ్ బార్లి గారు వెడలిరట. ఇదియే ఇన్నాల్లెన ప్రధమము. రామునిపోలీసు విచారణలో సర్ లియన్ బార్లెట్ సీనియరు గారు పోలీసువారు విచారణలో ఆక్రమముగ ప్రవర్తించుట తననియు స్త్రీలనుగూడ పోలీసుకాఫులో నియమించవలెననియు సాక్ష్యమిచ్చిరి. (బ్రిటిషు మోటార్ బండ్ల ఖరీదు యధమైన పీదప పెరిగి పోయినవట.

కలకత్తా కాంగ్రెసుకు మితవాదులు రారు

సెటిల్మెంట్ గారు చెప్పిన మాటలు న్యూ, అక్టో 18:- మితవాదులకు కాంగ్రెసునకు వారికిని మూలముతములతోనే తేడాండుటలల్ల రాబోవు కలకత్తా కాంగ్రెసునకు మితవాదులు సెప్రూనికేషిక నామోడించి బలపరచుటకుగూడ రాజాలనని మితవాద నాయకుడగు సెటిల్మెంట్ గారు చెప్పిరి. (అ. ప్ర.)

శ్రీ కందాడ శ్రీనివాసకగారి తృతీయ వార్షికోత్సవము

బుద్ధిశక్తిపాశ్చ (కల్లూరు జిల్లా) కల్లూరు పురమున శ్రీ శ్రీనివాసక (దొరసామయ్యంగారు) గారి వార్షికోత్సవము జరుపబడెనో, తదోగాని బుద్ధిశక్తిపాశ్చ మూత్రం అతి వైభవముగ జరిగెను. ఈ కుంఠిలు (అక్టోబరు 2 వ తేదీ) బోగ్గ చికిత్సాశాలవందు ఒక ఉపాధ్యాయుని అధ్యక్షత క్రింద సభ సమావేశమయెను. అధ్యక్షులు శ్రీనివాసకగారి జీవితమును గూర్చి ముచ్చటించుచు వారెటుల చిన్న వయసున నుండియు శాస్త్ర అభినయమునందు శ్రద్ధ దెచ్చుకొని తమ భూమికల నిర్వహించుచుండెడివారో విపులముగ నుడిగిరి. వారు శ్రీరామకృష్ణ, దువ్వారెడ్డి, నరసాశ్రమ ఎటుల అపమాన నిపుణత్వముతో క్రదర్పించెడివారో తెలియ జెప్పిరి. తర్వాత, గుంటూరు నందలి శిల్పశ్రమసంస్థాపకులునగు శతశబ్ది మాతులపాటి నరసింహుగారిని శ్రీ శ్రీనివాసకగారి చిత్రమును క్రదర్పింపమని కోరగా, నరసింహుగారు లేచి, ఆచిత్ర క్రదర్పన కార్యమునకు, తనకన్న సమర్థులగువారున్నను, ఒక కళాఉపాసకుని చిత్రమును, ఒక చిత్రకారుడు చిత్రంప, కళా పూజారినిను నేనును యందుల కియ్యకొంటిని. దొరసామయ్యంగారి గూర్చి అధ్యక్షులు చెప్పినదాని కంటె, విశేషముగ గుంటూరునందు గంటిరి. ఆశాస్త్రసార్యభాముని, ఆత్మగమూర్తిని మనము చిరకాలము జ్ఞప్తి యిందుకొనునట్లుగ, శ్రీయంతె కల్లూరు శాగరాజరావుగారు తన చిత్రముచే కా విందినందులకు శ్రీరావుగారిని అభినందించుచు నేను చిత్రమును క్రదర్పించుచున్నానని చెప్పి దాని మునుగును పడలించిరి. ఆ సందర్భముననే శతశబ్దిగారు అచ్చటికి వచ్చిన బాబర ఉపయోగముచే చిత్రకళను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొన్ని కథలరూపకముగ, గ్రీకుదేశమునందు చిత్రకళ యెటుల వ్యాపకము చెందెనను విషయమును తెలియజేసిరి చిత్రకళ, దేశములోని శ్రీ పురుషుల సౌందర్యమును పెంపొంద జేయునని చెప్పుచు, పెక్కు దృష్టాంతములను గూడ ఉల్లేఖించిరి. భారత వ్యవహార చిత్రకళ వచ్చిన త్రిదశకము నగము, సందర్భావసారముగ తాను పదిన కొన్నికష్టములను గూడ వినివించిరి చందనం, పువ్వు, చక్కెర అచ్చల నున్నవారికందకిని పంచిపెట్టబడ్డ తర్వాత, అధ్యక్షుడు తన అత్య ఉపన్యాసమును కావించిరి. శ్రీ శాగరాజరావు గారు ఆంధ్రదేశమున తన అభినయ ప్రావీణ్యమునకై కెడ్డ కేద ప్రతిష్ఠల పొందినను, శ్రీనివాసకగారి గొప్పతనమును గుర్తించి, ఒక కేతేత్రమున క్రభాతికేడినవారు విశోనులను జనవాక్యమును కల్పయినిపించి, తమ విశాలదృష్టిని కల్పించుచున్నారనియు, శ్రీనివాసకగారిని బాగగ ఎఱిగినవారు సహితము, వారు చిత్రించిన వధును దోషముల చూడబాలనంతటి బాగగను, యధార్థముగ నున్నదని చెప్పిరి. అధ్యక్షుని అభినందించుట సభ ముగిసెను. "ప్రేక్షకుడు"

ఏలూరు అన్న, వస్త్రు, వైద్య, విద్యాదాన సమాజము లక్ష్మీ విక్రయద్యాలయ ప్రాధుం మ. రా. శ్రీ దాక్తరు. ఇంగల శివరామ్ గారు ఎమ్ ఎ, పి. హెచ్. డి, ఎఫ్. ఆర్. హెచ్. ఎస్. తమభార్య వనలతాదేవిగారి జ్ఞాపకార్థం (కృష్ణాత్రైతిక సంవత్సరము ముట్టూరి కృష్ణారావు పంతులు గారి కుమార్తె) వడ్డీబట్టి అన్నదానము కరుగలందులకు రు 120 లు. వైద్యదానమునకు రు 60 లు. వస్త్రదానమునకు రు 70 లు వొక రు. 250 రెండుంపల యేబది రూపాయలు కాశ్యతేదికి ధర్మము యిచ్చి పంపియులెరి. పసుమర్తి పురుషోత్తం, (పశిడెంటు)

కొత్త బొంబాయి గవర్నరు గారికి స్వాగతము

బొంబాయి కార్పొరేషనువారు స్వాగత మొసంగుటకు తీర్మానించిరి బొంబాయి, అక్టోబరు 18:- బొంబాయికి కొత్త గ. గవర్నరుగారిని సర్ ఫ్రెడెరిక్ సైక్స్ గారిని స్వాగత వియ్యదగు శా కూడవా యను విషయమై బొంబాయి కార్పొరేషనువారు వివాదపడి చిరప్రేసిరి. స్వాగత మొసంగవలయునని 49 మంది వోటు నిచ్చిరి-ప్రతికూరురు 22 మంది మాత్రమే. అం: పల్ల స్వాగత మొసంగుటకు తీర్మానింపబడినది-సభాసభమున తయారుచేయుటకై 20 మంది సభ్యులగులసంఘమునిం. వింపబడెను, (అ. ప్ర.)

క్రిత సంచిక వెలువడినది.

చందాదారులు కండు.

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్ర మాసాది నివ్రచురింపబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగు రంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక పెం ఆణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నుచితముగఁ బంపుటకు పీలులేదు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

ఆశ్వయుజమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

ప్రతాపరుద్రచక్రవర్తి—శ్రీ కేమద్రుమణ కవులు; తిక్కన విరాటపర్వము—గుట్టం పేంకటసుబ్బరామయ్య గారు; వాయువిమానాగమనము—వడ్డేది సుబ్బారాయణు గారు; సందిమల్లయ్య-ఘంట సింగయ్య—తేకుమల్ల అచ్యుతరావు గారు; భారతపీఠము—జి. జాషువ గారు; రామాయణము—బెజవాడ గోపాలరెడ్డి గారు; గోవిందము—మంగిపూడి పేంకటశర్మ గారు; కుచేల—సి. కామేశ్వర రావు గారు; ప్రాప్తికల్పకవిత్వము—కొల్లూరు ధర్మారాయకవి గారు; కుమారము—పండిత పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థలు గారు; కుమారము—వేలూరి శివరామశాస్త్రి గారు; అహర్మఖము—శ్రీ. శ్రీ.; నాటకాన్ని చూడడం; అనితమ్మ—వేదల సత్యనారాయణ శాస్త్రి గారు; చిన్ననాటి చేష్టలు—వేలూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; పల్లవులు—డాక్టరు య.క. పేంకటరమణయ్య గారు; సరస్వతీశాసనము—కొమండూరు కృష్ణమాచార్యులు గారు; పచ్చియెరువువలన వరిచేలను బలపరచుట—గోపేటి జోగిరాజు గారు; పునర్విమర్శన

ములు—పరామర్శవిమర్శము—వేలూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; అహదనకరశాసనము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ గారు; మింగడతల్ల కలు—‘కాళిదాసః కవిశ్రేష్ఠః’—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు; వృత్రం డేవండు—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; కలగూరగంప—పియరీశమాస్మగారు. లక్కప్రతిపలు; వరణదండనము జరుగుచుండఁగా చిత్రమును దీయుట; ప్రాచీనభారతీయవిజ్ఞానముయొక్క విలువ; శ్రీల వారసత్వపు హక్కులు; కుయ-నివారణము; అమెరికను గ్రంథాలయములు; ప్రాంబనలో రామాయణశిల్పము; ఆబ్రహాముకాలమున ఆబ్రహాము నగరము; చెదపురుగులగుట్టు; కీ.కే. చింతామణి ఘోష; రావుశాపాబు సుబ్బయ్య నాయకుగారు; భారతమాత వాస్తవ స్థితి; రాజకీయలోకమున ఒక పనితామణి; పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారు దురదృష్టము—కర్లపాలెం కుటుంబశాస్త్రిగారు; భారతీయ మహిళా మండలి—విమర్శనలు—ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునందలి శ్రీగణాధిపతి; సూర్యోదయము—కలిదిండి సరసింహరాజుగారు; సాధిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రములు

త్రవర్ణచిత్రములు:—రాధ; ‘విషయ నిమ్మ’.

సాధారణచిత్రములు:—ఆబ్రహాముకాలమున ఆబ్రహామునగరము; చెదపురుగులగుట్టు; త్యాగరాజమహోత్సవము-సింగరేణికాలియరు; లక్ష్మీచిత్రములు 4; శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు; శ్రీ రాజా రామమోహనరాయుగారు; డాక్టరు అనిబెనంటుగారు; ఇతర చిత్రములును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు వైస కంప్రొక్టుపుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రూ. 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రూ. 30
డిటా	డిటా	డిటా	1 పుటకు ,, 15
డిటా	డిటా	డిటా	1 పుటకు ,, 8
3	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		

రీడింగు వేటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

మేనేజరు, “భారతి”, తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

బొంబాయి ప్రభుత్వ ఆర్థిక యిక్కట్లు

మొత్తం నిర్ణయముల తొలగింపు సమయమునను గోరుట

బొంబాయి ఆర్థిక నిర్ణయ విచారణ

పూనా, అక్టోబరు 18:— మొత్తం కమిషనరులు... 11 1/2 గంటలకు బొంబాయి ప్రభుత్వ ఆర్థిక కార్యదర్శియగు గిల్బర్ట్ వైల్సన్ గారిని విచారించుటకు ప్రారంభించిరి.

రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వముల సంపాదకములు

“మొత్తం నిర్ణయములను గూర్చి సాధారణముగ పలువుర ముందు అపోహను తొలగించుటయిస్తున్నది. మాంజేరు సంస్కారములకు పూర్వము పెద్దమొట్టు పెట్టమొట్టు ప్రకారము రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల అవసరములను కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు భరింపజేయును. మాంజేరు నికేతక ప్రకారము యీ పద్ధతి మార్చబడెను. దేశములో పన్నుల ద్వారా వచ్చు రాబడిలో భూమిని పై రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు, రాబడిపన్ను కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ప్రత్యేకించవలెననియు యేర్పాటుజేసిరి.

వైల్సన్ గారు:— మొత్తం పెట్టమొట్టున బొంబాయి రాష్ట్రములో రాబడిపన్ను అంతయు బడులకు పోవుచున్నది. మదరాసు వంటి వ్యవసాయ రాష్ట్రములలో భూమి పన్ను యొక్కపక్షమున.

సర్ మొత్తం గారు:— అందులను కేంద్ర ప్రభుత్వము నకు మదరాసు 47 వంతు బొంబాయి పదివంతున ఒసగుచున్నది. ఇండియా బడ్జెటు సర్దుబాటు చేయుటకు పిదప రాష్ట్ర కర్షకులన్నియు తొలగించబడెను. కావున బొంబాయి మదరాసు లకు ఆదీనుండిన రాబడి వ్యత్యాసములను పైకి పోయినది.

వైల్సన్ గారు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు గ్రహించుచున్న రాబడి పన్నులో కొంత భాగము నుమారు సగము వంతు బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు విడచి పెట్టవలెననిగోరిరి. భూమి పన్నులలో అనుకోనట్టి లాభము రావచ్చునని రాబడిపన్నులో అట్లుగాదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి.

సర్ మొత్తం:— భూమిపన్ను నిజముగా రాష్ట్రములో నుండి వచ్చుననియు, రాబడిపన్ను కేసులను ఒక్క రాష్ట్రములోనుండియు వచ్చునదికాదనియు మొత్తంకంటే వారు నుడిచి యుండిరి. దీని ప్రత్యుత్తరముగ వైల్సన్ గారు అసహనమున కరిగెను. మొత్తం వచ్చురాబడి పరిశ్రమలను స్థలములనుండి వచ్చునదిగా భావించవలెననియు, వాటాదారులగుడ ఆ రాష్ట్రములోనే నివసించిన వారగుటచే అందుయమై సందేహింప నవసరములేదనియు చెప్పిరి. దీనిపైకొంత చర్చ జరిగెను. రాబడి పన్ను ప్రత్యేకముగకోక్క స్థలమునకు చెందినదిగా నెంచరాదని ఆటిగా నిలిచిరి. ఇందుకు ఉదాహరణగా తాతాకంపెనీ కార్యాలయము వాటాదారులు బొంబాయిలో నివసించున రాబడి పన్నులకు బొంబాయికి చెందినవో జంతువులలోనున్న పెద్ద కర్మాగారము పని వాండ్రులకు అగు సౌకర్యములన్నియు జూచుచున్న బీహారు ప్రభుత్వమునకు వచ్చుచున్నదనియు చెప్పిరి. వైల్సన్ గారు అట్టి సందర్భముల చాలితక్కువనియు వానిని నయమున ప్రత్యేకముగా టులు జరుగవచ్చుననియు, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు కొంత భాగము బీహారు ప్రభుత్వమున కిచ్చుచున్నారనియు చెప్పిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వము కోర్కెలు
మొత్తం విచారణపట్టి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రాబడి పన్నులో సగము భాగముగా, లేదా రాబడిపన్ను కేసు నుబట్టి నిర్ణయించుటకు నిర్ణీత మొత్తముగాని లేదు. కొంతగ వలెననియు యితర రాష్ట్రములకు ఆయావోట్ల పరిస్థితులనుబట్టి రాబడిపన్నులో భాగము నిర్ణయించవలెననియు, మొత్తం నిర్ణయములకు పూర్తిగా మార్పులేననియు తమ సామ్యవ్రతము నందు కోరినట్లు తెలియజేసెను. నానునాడివల న్నాంపుల నుండి వచ్చురాబడియు, కష్టము నూపరుటావ్వు, రాబడిపన్ను హెచ్చించుట నిగ్రహించియు ఇండియాలో తయారగునా నాకు చుట్టుల మన్నన వానిపై పన్ను విధించుట (2 లేక 3 కొట్లు) మరణశిక్షలు, వారసత్వపు పన్నులవలన వచ్చు రాబడియంతయు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు తీసుకొనవచ్చుననిరి.

వైల్సన్ గారు:— పన్నురాబడిపన్నుదేహాన్ని మేయ: వైల్సన్ గారు క్రాసు పరీక్షయందు ఒప్పుకొనక తప్పినదిగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కష్టము నూపరుటావ్వులను తగ్గించుటకు చట్టులకు నున్నారనిబట్టుచున్నారు. సర్ ఆర్థిక ప్రభుత్వము గారు యాధిక చెప్పిరి. భూమి పన్ను రెండుమూడికొద్దవచ్చుట దర్శనము. ముగిసి పట్టి యాశయ: వైల్సన్ గారు అగ్గిరించిరి. అందుచే రాష్ట్రములయభివృద్ధికి కావలసిన ప్రద్యము కేంద్ర ప్రభుత్వ కట్టుబడుల నుండి తగ్గించవలెను. ఆ విషయమున మొత్తం నిర్ణయములందు లోప ముగిసరించి మార్పు లవసరమని ఒప్పుకొనినను కేంద్ర ప్రభుత్వములోనున్న తీర్పులో నేను విశేషముకాలేదు. ఈ విషయమున పూర్తిగా విచారించుచు నియమముగా వాగ్దానము జేసిరి. సాయంకాలము నాల్గంటలకుపరికి వైల్సన్ గారిని తిరిగి రేపు పదిగంటలకు విచారించుటకు నిర్ణయించి తరువాత సాక్షి బొంబాయి వాణిజ్య సంఘాధ్యక్షులను కోసుగా రిని విచారించిరి.

సర్ నియమముగా:— రాబడి పన్నులపై వచ్చు ఆదాయము న్యాయముగ ఆ రాష్ట్రములోనుండివచ్చినదేయని న మొదరా?

కోసుగా:— అవును.
సర్ మొత్తం:— వాణిజ్య సంఘమువారు నిర్మాణము తమనుమానము నేను జేయుచున్నా?

కోసుగా:— రాబడి పన్నుయందు యొక్క భాగ మొసంగి ప్రాచీను దృష్టిలను అభివృద్ధి జేయును.

సర్ మొత్తం:— మొత్తం నిర్ణయము తమరు జేసిన కమిటీవారసునిని సంక సంపత్తి కరముగ అమలు జరిగకుండుట ఆశ్చర్య కరముగ నున్నది. జరిగియుండినవో అమృతముగ నుండిది. కాని యిప్పుడు దానికి బదులు ఏమి చేయవలయునో యోచించవలెను. మరల ఆధారము పరిశీలించుచు ప్రమానికేదయందు ఇండియాకు రాజ్యాంగ విధానము నూచించబడినది యీ నిజమును విడచి పెట్టబడినది. యాలోచించు అసానియేననునాడు యేమి నూచించెదరు వారి సామ్యవ్రత విషయము చేరలేదు. వారేమైన ఉచయుక్తమున నూచించు జేయగలరు. ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము క్రిందనున్న నిక్షేపము కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు మార్పులేనని కోసుగారు నూచించిరి. తలకు 6 రూ॥ చొప్పున యీ రాష్ట్రములో పన్ను పనియగుచున్నది. వ్యక్తి రాబడి గూర్చి తనకు తెలియదని సాక్షి గారు గారికి ప్రత్యుత్తరముగ చెప్పెను.

విచారణ నాటికి ముగిసెను. (శ్రీ మొత్తం)

లా మెంబరుగారి

తిరునల్వేలి మకాము

కారాగృహవిమోచన

నహాయనంపు భవన శంఖుస్థాపన

లా మెంబరుల యం కృష్ణశాస్త్రియగుగా యీనెల 28 తేదీన పైజేర్చిన సంఘభవనమునకు తిరునల్వేలిలో శంఖు స్థాపనచేసెదరు. ఈభవనమునకు 9 వేలు అంచనావేయబడెను. (ఆ. మొత్తం)

వాతావరణ నిధి

1928 నవంబరు 19 తేదీ శుక్రవారము

Table with 6 columns: వాతావరణ నిధి, గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత, అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత, కనిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత, సగటు ఉష్ణోగ్రత, వర్షపాతము. Rows include: గోపాల్ పూర్, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, మచిలీపట్నం, కర్నూలు, బళ్లారి, అనంతపురం, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, నీలమ, కోయంబూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నం, మధుర, పాంబన్, పాణిపట్, తిరుకేంద్రం, కొచ్చిన్, కాలికట్టు, మంగళూరు, రెంగుపూరు, మేరకూర, కొడైకనాల్, కూనూర్.

పాల్గొనెను:— గోపాల్ పూర్ 0.8" విశాఖపట్నములో 0.1" వర్షించెను. కాకినాడలో చినుకులుపడెను. ముచ్చి విస్తారముగ నున్నది.

డక్కన్:— ముచ్చి దట్టముగనున్నది. బళ్లారిలో చగటి వేడివి 8 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడివి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నూలులో గూడ 4 డిగ్రీలు రాత్రివేడివి ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— నెల్లూరులో 1.8" కడపూరులో 1.0" మద్రాసులో 0.6" వర్షించెను. ముచ్చి దట్టముగనున్నది. మద్రాసులో చగటివేడివి 80 రాత్రివేడివి 75 డిగ్రీలున్నది.

ఏ. ఏ. నారాయణలియ్యరు, సహజ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నీతి నిధి

(ఆంధ్ర గ్రంథమాలయం ద్వారా వసూలు సము).

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుడగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిలెటు దేశమునకు బోయి యాభావలోనికి బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత నింగ్లీషులోనికి బరివర్తితమైన యుత్కృష్టసీత్తిగ్రంథమున కిది మధురముగు నాంధ్ర వచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. మానవముజీవితమున కావశ్యకములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వితోఁ దేటగా సూటిగా సీగ్రంథము చెప్పుచున్నది. క్రొను నైజ నిండు క్యాలికోబైండు. వెల రు. ౧-౪-౦

ఆంధ్ర గ్రంథమాల

తపాలుపెట్ట నెం. 212 రు. చెన్నపురి,

నెహ్రూ నివేదిక

ఫులిబ్ ఖురాషీ గారు నివేదికలో సంతకము చేయలేదా ?

కిద్వాయా గారి ప్రకటన

అఖిలకత్త వహాసభా కాన్ఫరెన్సు టూన్స్ కమిటీ కా ర్యదర్శి రాఫీ ఆహమ్మద్ కిద్వాయా గారి క్రింది ప్రకటనమును గానించుచున్నారు.

నెహ్రూ నివేదికయందు ససమ్మతి జూపుచు ఫులిబ్ ఖురాషీ గారు దానిలో సంతకము చేయలేదని ముక్తిఫయ్యతుల్లా గారు చేసిన ప్రకటన నాకెంతయో విస్మయము కలుగజేసినది. తనపేరు నివేదికలో గాంచి కోపగించుకొని తత్తణుమే ఫులిబ్ ఖురాషీ గారు మోతీలాల్ నెహ్రూ గారికి ప్రాసెరింగుడైనా హెబు గారు వ్రాయుచున్నారు. ససమ్మతు వహాసభా చేసిన సభలలో ఫులిబ్ ఖురాషీ గారు చాలా శ్రద్ధవహించుచుండెను. సాధ్యమైనంతవరకన్నిటికిని వచ్చుచుండెను. చిట్టచివర సభ కతను రాబాలకపూయెను. కాని నివేదిక నిర్మూలకటనకు పూర్వముక పక్షము ముందుగా వారికి పంపబడెను. ఫులిబ్ గారికిని మోతీలాల్ గారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను అన్ని ముఖ్యములయందు వారి యభిప్రాయము గైకొనబడెనని తెలియచున్నది.

ఆగస్టు రెండవ తేదీ తంతి

రెండవ ఆగస్టున ఖురాషీ గారు మోతీలాల్ గారికిచ్చిన తంతి యిట్లున్నది. నివేదిక చేరవడి. చదువుచున్నాను. నిఘనమస్యను గురించి ఏకీభవించుచున్నాను. తక్కినదానిపై యభిప్రాయము ముందివ్వగలను. నివేదికను చదివినతోడనే వారు ససమ్మత్యునితో కోర్కె ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు చేసినతరువాత, రిజయ ముతిపత్రమును పంపెను. అది మార్పులేకుండా ప్రకటింపబడెను. ఫులిబ్ ఖురాషీ గారిట్టి ప్రకటనను గానించిన నిమ్మబాలము. కిఫాయతుల్లా హెబు గారు వారిమాటలను సరిగా అర్థము చేసికొనక నిట్లు చెప్పియుండనోవు. ఖురాషీ గారు అసమ్మతి జూపుచు దీర్ఘమగుప్రత్యుత్తరము బురిందయి, దానిని నివేదికలో సేవద్యలేదని యొక అసత్యము కొన్ని ఉర్దూ పత్రికలలో నేను గానితిని. ఖురాషీ గారికి పంపిన తంతిలో మోతీలాల్ గారు ఆగస్టు 4 తేదీన యిట్లు వ్రాసిరి.

“మీరవిమర్శించవలసినచో ఆన్వృత్తింతుటయోపివేయగలము, దీనికి ఫులిబ్ గారిట్లు వ్రాసిరి.

ఈ తరుణమున నావిమర్శకై ఆన్వృత్తింతుట మాపుట ఆచరణయోగ్యము కాబాలదు;

వహమ్మదీయుల నెట్టలెన నివేదికకు ప్రతిపూలరను చేయవలెనను తలంపున యాయసత్వ ప్రచారము జరుపబడుచున్నది. ఫులిబ్ ఖురాషీ గారు ఈజేతుతోనుండగా తన యువశ్యాసములయందుగాని, స్నేహితులతో చుచ్చటించువ్యయముగాని యెప్పుడను నిట్టి ప్రకటనజేయుచుండలేదు. ఇప్పుడు జేయులో లేకపోవుటకు జూచి స్వలాభాపేక్షలు కొందరిట్టి ప్రకటనల గానించుచున్నారు. ఫులిబ్ ఖురాషీ గారి యచ్చట నున్నచో నిట్టి వివరములవ్రాయ నెవ్వరైన సాహసించెదరా? (ఫీ (పె.)

మధ్యపరగణాల యధోచిత సహకారు

యంగీకారము

నాగపురము, ఆక్టోబరు 18—మధ్యరాష్ట్రములో నెహ్రూ నివేదిక నామోదించుటకై యధోచిత సహకార పత్రమువారి పథలం నాలుగుజరిగెను.

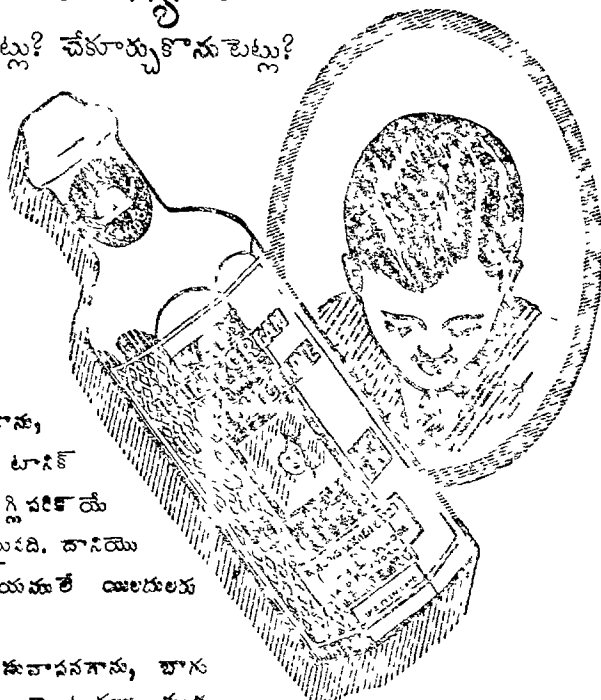
మొదటిసభ సర్ చిట్టవినగారి యాధిపత్యమున 16 తారీఖున జరిగెను. అన్నిపత్రములనుండి 20 మంది నాయకులు అఖిలపక్ష సభవారి తీర్మానముల నంగీకరించుచు, యఖిలపక్ష సభ గుటింది; రాష్ట్రములలో ప్రచారము జరగవలసినది తెలియజేయుచుండెను. బాబు గోవిందరావు, డి. పి. మిస్రా గారు దీనితో నంగీకరించలేదు. అధ్యక్షులగు ప్రచారము చేయవలసినదిగాని, సభ జరుపుట యవసరములేదని. చర్చ జరిగినతరువాత రెండు సంవత్సరముల క్రిందట తీర్మానము చేయబడిన ససమ్మతు కన్నీటికిని ఆహ్వానము లంపబడెను.

కాటూల్ ప్రజల యంగీకారము

రాష్ట్రములో జరిగిన మూడవసభ కాటూల్ లో 15 తారీఖున జరిగెను. ఖుటీ గారు (ప్రీసర్) అధ్యక్షత వహించిరి. ఇదెవరకు నాగపురములో ప్రతిపాడించుటవలన సవరణను మరల అధ్యక్షుల గారు ప్రతిపాడింప ననుజ్ఞ వేడెను. కాని అధ్యక్షుడు తెలుపు నిరాకరించెను. అసలు తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడెను. ఈసభలో కొంత గడజడజరిగెను. సభ జరిగిన తరువాత అధ్యక్షుల గారు మరియొక సభచేసిరి.

వెంట్రుకల ఆరోగ్యము

అది సంభవించుటెట్లు? చేకూర్చుకొనుటెట్లు?

వెంట్రుకలను అందముగాను, బాగుగా పెంచుకొనిన టూన్స్ ఈవెన్స్ లెమ్మ అందుగ్గి పరికాయే యని జగత్ విఖ్యాతమైంది. దానియొక్క ఆధునికవారికేయములే యిలదులకు కారణము.

ఇది వెంట్రుకలను శుభాపనగాను, బాగుగా పెంచుకొనిన టూన్స్ వెంట్రుకలను శుభముగా నుంచునట్లునర్పును. వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచుకొనిన టూన్స్, చుండును నిర్మూలించును. వెంట్రుకలకు సరియైననూనె లవసరిమె: నప్పుడు ఈవెన్స్ లెమ్మ అందు గ్గి పరికాయే సర్వోత్కృష్టమైంది. కెమిస్టు అందరివద్దను దొరకును.

ఈ వెన్స్ లెమ్మ అండ్ గిసరిన్

Made by

ఈ వెన్స్ లెమ్మ అండ్ వెబ్ లిమిటెడ్

లండన్, లివర్ పూల్.

వివరములకు పోస్టుకాక్సు నెం 818, బొంబాయి

సోనరుసభ

నాలవసభ సోనర్ గ్రామములో జరిగెను. ఈ సభలో మద్రాస్ కాంగ్రెస్ తీర్మానము నామోదించుచు, నెహ్రూ నివేదికనుగూడ భారతీయుల కనిపపు పాక్షకులుగా నంగీకరించి ప్రచారముచేయ నిశ్చయించిరి. దావ్దు మూలీ అధ్యక్షులగు గారలు నివేదికను ప్రజలకు వివరించి చెప్పిరి (ఫీ (పె.)

కర్నూలుజిల్లా ఆర్యవైశ్యమహాసభ

నవంబరు-4, 5 తేదీలు ఆది, సోమవారములో జరిగెను. కర్నూలుజిల్లా కంథము బేస్తవారపేటలో జరిగెను.

శంకరన్న యరుగారు: ఏడారిలో నిల్వబావియట!

సర్ చిమన్ లాల్ సెటల్వాడుగారి వర్ణన నిన్ను, ఆక్టోబరు 18—సర్ చిమ్మలాలు సెటిల్వాడు గారు నిన్నుకు విశ్రాంతి కై వచ్చిరి.

నైమను కమిటీ సహాయార్థమై సామ్రాజ్య కాపనసభ నియోజితమైన యువసంఘములోని సభ్యవర్గమునుగూర్చి సెటల్వాడుగారు వ్రాసిన విమర్శన బాగుగా లేదని సింఠించుచు సర్. హరిసింగ్ గారు ప్రత్యుత్తర పూర్వముగా నొక వ్యాసమును వ్రాసి ప్రకటించిరి.

హరిసింగ్ గారుగారినిందావాక్యము లెట్లున్నవిని సెటల్వాడుగారిని అడుగగా సెటల్వాడుగారు రిట్లు చెప్పిరి. హరిసింగ్ గారు వ్రాసిన వాతలం పరస్పర దూషణపూరితముగా నున్నవి. వారి ఖండన నీదపద ప్రయోగ పూరితమై యున్నది.

ఈనైమను కమిటీ సహాయార్థ సంఘములకు గల సభ్యవర్గములయొక్క వ్యవహార నిష్పన్నమునకు శుక్రస్థితికై ప్రదేశమువలె నున్నది. ఈ ఏడారియధ్య శంకరన్న యరుగారు రొక్కరే జలాశయము గల వచ్చిక బయలుదేరి నున్నారు. ఈ వ్యర్థ సహాయోపసంఘ సభ్యు ముండలిలో శంకరన్న యరుగారు మరుదేశపథమధ్యకాద్యలధిలివోలె నున్నారు. (అ.పె.)

బెజవాడలో వి. వి. గిరిగారి యువన్యాసము

ఎడ్యర్డు బావహాలులో బారీష్టరు

టి. వెంకటేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షత వహించిరి.

బెజవాడ, ఆక్టోబరు 18—అఖిలభారత రైల్వే కార్మికసంఘ కార్యదర్శియగు వి. వి. గిరిగారు కిక్రితాబాదులో నైజాం రైల్వే పమ్మెను సమాధాన పరచి బెజవాడకు విచ్చేసిరి. వీరితో డబ్బి. ఎ. ఆర్. నాయుడుగారును, నైజాం రైల్వే కార్మికసంఘాధ్యక్షులగు ఫాకల్టాఖానుగారును కూడ బెజవాడ వచ్చిరి. ఇవల నున్న రైల్వే కార్మికసంఘ ప్రముఖులతో గిరిగారు కలిసికొని మాట్లాడిరి.

సాయంకాలము ఎడ్యర్డు బావహాలులో బారీష్టరు టి. వెంకటేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతన నొక సభ గానింపబడెను. పాదు లనేకులు సభకు విచ్చేసిరి. గిరిగారును, ఫాకల్టాఖానుగారును, నాయుడుగారును సభలో నువ్వనించిరి.

హిందూ దేశములోని కార్మిక సంఘములను గూర్చి గిరిగారు వన్యసింఠించిరి. రైల్వే కార్మికులందరను కార్మిక సంఘ సభ్యులుగా చేరవలయునని హెచ్చరించిరి. ఇట్టిల నైజాం రైల్వేపమ్మే ఏవిధముగా సమాధానపరచబడెనో వివరించిరి.

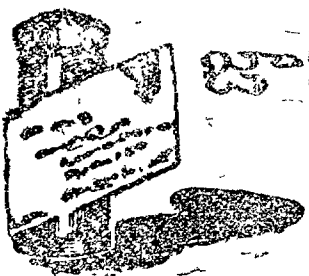
రైల్వే అధికారులగూడ తమ వాదనములను త్వరలో జరవేర్చి కార్మిక సంఘమునకు సహకారకై అన్యోన్య సఖ్యతను పెంపొందించవలయునని రైల్వే అధికారులకు కోరిరి.

(ఫీ (పె.)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు:-

ఈనెల 24 తేదీన సాయంత్రము 5 గంటలకు ప్రారంభించి బుధవారము, శనివారములందు వారమునకు రెండు ఉపన్యాసములనువ్వన ఆర్. వైద్యశాధిపామి ఎం. ఏ. డి. ఎస్. సి. ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. ఇ. గారు ప్రెసెంటేషన్ కాలేజీ మేమేటిక్సు లెక్చర్ హాలునంగు “కాలక్యులేస్ అఫ్ టెన్సార్స్” అనువిషయమునుగూర్చి 16 ఉపన్యాసము లొనగడచె.

జాబులు

నవరణ

అక్టోబరు 12 వ తేదీ శుక్రవారము ఆంధ్రప్రదేశ్ 7 వ షేరిలో "కమ్యూనిస్టుల వనశిగ్గుహమునందు విందు" అను వ్యవస్థయవలెఖరీచే ప్రాయబసిన శిక్షికోలో సర్వేక్షణి వెంటబు నుబ్బరావు చాదరిగారి గౌరవార్థం షేరికి విందు జరపబడెను. అని ప్రకటించబడెను. సర్వేక్షణి వెంటబుబ్బరావు చాదరి గారు అనబడు బడులు కానమిగిలిన బ్బరావు చాదరి బి. ఏ. గారు అని పాఠకులు చరత్రమున ప్రార్థించు. శ్రీయంత నుబ్బరావుగారు నుంటూరు డిస్ట్రిక్ట్ రిజిస్ట్రార్‌గారిని ౧౩.11.౧౧ శ్రీ రామయ్య బ్రదర్స్ చాదరిగారి షిఫ్టును పుత్రులు.

జుపాల సాంబయ్య.

గుడివాడతాలూకా గ్రామోద్యోగస్తుల సంఘము యీ నెల 20 వ తేదీన గుడివాడలో భజనసమాజము దిరజున మీటింగు జరుగబడును. ఈనక అందరూ గ్రామోద్యోగస్తులును తప్పక సభకునచ్చి జనుప్రదముగా నెరవేర్చు కోరెదము.

నందివాడ ఆదినారాయణమూర్తి,
డైరెక్టరు
అల్లూరి చంద్రయ్య,
ప్రెసిడెంటు.

"రాఘవ యాదవీయమ్"

ఇచ్చేరకొల్లనోక సంస్కృతద్యోగి కావ్యమును గౌరవ గోత్రజాడు, కృష్ణనూరికొమారుడు నను వింజయూ? సోమకాథ పండితుడు రచించియుండిన, దీర్ఘపత్రయొక్కటి చెన్నపురి వారతనమువారి ప్రాచురిఖిత పుస్తకభాండాగారములోని సంపూర్ణముగన్నట్లు తెలియజేయబడి. సంపూర్ణప్రతి యొక్కది యొద్దనైన నన్నచో నీ యాంధ్రప్రదేశ్ కామఖ్యును ప్రకటించి కాని, నాకు తెలియబరచికాని, నన్ను గృహధంజేతు వేత్తల వేదకొనుదున్నాడను.

కొత్తపల్లి సూర్యరావు,
అంధ్రనాటికవిమంత్రి, కాకినాడ.

ఆమిదాలవల్ల లోకల్ కో ఆపరేటివ్ యూనియన్ మహాజనసభ

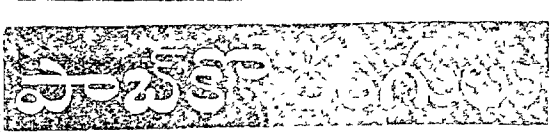
15-10-28 తేదీ పై సభ జరుపుటనుగాను కోటిను చంప బడినది. గంజాబిల్లా అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్‌గారును, గంజాం విశాఖపట్టణము జిల్లాల డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్‌గారును విచ్చేరిరి. గిర్జితమును మొగ్గర్ల పంత్రి తనంపన, మీటింగు తిరిగి నవంబరు 18 తేదీన జరుపుటకు నిశ్చయపరచినది. ఈయూనియన్ సంఘముల కంటే శ్రద్ధ కల్పియ్యెను. సాంఘికరక ప్రోత్సాహము కలుగుతున్నది. మొదలందఱు యులుపై శ్రద్ధపాించి, సహకారోద్యమము యీ ప్రాంత శ్రీకాకిణం తాలూకాలో వ్యాపించుటకు కృషి చేయుదుకగానయి ప్రార్థింపుచున్నాడు.

ఆమిదాలవల్ల } తేజోమూర్తుల శివరామయ్య,
శ్రీకాకలంకోడే } డైరెక్టరు.
16-10-1928

కృష్ణాజిగ్గాకపిలేవ్వరము
వి. డి. కె. లు

అక్టోబరు 16:—మ. గ్రామమిట్ట మాధ్యమిక పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ను. రా. శ్రీ వింజయీ పురుషోత్తమ బి. ఎ., యల్. టి., గారు యీమూర్తులనుంచి ఎమ్ ఎ, పరీక్షాత్ములు నెలపురీసికొని జన్మసంవత్సరాన మ. గ్రామమిట్టగల యువజన సాహిత్యసంఘసభ్యులును, ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థులును, వారిచాలిక్కోజ్జ తానురాగములను వెలిబుచ్చుచు అభినందనప్రతులను, కానుకలను, సమర్పించి చక్కని యాదర్శములను, శుభాంశంపత్తిని కలిగిన ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ పురుషోత్తమగారేని యనేకరీతులకొనియాడిరి. వీరు యీ గ్రామముదయచేసిన జువరకాలములో పాఠశాలపుకోశిష్టిని విద్యాభివృద్ధికి పెక్కు తెలుగుల భవయపడిరిని నుడివెరి, విరియద్యునుములో వీరికి భగవంతుడు సహాయపడగలందులకు కోరుచున్నాము.

యువజన సాహిత్యసంఘము.

అన్ని పనులకు యోగదమును.
మీడబ్బకు సరియైన విలువను పొందనగును.
పాబ్ కోరంగులు ఎట్టి వికరీపు టెంపలకైనను,
నానలకైనను, పగలుటగాని, కాంతి తగ్గుగాని,
లేక చాలకాలమువరకు నుండును.

వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే నల హాలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ ప్రార్థనరుణమును పోగొట్టుకొనకును. చెబుచే వ్రాయును.
మాస్ట్రీ అండ్ కో లిమిటెడ్,
బస్టాన్స్ 60, మద్రాసు.

భాగ్యశక్తి

కామామృతము 1676

ఈయోషధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్రపుమృత్యానిన ఎంత నిస్సారమైన శుక్లమైనను వెంటనే సంసారసాక్ష్యము నీయగలదు. రీతినములలో మాత్రములో గలగినాని, చుండువెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్లమును దృఢముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంసములు, నరములబులు తగ్గినవారు ఈమందునె పైకి పూతగానూడ నుపయోగించిన విక్రీలి శక్తివంతులు కాగలరు. మీరెటు తరములు రహస్యముగా భద్రము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంతములుగాగలవు. 20 మాత్రలసేనా రు 2-0-0 ఆర్రము:—
అమృతాక్షేపము రు 1. ఎలూరు ౨. గోదావరిజిల్లా

కొణకంచి (నందిగామ తాలూకా)

శ్రీరామచంద్ర బాలభక్త గ్రంథనిలయము
నడున గ్రంథాలకు కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్క మాసపత్ర గ్రంథాలకు భవనంలో 12-10-28, గువారము రోజున అగ్రతండ్రి రేపాల శేషయ్య శ్రేష్ఠిగారి ఆధిపత్యము క్రింద జరపబడినది. ప్రపథమున దైన్యార్థ కావంతరిం ఈ క్రిందికిర్వానము ఏకగ్రీయుగ కామోదించబడినది.

అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము లన దేశోద్ధారక శాశిరాధురి క శేక్వరరావునకుగారు, ఈ గ్రంథాలయమున మా కోరి కపై, తమ వ్యతిరేకత్వమును ఆర్థ వంధావ చూచెనీ, వారి యొక్క ఉరాం స్వభావమును, భామోధిహామును జెల్లడి చేసినందులకు, శ్రీ వారికి కృతజ్ఞతాభివందనలర్పించుచు, భగవంతుని, ప దుంబానికి ఆము రాకోత్తేవ్యర్యులువిష్ణుగారి యని ప్రార్థించుచున్నాము.

పంచాయతీకోర్టు సభ్యులు ఎన్నిక
12-10-28, నడువారం రోజున మా గ్రామ పంచాయతీకోర్టు సభ్యుల ఎన్నికలు, నందిగామ తహసీల్దార్‌గారి ఆధిపత్యముక్రిందజరిగినది. ఈక్రింద ఉదహరించినవారలను ఏక గ్రీయుగ ఎన్నుకొనిరి.

1. కామరాజు కిచ్చయ్య చాదరిగార.	గ్రామముల్లిన్.
2. రేపాల శేషయ్య శ్రేష్ఠిగారు.	యన్. ఆర్. బి. పి.
3. పొంపూరు అప్పయ్యచాదరిగారు.	భాండాగార
4. మిలసా పెదవర్చయ్య చాదరిగారు.	అగ్ర్య శుభుడు
	గండివోల. న
	హారెం ముక్తిన్

శ్రీరామచంద్ర ప్రవాసనసంఘము

ఈ గ్రామములో ఒక సంఘము వైతేర సుమారు ౧౮ రోజులక్రింది సాకింపబడినది. ఈ సంఘము యొక్క సభ్యుల వేతము ప్రవాసనకేయబడును. ఈ సంఘముకు మూలధనము చంచల మూలముగ ననూచుచేసి, అగ్రముకు ప్రవాసనమును ఈ వియోగపరయలు. ఇందు సభ్యులుగా వేదవారలనకును తప్పక కద్దగాను భరించుటలెను. ఈ సంఘములో ఇన్నిటినిగ నుమా రిడవడియండి సభ్యులు కేరి నున్నారని, ఇతను సభ్యుల ను కేర్పలుకు ఈ గ్రామములోనిన్ని కొందియ యువలూ తగ్గవారము చేయబడున్నాడు.

ఈ సంఘముకు యన్. శ్రీరామచంద్ర అగ్ర్యశుడు గను, అ. రా. గోవింద శేక్వగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకో బడిరి.

ఉడయగిరి శిశువులసంత
కల్లూరి డిస్ట్రిక్టు బోర్డులో ఆధిపత్యమున పుడయగిరి లేడి డాక్టరుగారు యీ నెల 12 ది శుక్రవారం సాయంత్రం 4 గంటలకు నడకు పుడయగిరి బోర్డు స్కూలులో గొప్ప భవనమాహామన్న శ్రీ సమాహామన్ను సమావేశంపజేసి, శ్రీనలి యెతిరాజుగారిని సభాధ్యక్షురాలిగా నియమించి నా ప్రాజెబోర్డు స్కూలుల పుసాధ్యాయులు, పుసాధ్యాయు నీయొక్క గొప్ప చహాయకత, ప్రారంభమున పాఠశాల యొక్క బాంకలచేత జరిగించిన అటపాటలచేతను తదుపరి ఆచ్యుట సమావేశమై యుండిన శిశువులలో 2 వయస్కరములకు యిచ్చిన నూర్తుల శిశువులకు అగిలావైరాలు బహుమతి చే యటబెల్లనన్ను తగ్గిన శిశువులను సభకు పట్టించి అనందిం చేసేసినందుకన్నా సదకు డాక్టరు వారు ఇట్టి సంత జరిగించడము యిది ప్రథమమైనది సక్రమముగా జరిగించి కార్యము నిర్వహించియెదుక మారు కలిగిన వ్యక్తులను యుండమూలకము గా తెలియజేయచూ, డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారికిన్ని కార్యనిర్వాహకలకన్ను చాలా పంపనము లర్పించుచున్నారము.

(పుడయగిరివాస్తవ్యులు.)

విశ్వబ్రాహ్మణ యువజన సారస్వతసంఘ ప్రథమ వార్షికోత్సవము

విశ్వబ్రాహ్మణ యువజన సారస్వత సంఘముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము 17-10-28 సో(వివాహకచతుర్థి) సోమవారం సాయంత్రం 6 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ నల్లపాటి కామరాజు బి. పి. (సబ్రిజిప్త్య)గారి యాధిపత్యమున రాజమండ్రి టవును ఎలిమెంటరీ స్కూలు భవనమున జరుగద్రడుగా జరపబడెను. పాఠశాలాభవన మంతయు ఆలంకరింపబడెను. భవనమంతయు ఒక్కే దాహ్యూ యువకులచేత తగ్గిత జరల చేతను నిండెను. 5 గంటలకు ప్రారంభించబడినది. బ్రాశ్రీ ముగ్గురుల వరకొక గారితే దైన్యార్థ సభ్యులపడిన తరువాత కార్యదర్శి శివరాజు కాశీకచ్యుడు చుచును, కరువార అగ్ర్యశులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున విశ్వబ్రాహ్మణ యువకులకు గల వల్లదులయు సంఘాభివృద్ధినిగరించుట ఉపన్యసించి మిగత సభ్యులులు ల:లోపకావ్యమున ఉపన్యసించుమిరి. ఈవక్యావమాలా ప్రథముగ బ్రాశ్రీ కవులార సూర్య పారాయణ కవిగారు, దండ్ర, సృజిహావులగారిచి చక్క గ నవన్యసించి ప్రేక్షకుల కాంక్షముగలిగించిరి. వక్రత్వ వికార రన ౧౩.11 శ్రీ బాలదారి కిరకారాయణదేవుగారు ఆంధ్ర భావయొక్క ప్రాచీన ఆధునిక డెన్యత్యమును గురించెయి, తత్కవులగురించెయి విపులముగా జ సానందకరముగా నవన్యసించిరి.

తరువాత ను, రా. శ్రీ. శ్రీవాద గోపాలకృష్ణమూర్తి గారు వివిధకవులచే రచించుటలను ఆంధ్రభాషా పద్యములను జరివి వాటి రసమును విల్పించి, భావకవిత్వ విషయమును గురించెయి, కవి భావముపయోగించుటను గురించెయి వాసుగ చర్చించి ప్రేక్షకులకు చంతోషము కలగజేసిరి.

అనంతరము అగ్ర్యశులు విశ్వబ్రాహ్మణ యువకులు అభివృద్ధిని గురించెయి ఆంధ్రభాషనుగురించెయి, యువమరక జడలబోవు కార్యక్రమమును గురించెయి సంఘమునకై విద్యా ర్థల వాగ్యలినగురించెయి విల్లముగా నవన్యసించిరి. అగ్ర్య షువము ప్రేక్షకులకు నందనములతో సభ ముగిసెను.

ముక్కాముల వరహాలు,
రాజమండ్రి.

నడవపల్లియూ లేక నడింపల్లి? ఏదినిర్దుష్టము?

నూటికి యొకై ముంబయిలకు సామాన్యముగ గ్రామ ముచేరే ఇంటిచేరై యుంటుంది. ఇంటిచేరైకొత్తగా యిప్పటి కిక్కరురారు బహుళా ఇంమారిపోషించుటల సహితము కడుగాబోలె? గాతన్నయీ వైపేను చేనితప్పవము యేదై యుండనోవునో అగ్రాహ్యముగాయన్నది. బహుళా యిచ్చే టికివి కేరేమో? నడవపల్లియను గ్రామమును, నడిపల్లియని యింటిచేరైవచ్చువాచును యిరవుటగుండు. నడవపల్లిగ్రామము నులే. క్రమేన సరింపల్లిబాడుగా మారేరేమాయత సంధేమము గానన్నది.

అకలాపరము కాలాకాలాని మత్తేవ్వరత్తేత్రునకు యొనినిగ్రోశుల మూనములో "కడవపల్లి" అనుననొక గ్రామ ము గోగావెరికరిగిడి కంటియున్నది, కనక యానడవపల్లిగ్రా మునివాసులే "నడింపల్లి" వాడుగా మోగినబడియండిరేమో యని నానంజేవాడు గాని నడివపల్లినివాసులుగాని, నడింపల్లి యింటిచేరైగలవాడుగాని యెవరైన ను పత్రికాముఖమున యీ షా సందియమును నిస్సంశయమెవరై ప్రార్థింతుడను.

కాంచనపల్లి వెంకటరంగరావు,
ఖరగపురము, 18-10-28.

హిందీవర్తమానము; గండిగుంట

హిందీవర్తమానము గండిగుంట నివాసమున వర్తమానములు 7-వ తేదీ ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాటక, కేరళ, పంజాబ్ ముఖముల నుండి వచ్చినవి తమ కందరముల వినితమేగా!

గవ్వవరంతలాకా గండిగుంట గ్రామమున యీ నెల 7-వ తేదీ హిందీవర్తమానము పక్షముగా వినిపించుచున్నది. భూమిభూమిలను న. రా. రా. శ్రీ చంద్ర మూడి వెంకటరామబ్రహ్మం చాచిగారు పరిశీలించి యెన్నుకొనబడియున్నది. వారు 7-వ తేదీ ఉదయం 7 గంటలకు పూర్వము హిందీ విద్యార్థులందరూ ఒక ప్రత్యేకమైన హాలు నందు సమావేశపరచి, గవ్వ మెండుచారి మూలలు పైకెత్తి పరిశీలించి మరల మరలగా గూర్చుంటుంటే, ఈ గ్రామమునకు సమావేశమయిన కవికొల్లు మైర్ ఎల్ మెంటి మూలలు మా నే జరుగాదు నూ పిండిభూమిను చక్కగా నుట్టించి, వ్రాయున గిరిగిరికి భూమిభూమిలను న. రా. శ్రీ ఆంగ్లమూడి వెంకటరామచంద్ర గారు మా ఆహ్వానితగా నయితో సంగీతించినవారినుండి వర్తమానములను వచ్చిరి. ప్రత్యేక పరిశీలనార్థములను విడిచిపెట్టి, ప్రాథమిక పరిశీలనార్థములను చూడవలెనని తాత. శ్రీ వెంకటరామ చాచిగారు ప్రభువును విద్యార్థులకు పుస్తకప్రకటనలను యిచ్చి విద్యార్థులకు పరిశీలించి తమ తమ స్థానములకు కూర్చుండి, కార్యలయమున సీలు చేసివచ్చి ప్రత్యేక ప్రకటనలను పరిశీలించి 7 గంటలకు అందరి ఎదుటను దించి ప్రత్యేక పరిశీలన మొదటి ప్రత్యేక ప్రకటనలను, ప్రాథమిక పరిశీలనార్థములను యిచ్చియుండి, పరిశీలన గంటలకు ప్రత్యేక ప్రకటనలను యిచ్చి ప్రత్యేక పరిశీలనలను దండమాది వెంకటరామబ్రహ్మం చాచిగారు తీసుకొని వాగ త్తరచిరి. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ప్రత్యేక ప్రకటన ప్రకటనలను యిచ్చియుండి, వారిని 12 గంటలకు సమావేశపరచి ఈపరిశీలనలను యిచ్చుచున్నందున భూమిభూమిలను, కృష్ణాజిల్లాలో మెంబరుగారు న. రా. శ్రీ ఎల్ల భారతిని వెంకటకృష్ణయ్య చాచిగారు నూ, జిల్లాభూమిలను శ్రీ ఎల్లభారతిని వెంకటరామ చాచిగారు వచ్చిరి. తేదీ 12 తుల సక్రమముగా జరిపించిరి. పదిహేడు ప్రత్యేక ప్రకటనలను మరు పదిహేడు మరు తేదీ ఉదయం కార్యలయ వివాద నిర్ణయించిన ఆహ్వానములను వ్యవహారములను శ్రీ వెంకటరామ బ్రహ్మం చాచిగారు తమ యొద్దను బంగళా కట్టించి కేంద్రము చేయించి పంపియుండిరి. కిరు యాకార్యమునందెంతయు సత్సహాయము వెలపించుచుండిరి. క్రమమున యెంతక ఇంతమోక్షితో కార్యము సమాప్తికి వచ్చిందినవ రందరకు వివరపూర్వక వివరములు వేయుచున్నాను.

ఈ గ్రామమున 15 మంది విద్యార్థులు హిందీ పర్యవేక్షించుచున్నారు. ఇప్పుడు హిందీ ప్రచారములకు మరాఠీ కోటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు రాజమండ్రియందు మద్రాసు కార్యలయల వారి వేతనముల హిందీ ఉపాధ్యాయ కీర్తుల హిందీసాటియందు, యాకార్యముల విషయం యెంతయో సత్సహాయములను కరుణగల సేవ్యులను విద్యార్థులకు కీర్తులను అనేక కేంద్రములందు జరులయలములను హిందీ గురుండిరి కదవిన మార్చి పరిశీలన యిచ్చుచున్నాడు ప్రాథమిక పరిశీలన 12 మంది హిందీ, వారందరూ తీర్చిదిద్దు వారు. కిరు సుదీపాద తాలూకా వెంకటకృష్ణ గ్రామమున హిందీ ప్రచారము చేయుచున్నవారి ఆశీర్వాదములకు ఆంధ్రకేరళలకు తిరిగి ప్రాథమిక పరిశీలనలను ఒక వారితో ప్రకటనలను సుప్రసిద్ధులయ్యునన వారికి తీర్చిదిద్దు మైన విషయముగా విశిష్ట సామర్థ్యముల వెలపించుచున్నది. ఇట్టి వారికి గ్రామములందు చేయూర నొసంగి రాష్ట్రభావను సుధరించెదదగిన యిది నమ్ముచున్నాను.

హిందీభాషాభిమానియగు ఒకపురవాసి.

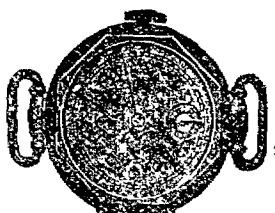
ప్రకటన (2048)

కోగల పుస్తకములను వచ్చిగని, కాలుబాటురాని కోగల పుస్తకములను తెలుపుకు వచ్చినవారి కోగల పుస్తకములను పుచ్చుకొనవలసిన మందు, కట్టము, పైకెత్తి వివరములను ప్రచురించుచున్నాను. (2048)

దార్జిలు శ్రీరామ కృష్ణమూర్తి, శాస్త్రి, బెజవాడ.

1204 వనంతకుసుమారము 2123

ఇది ఆంగ్లమునగల ప్రతిమార్పును నేనింపవలసినది. ప్రతిమార్పు, తుల్య, పాండిత్య, మూల్యములు, వాగ్దేవతలు, అందు తీసివేయవలసినది, వినిపించుట. ఆంగ్లమున మైన రసాయన, సాధనము. నెలకుల 1 కి 80-0-0. రిల్లరసాయనశాల, ముత్తూరు, కృష్ణా.

ఆనంద గడియారములనే కోరుడు. గడియారపు బినలు నరియైనవి గ్యారంటీ యివ్వబడును. కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి 217, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు. నెం 4588

మైనూరు అగ్రికల్చరల్ డెవలప్మెంట్ కంపెనీ లిమిటెడ్

జంతుజాలము వ్యవహారము నిర్వహించు సంస్థ. హెడ్ ఆఫీసు:— బెంగళూరు బనవన్ గుడి, యంకియా యందంతటల యాక్రింద కనకచరచినచోట్లవేన్మల కలవు. రైతులుగాని కదవరుగాని వివరముల గోర వారు (వానిక బడయగలరు). ప్రత్యేక ప్రకటనలకు తగిన వహించి వెంటనే పరుత్తము లివ్వబడును. ఒకవారు పరిశీలించి మాడగోరెదము. అనుభవం కల్పారు కోట్టాయం (తిరువాన్కూరు) తంజావూరు మనిలీకట్టం (కృష్ణాజిల్లా) కలకత్తా మునిలీకట్టం (కృష్ణాజిల్లా) నంద్యాల (కర్నూలుజిల్లా) పోర్ మత్ (అస్సాం) విజయగిరి. సహకారపద్ధతిలమిది పరిచేయటకు శక్తివంతమైనవారు కావలెను. జీతముగాని కమీషన్ గాని యివ్వబడును.

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుంచి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ తొగురుమరుచాయ నూలురకమున్ను నూతన వలరకముల కలరు నూలున్ను, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపించబడును. శాంజిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయుడు.

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జపులివ్యాపారం, మహల్ పిడి, మధుర.

కృష్ణాజిల్లా సంఘము

వివాదకరమైన మరణములు తెనాలి తాలూకా, వేమూరు గ్రామ వాస్తవ్యులు మహారాజశ్రీ కోగంటి అజయ్యయ్యగారి కుమార్తె బసవయ్య గారు (బి. ఏ. సీనియర్ క్లాసు) వయస్సు 20 సంవత్సరముల వివాహమైనది. మూడు మాసములలో జాలక్రిందట చనిపోయి వారు. కృష్ణాజిల్లా తెనాలి గ్రామ వాస్తవ్యులు, మహారాజశ్రీ విక్టోరియో రామబొమ్మయ్యగారి కుమార్తె, లక్ష్మీకామేశ్వర రావుగారు (మూల్యమైర్) వయస్సు 18 సంవత్సరములు, వివాహమైనది. మూడు మాసములలో జాలక్రిందట చనిపోయి వారు. గుంటూరు తాలూకా, నూకల్లి గ్రామ వాస్తవ్యులు, మహారాజశ్రీ పాటిబండ్ల శీతారామయ్యగారి కుమార్తె, వెంకటయ్యయ్యగారు (ఇంటర్ మీడియట్ సీనియర్ క్లాసు) వయస్సు 18 సంవత్సరములు. మూడు మాసములలో జాలక్రిందట చనిపోయి వారు.

గుంటూరు తాలూకా నూకల్లి గ్రామ వాస్తవ్యులు శ్రీ యంత భావ్యం కోటయ్యగారు వీరవిద్యార్థి (మూల్యమైనట్) వయస్సు 18 సంవత్సరములు. 10-10-18 తేదీ రాత్రి 12 గంటలకు, కన్నులూరలో పరగియించుచు, చనిపోయి వారు. ఈ వీరవిద్యార్థి, సత్రు, ఉత్సాహముల గలవాడు. అగడ తిరువల్లి ఉల్లసించు, స్కూలుగా నేపచేయువాడు. ప్రత్యేకము, వాగ్దేవతయ్యయ్య, మరగని, వాగ్దేవత పాత్రుడైనాడు అభివృద్ధికి వచ్చి, గట్టుకు విద్యార్థులు, ఈ మామల కోజులతో చనిపోవు, విద్యార్థి సంఘమునకు, వాగ్దేవతయ్యయ్యగారికి, తీరరానిబోలు, ఇదులలో గమనించ బలిన విషయము (20), ఇకనై సంవత్సరములైనను నిండని, ఇద్దరి యువకుల వివాహములు జరుపుట. వారి బాలభార్యలను, యాద్యము, దుఃఖములతో విరమల పాల్గొని ఈ బాల్య వివాహముల, తీరరానిగా గర్హించుచున్నాను. 25 సంవత్సరములైనను తేని యువకులకు వివాహములనే, సంసారభయముల గట్టులు, మరగనిగారు, నీచాతీనము. ఈ గురుపాతము గ్రహించియెన, తమ బిడ్డలకు విద్య పూర్తికావడి, 25 సంవత్సరములైనను గండవి వివాహముల జేయకుండురగాకయని సాంఘికమహావేములను కోరుచున్నాను. విద్యార్థుల ఆత్మ కాంతిగోచరము, విద్యార్థుల కుటుంబములవారికి, కృష్ణాజిల్లా సంఘము తరఫు, మాసాపథుని సంజేయుచున్నారము కిర్తీషులయిన విద్యార్థుల ఆత్మకాంతి నివ్వ, పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

చెదలవాడ నాగభూషణరావు చొదరి.

వినుకొండ వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి) వినుకొండ, అక్టోబరు 17:— గత పరిశీలనములనుండి వ్యవహారముగా గురించుచుండెను. రెండు దినముల నుండి ఆకాశమునందు మేఘములు కొద్దిగా వలచబడియున్నవి. ఒక విందు

పొలికు సర్కిల్ యిన్ స్పెక్టరుగా భూయముచేయబడిన శ్రీయంతి ఎం. వెంకన్న నాయుడు గారికి శ్రీయంతి జే. నారాయణగారు 16 వ తేదీన నోకలందు జరిపిరి. సబుజిచ్చిగారు ఆగు జి. ఎస్. జేవరగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వి. నాగలింసాచారి మున్నగు ప్రముఖులు వెంకన్న నాయుడుగారి కుటుంబములను తెలివిలేటలను కొనియాడిరి. నాయకుగారు తగినధనము ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

గ్రామముల సర్వే ఈ తాలూకాయొక్క ఆరికసెరిని పరిశీలించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన శ్రీయంతి ఎస్. జి. రంగా (బి. లిట్టు, ఆగ్) గారు యిటీవలనే యిచ్చుటికే తెంచి యుండిరి. రయితుల ఆర్థి సేగిగతులనుగూర్చి బోగొట్ట తాము స్వయముగా పరిశీలించుటకు యీ తాలూకాలోనున్న గ్రామములను గూడ వారువచ్చిరి. గ్రామపరిశీలన యిచ్చుటికే కొన్ని మార్పులను గూర్చించుచు నోకిరిపోర్టును ప్రభుత్వమువారికి బంపి యున్నారని తెలియుచున్నది. దొండపాడు యిటీగేవను ప్రాజెక్టుగూర్చి లాభకరముగ నూచనలను రిపోర్టుగా గానించినగుడ తెలియుచున్నది.

వెల్లూరునందు 144 సెక్స్ ప్రయోగము

రాజకీయసభలు చేయరాదు దీనివనలో ఆఫీసరు ఉత్తరవులు వెల్లూరు, అక్టోబరు 17:— ఈ నెల 18 వ తారీఖున శ్రీయంతి కృష్ణస్వామి పెదలియార్ గారి రోకలలో సువస్య నింతబోవుచుండగా, వారు రాజకీయ సభలలో రెండుమాసములవరకు పాల్గొనరాదని వెల్లూరు రెవిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు గారు 144 సెక్స్ ప్రకారము ఉత్తర బారీచేయించెను. వెల్లూరు డివిజన్ మేజిస్ట్రేటుగారి ఆజ్ఞకు లోబడియున్న వెల్లూరు ఆర్మీ డివిజనులలో వారువస్యనించరాదు. వెల్లూరు వల్లం పొలికు నల్ ఇన్ స్పెక్టరు ఆర్డరు తెలియించెను. శ్రీయంతి స్వామి వజ్రభూషణం, అబ్దుల్ ఖాదర్ గారలు ప్రస్తుత రాజకీయపరిశీలనగురించి యువస్యనించిరి. (ఫీ 125)

వృత్తాంతలేఖలు

మంగళగిరి
(స్వకీయవిలేఖరి)

వీడ్కోలునభ

మాగ్రామములో గుహరు 2 సంవత్సరములనుంచి పాదాన్నివేటిగా పనిచేయుచున్న శ్రీయుత కె. శ్రీరాములు వంతులుగారు గుంటూరు తాలూకా ప్రేమనకు బడిలికాబడిన పందర్బములో వారి గౌరవార్థమై, మా సబురిజిప్టెరుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద గత సాయంత్రమున పథ జరుగబడినది. ఆసభకు గ్రామములోని ప్రముఖులును కొందరు ఉద్యోగీయులును విచ్చేసిరి. శ్రీయుత శ్రీరాములు వంతులుగారు పుష్పకాంబుకులు చేయబడినపదవ వారి గుణములను గూర్చి కొందరు ముచ్చటించిరి. అల్పవారవిద్యోగబడిన పదవ అధ్యక్షులకు పందర్బముతో పథ ముగించబడినది.

యాత్రికులకాఖ

రైల్వే ప్రేమనయొద్ద యాత్రికుల యుపయోగార్థమై గుహరు 25 వేల రూపాయలను వెచ్చించి కట్టించిన యాత్రికశాలలో వర్షపు జల్లులవలన ఉదయ సాయంత్రాలపు టెండలవలన యాత్రికులకు యిబ్బంది కలుగ జండునట్లు తడికలెనను కట్టించుటగాని, రాత్రికాలములందు దీపములు వెలిగింపజేయుటగాని తేయకుండుట కడుకోవ నీయము. ఇకనైనను శ్రద్ధవహించి ముఖ్యములగు రైల్వే అధికారులు సవరించుట అత్యవసరము.

కో ఆపరేటివ్ పంచాయితీ క్లాసులు

(తాడేపల్లిగూడెం) పి. గోదావరిజిల్లా

భీమావ్రచారం

వర్షపు గోదావరిజిల్లా ఫెడరేషను కార్యదర్శియగు శ్రీగారపాటి ఆంజనేయచౌదరిగారిచేత జిల్లా అర్బన్ జన ఆగు శ్రీమాన్మోక్షగడ వెంకటరత్నంకర్మగారిచేతను యీ క్లాసులు తాడేపల్లిగూడెంలో యీ నెల 8వ తేదీనుంచినవరకునున్నవి. ఇంకను 18 తేదీ వరకు జరుగును. యీ నెల 15 వ తేదీన యీ క్లాసులవచ్చి భీమావ్యాపారమునుగూర్చి మాట్లాడవలసి నదిగ శ్రీ శివారావు సుబ్బారావుగారిని కర్మగారన్న నూతన వైజ్ఞప్తు కోరిరి శ్రీ సుబ్బారావుగారు పల్లి పంచాయితీ క్లాసులో (1) భీమావ్యాపారం పుట్టుపూర్వోత్తరాలు (2) విదేశ వ్యవహార భీమాకంపెనీలు (3) భీమావన్న కో ఆపరే టీవునకున్న సంబంధమును (4) భీమయొక్క అగత్యమును (5) భీమావ్యాపారంగా వున్న సామ్య నేలా వినియోగమునో అవివరములను తెలు తెల్లముగ నువ్వనీంచిరి. యిది అంతయు వినినట్లు యిన్ని వివరములు భీమాలో నున్నవి తెలియక చురకగా జూచుచున్నారని పంచాయితీక్లాసులకు వచ్చిన వారిలో కొంద రనిరి. యిట్టి ప్రచార మగత్యమని తెలుసుకొనె దరు గాక!

(స్వకీయవిలేఖరి)

బరంపురం తెల్లసిల్లు

నాణ్యమునందు యితర సిల్లులన్నిటిని మించ గలదు. నిత్యము వాడిన 10 సంవత్సరములు మున్నును. చూచుటకు సొంపుగానుండును. కనీసము శాంపిల్ ముక్క 1 కి పొడుగు 2 గజములు, వెడల్పు 48 అం. ముక్కగర 1-కి రు 13. కోటునకు గాని వర్జనకుగాని సరిపోవును. మద్రాసు కాంగ్రెసు ఎగ్జిబిషన్ వారిచే మార్కెటునందున్నవాటిలో శ్రేష్టమైనదిగ సర్టిఫై చేయబడినది. స్వరాజ్యవాదు లందరిచే ధరింపదగినది. నచ్చనియెడల పూర్తివైకం వాపసుయివ్వబడును. చిత్రవిచిత్రమైన అంతులతో చీరలు, పంచెలు, చాపులు, కండువాలు కోరినరం గులలో గ్యారంటీప్రని ఆర్డర్లకు సంప్రదింపు చేయ గలము.

బి. కె. గుప్త అందుకో.

బరంపురం సిటీ, గంజాంజిల్లా.

రాయచూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమాన స్థితులు

అక్టోబరు 15: ఈసంవత్సరము మంచినీరు ములు తిరిసి నది. ముంగారి హింగారి బొన్న వల్లిపైర్లున్న శైక్ష్మ్యాం (ground nut) పంటయున్న చాగా యొంట్లున్నది. గ్రామపు అన్ని భాగముల బావులలో నీళ్లు సమృద్ధిగా నున్నవి. ఈసంవత్సరము రాయచూరు మార్కెట్టు రు 40,000 జనుల శైక్ష్మ్యాంబిత్తులు రావచ్చునని వదంతులున్నవి.

ఈసంవత్సరం వల్లిపంటలు యీసరికి బాగుగా వుండుటవలన 80,000 వేలవేళ్ల దూడి ఎగుమతి చేయవచ్చునని ఆం చనా వేయుచున్నారు.

గ్రామపారిశుధ్యత మరియు నీటిసప్లయ

పురజనుల నీటిసప్లయకి మావినచెరువులోని బావులనీటిని యింజనలగుండా పంపుచేసి గొట్టములగుండా సప్లయచేయుచు న్నారు. ముడికీళ్లు పోవుటకు పరియయిన ఏర్పాట్లు లేవి చేత గ్రామములో దోమలబాధ హెచ్చియున్నది. జనల ఆరోగ్యమునకు కుండుగలుగుచున్నదని చెప్పక తప్పదు.

టెలిఫోన్ వసతులు

నైజాము గవర్నమెంటు ఆఫీసులు, రైల్వే ఆఫీసులు, వర్తకశాఖలు టెలిఫోన్లకి చేరి 100 టెలిఫోన్ ఫంక్షనియింబర్లు యున్నారనట ఇతర ఇట్టి గ్రామముల పోల్చి చూడగా రాయచూరు ఉన్నతస్థానము సధిష్ఠించునని చెప్పదగి యున్నది.

బయస్కోపు ధియేటరు

పాష్యా బయస్కోపు ధియేటరు అనేపేర ముహరు 50 వేల రూపాయల ఖర్చుతో చాలా కమనీ నుంచైక కట్టడ మును నవీనపద్ధతుల ననుసరించి కట్టించియున్నాడు. అందుల భాగస్వాములు విశంపతి బయస్కోపులో నవీనపద్ధతులను సయితము తెప్పించి ప్రదర్శించుచుండురు. ఇట్టి కట్టడము చట్టు ప్రకటనకును ఇతర పెద్ద పెద్ద గ్రామములలో సయితము కట్ట బడి యుండలేదని చెప్పక తప్పదు.

కాటన్ బిన్నింగు అండ్ ప్రెస్సింగ్ ఫ్యాక్టరీలు

ఇప్పుడున్న ఫ్యాక్టరీలు మొత్తమునేయున్నవి. తెన కాక్టాయ పంట మిరియొరి స్థియండుటచేత ఫ్యాక్టరీ ఓవర్లు డిక్టా కేటర్ల సంఖ్యను హెచ్చించుచున్నార. కొందరు క్రాత్రిత్ యింజనాలు వేసి డిక్టా కేటర్లతో పనిచేసి శనక్కాయ విత్త నములను ఎగుమతి చేయుటకు చాలా ఆతురతతో బనిచేయు చున్నారని చెబియుచున్నది.

మెస్సర్లు వలేట్ బ్రదర్స్ కంపెనీవారి రాయచూరు జిన్నా ఫ్యాక్టరీ అనుపేరుల ఫ్యాక్టరీని ఆదవాని భాగి గుండ వ్వు వెంకయ్యశెట్టి ఆంజుకో వారు 25000-0-0 రూపాయల కొనియున్నారు. వక్రము 14 డిజిల్ కోల్ కాటిక బిన్నుల సమర్థబడిన ఫ్యాక్టరీ అయినను ఈ సంవత్సరపు మిరియొరిన శనక్కాయపంటి మేలిమిని కనుక్కొన్న పదరు భాగి గుండప్ప వెంకయ్యశెట్టిగారు చాలా ఆతురతతో 4 కెవిక్లాడి కార్బి కేటర్లను సమర్థి పనిజరుగ ప్రయత్నములు జరుపు చున్నారని చెబియుచున్నది.

ది రైల్వే ఇన్ డియట్ రిక్రియేషన్ క్లబ్బు

ఈక్లబ్బుకు పి. వి. యస్. రామకృష్ణన్ అనువారు జవర్గర్ క్రెటెరిగా యున్నారనియు, చాలా శ్రమతో సంఘ కార్యములను చూచుకొనుచుండురని చెబియుచున్నది. మె. బర్లు చనువుకొనటకు హిందు దినపత్రిక, మోర్లాస్, రైల్వేవ్యాగ జియను మరియు వనారాట దినపత్రికను సయితము తెప్పించు చున్నటులను తెలియుచున్నది. సంవత్సరములో 6 మెంబర్లు వి టింగులు జరిపినట్లును, లేబరీన స్టెబ్బులను చక్కగా వర్గచేసి తీర్మానించినట్లును చెబియుచున్నది. శ్రేణులిగారి రిపోర్టు వలన రు 141-15-11 సంవత్సర రాంత్సమునకు నిలువడియుగా చెబియుచున్నది.

బాంబాయి లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(స్థాపితము 1903)

సభాధ్యక్షుడు, పర్ లాలూభాయ్ నహత్ దాస్ Kt. C I E, J. P. మేనేజరు యస్. వి. కార్తూమాప్టర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలిసీసౌకర్యము ల నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక సమపాయములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు.

మంచి మేనేజ్మెంటు.

ఆటోమెట్ సాక్ ఫర్ ఫీదరు. పాలసీదారు హక్కులకువంటి చెల్లించుట. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1923 సం॥ అక్టోబరు 19-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలిని	,,	ప 42 కలవి రు	18 0 0	18 8 0
నెల్లూరిని	,,	డిటో	18 8 0	14 8 0
ధిల్లి	,,	డిటో	15 8 0	17 8 0
రాగులు	ర. 164 బస్తా	1-కి	11 0 0	12 0 0
సవ్వలు	,,		20 0 0	28 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా	1-కి ర 205	,,	15 0 0	16 0 0
నెనగలు	,,	డిటో	18 4 0	14 2 0
పెసలు	,,	డిటో	14 0 0	16 8 0
వినుములు	,,	డిటో	14 8 0	16 0 0
ఉలవలు	,,	ర 195	10 0 0	11 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సవ్వలనూనె	రూ 1-కి	,,	145 0 0	150 0 0
నెయ్యము	మ 1-కి	,,	14 0 0	21 0 0
నేరు నెనగకర్బు	రూ 1-కి	,,		49 5 0
నేరు నెనగనూనె	గానుగ రూ 1-కి రు	115 వినుకనూనె	110	
ఆముదము	రూ 1-కి		102 0 0	104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపశువు	రూ 1-కి		105 0 0	106 0 0
కూరపశువు	,,		75 0 0	88 0 0
విరకకాయలు (గుంటూరువి)	రూ 1-కి		70 0 0	75 0 0
దనియాలు	,,	రూ 1-కి	80 0 0	88 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు ములుగు	1-కి రు	40, 45	
కాళహస్తపాయకట్టు	,,		50, 55	
తెల్లము	రూ 1-కి	రు	28 0 0	49 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా	1-కి	,,	26 6 0	26 10 0
చింతవందు	రూ 1-కి	,,	28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం	రూ 1-కి	,,	82 0 0	84 0 0
చదరం	,,		29 0 0	35 0 0
రవుండు	,,		29 0 0	88 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహం యూడి	రు	8 2 0		
నెం 6 ,, కట్టారి	,,	5 8 0		
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 0 0		
నెం 20 1/2 కెట్టెస్ట్రీలు	,,	7 7 0		
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	,,	12 8 0		
నెం 44 సాండా	,,	6 2 6		
నెం 40 రాజీ	,,	10 12 0		
నెం 4 బెన్ని సునీతు	,,	4 12 0		

7. దూది

బోండాబెట్టు బాతున	1-కి	రు	856 0 0	
-------------------	------	----	---------	--

8. లోహములు

వెండి 100 తులం	1-కి	రు	61 12 0	రు 62 0 0
బంగారుతులం	1-కి	,,	21 0 0	21 2 0
సవరణ	1-కి		13 7 6	
ఇత్తడి	రూ 1-కి	,,	225 0 0	280 0 0
రాగి	రూ 1-కి	,,	275 0 0	278 0 0

9. రంగులు

అరిమేలు స్వీట్లరలాండు అలిజరయ్ సింహం

సీసా	1-డిగ్రీలు	200 కి రు	58 0 0	
,,	నీలిరవ	1 రతి	1 10 8	
,,	14 రతులు		1 10 0	
,,	28 రతులు		1 9 0	
,,	56 రతులు		1 8 6	
,,	1 అందరు		1 8 0	
కేర్నలు	కొమ్మసాగ్ బి లేవ్ ఆనగా (బర్క్-రెడ్డు)		8 4 0	
కాంగో 3 టి			1 0 0	
పూరు 4 టి			1 2 0	

